

การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง
ใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2554

การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง
ใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง
ใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2554

อารีย์ คำสังฆะ. (2554). การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม
“เล่นกับลูกปลูกภาษา”. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ อธิศึกษาผลการส่งเสริมความเข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัย
โดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูก ภาษา”กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้ปกครองและ เด็กปฐมวัย
ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553
โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงาน เขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จาก
การสุ่มอย่างง่ายมา จำนวน 25 คน และผู้ปกครองของเด็กกลุ่มดังกล่าว โดยมีระยะเวลา
ในการทดลอง 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8ชุด แบบวัดความเข้าใจทางภาษา ของเด็กปฐมวัย และแบบ วิเคราะห์
ความเข้าใจทางภาษา ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที(t-test for Dependent Sample)

ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดย
ผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา ” มีความเข้าใจทางภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

PROMOTING YOUNG CHILDREN LANGUAGE COMPREHENSION WITH PARENTING
ACTIVITIES PACKAGES “LANGUAGE ENHANCING THROUGH PLAY”.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

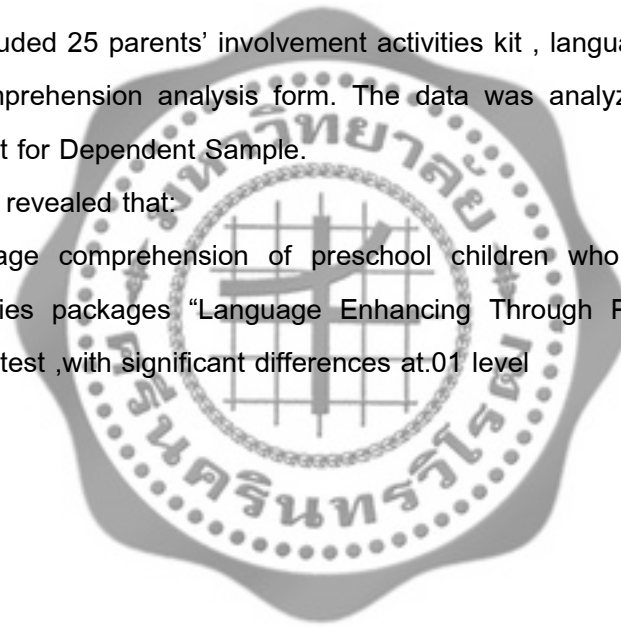
October 2011

Aree Kamsangka. (2011). *Promoting young children language comprehension with parenting activities package "Language Enhancing Through Play"*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suchinda Kajonrunsilp, Asst. Prof.jiraporn boonsong.

The purpose of this research was to study the effect of promoting young children language comprehension with parenting activities packages "Language Enhancing Through Play". The subject was 25 boys and girls, 4-5 years in kindergarten 1 at Surousaikongdin School, Bangkok Metropolitan in semester 2 of 2010 academic year, through cluster simple random sampling, and their parents. The period for this experiment was ten consecutive weeks during November - December 2010. The instruments used in this study developed by the researcher included 25 parents' involvement activities kit, language comprehension test and language comprehension analysis form. The data was analyzed by mean, standard deviation, and t-test for Dependent Sample.

The results revealed that:

The language comprehension of preschool children who received the parents' involvement activities packages "Language Enhancing Through Play", the posttest was higher than the pretest, with significant differences at 0.01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง
ใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
ของ
อารีย์ คำสังฆะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้วยงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2553

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการศึกษาและประมวลความรู้ที่ได้รับจากการทำปริญญาโท นอกเหนือจากทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ พัฒนาตนเองในทุกด้านแล้ว ยังได้รับการหล่อหลอมคุณธรรม ความรัก ความเมตตาและความเอื้ออาทรอันเป็นคุณค่าทางจิตใจ จากท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความรัก ห่วงใยและเอาใจ ใส่เป็นอย่างดีตลอดมา กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย กรรมการสอบปริญญาโท ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติพร พิษณุกุล อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ อาจารย์ เสาวณี อามีน และอาจารย์ พฤษชา สงวนสิน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประทีน พรหมศิริ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน และรองผู้อำนวยการทั้ง4ท่าน ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1/2 ทุกท่าน ขอบใจนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและให้ข้อมูล ในการวิจัยอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณบุคลากรสายชั้นอนุบาลโรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาส่งสอนอบรมให้ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์อันมีค่า ให้กับผู้วิจัย ขอขอบคุณครอบครัวคำสังชะ ครอบครัวณิชาติ พี่ น้อง เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ ขอโน้มบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยากรต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย

อารีย์ คำสังชะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
ระยะเวลาในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา.....	8
ความหมายและความสำคัญของภาษา.....	8
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา.....	8
การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	9
กระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย.....	11
พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	12
ศัพท์พื้นฐานในเด็กปฐมวัย.....	17
พัฒนาการการเรียนรู้ความหมายของคำในเด็กปฐมวัย.....	18
พัฒนาการความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	19
การสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	21
การเสริมสร้างพัฒนาการทางศัพท์ของเด็กปฐมวัย.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง.....	34
ความหมายของผู้ปกครอง.....	34
ความสำคัญของผู้ปกครอง.....	35
บทบาทผู้ปกครอง.....	36

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บทบาทของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอน.....	38
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	39
ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	40
การให้ความรู้สำหรับผู้ปกครอง.....	41
การทำกิจกรรมระหว่างพ่อแม่กับลูก.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	49
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	52
การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
ความสำคัญของการวิจัย.....	67
วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	69
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	71
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	72
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	72

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก.....	81
ภาคผนวก ข.....	98
ภาคผนวก ค.....	107
ภาคผนวก ง.....	114
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	พัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปี.....	13
2	การเปรียบเทียบความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริม ความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”.....	62
3	พัฒนาการความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริม..... ความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”.....	63
4	การเปรียบเทียบความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” จำแนกตามรายสัปดาห์.....	63
5	จำนวนของเด็กปฐมวัยที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยใน การปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายสัปดาห์.....	64
6	จำนวนของเด็กปฐมวัยที่ตั้งใจฟังของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายสัปดาห์.....	64
7	จำนวนของเด็กปฐมวัยที่สนทนาตอบโต้แสดงความคิดเห็นของเด็กปฐมวัยใน การปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายสัปดาห์.....	65
8	จำนวนของเด็กปฐมวัยที่เข้าใจความหมายของคำและประโยคของเด็กปฐมวัย ในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกราย สัปดาห์.....	65
9	จำนวนของเด็กปฐมวัยที่มีความประทับใจในการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยใน การปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกราย สัปดาห์.....	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย.....

5

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ร่องรอยที่ปรากฏให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของมนุษย์นอกจากเครื่องมือ เครื่องใช้ โบราณสถาน โบราณวัตถุแล้ว ภาษานับได้ว่าเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงอารยธรรมของมนุษย์ที่สามารถ บ่งบอกเอกลักษณ์ความเป็นชนเผ่าและความเป็นชาติได้อย่างยิ่ง ดังที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งของสุนทรพจน์เรื่องเอกลักษณ์ของชาติไทยว่า “ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้ ของไทยแน่แท้หรือคือภาษา ซึ่งผลิดอกออกผลแต่ต้นมา รวมเรียกว่าวรรณคดีไทย” อันแสดงให้เห็นว่าภาษาเป็นมากกว่าสิ่งที่ใช้ในการสื่อสารหากแต่เป็นทั้ง ศาสตร์และศิลป์ที่สามารถถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ความรู้สึกออกมาเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ด้วย และในปัจจุบัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การติดต่อระหว่างผู้คนเป็นไปอย่างรวดเร็วและ ทันสมัยมากยิ่งขึ้น การสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของคนทุกวันนี้ แม้ว่า การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพเพียงใดแต่ความผิดพลาดที่เกิดจากการเข้าใจความหมายที่ไม่ตรงกัน ก็ยังผลให้เกิดความเสียหายมากมายทั้งในส่วนบุคคล กลุ่มบุคคล สังคมและประเทศชาติ การสื่อสารของมนุษย์เรานั้นต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือซึ่งต้องใช้ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและ การเขียนในการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2542 เรื่องภาษาและการเข้าถึงภาษา (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2543: 7) ดังนี้

“...ต้องหาวิธีที่จะทำการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์และสามารถเข้าใจความจริง ไม่ใช่ ให้เข้าใจภาษาแต่เข้าใจวิชาการ ไม่ใช่วิชาการอย่างเดียวต้องเข้าใจวิธีปฏิบัติตน หมายถึงจริยธรรม ต่างๆ ต้องเรียน ต้องรู้ ให้รู้กว้างขวางอันนี้เป็นข้อสำคัญในการพัฒนาการศึกษาถ้าไม่พัฒนา การศึกษาประเทศก็อยู่ไม่ได้ ความเข้าใจของบุคคลจะไม่มี ถ้าความเข้าใจของบุคคลไม่มีข้อใดก็ตาม ที่คนไม่เข้าใจคือสื่อความหมายความคิดไม่ได้ถ้าไม่มีความรู้ โดยเฉพาะภาษาอันนี้ที่จะต้องแก้ไขที่ บอกว่าแก้ไข เพราะรู้ว่ายังไม่ดี...”

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเห็นว่าพระองค์ให้ความสำคัญ กับภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจในวิชาการ และการพัฒนา การศึกษามีความสัมพันธ์กับความอยู่รอดของประเทศชาติ ภาษาจึงนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้โลกรอบตัวของเด็กตั้งแต่เกิด และเป็นสื่อในการเรียนให้ได้ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา ค้นหาหนทาง ที่เด็กเรียนรู้แล้วได้ผลดี มีความสุขในการเรียนรู้ จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีความหมาย ใช้ภาษา สื่อความเชื่อมโยงกับคนที่เด็กอยู่ใกล้ชิดได้ดีจนถึงระดับที่เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้ในยุคสารสนเทศนี้ผ่านภาษานั้นเอง

เด็กวัยแรกเกิดถึง 5 ปี เป็นวัยที่เด็กมีการเจริญเติบโตในด้านร่างกายอย่างเห็นได้ชัด ในส่วนของภาษาก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องค่อยเป็นค่อยไป หากได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษา อย่างเพียงพอจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนา การทางสังคม และสติปัญญา เด็กในวัยนี้จะเริ่มเปล่งเสียงอ้อแอ้ตามธรรมชาติและค่อยเริ่มพูดคำที่มีความหมายคำ แรกได้เมื่ออายุ 8 เดือน-1 ปี เช่นคำว่า “แม่” จากนั้นก็จะพูดคำต่างๆ ได้มากขึ้นจนสามารถพูด เป็นประโยคได้ การส่งเสริมความสา มารถทางภาษาให้กับเด็กนั้นสามารถทำได้หลายวิธี อาจเริ่ม ตั้งแต่ การเล่านิทานให้ฟัง การเล่นนิ้วมือ การเล่นทายปัญหา พูดบทร้องเล่น ร้องเพลง หรือแม้แต่ การสนทนาระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิดในสถานการณ์ต่างๆ พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการส่งเสริม พัฒนาการของลูก ดังรายงานการประชุมสมัชชาการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2544: 48-53) ที่ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทในการ เรียนรู้ของลูกทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียนและทุกเวลาทุกสถานที่ ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะทำ ให้ผลการเรียนของลูกดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความสำคัญของพ่อแม่มีบทบาทต่อลูกมาก พ่อแม่คือครู สอนภาษาคนแรกของลูก การโต้ตอบกับพ่อแม่ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาและการพูดกับเด็กต้องสามารถ สร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็ก จากการศึกษาวิจัยของโฮล์ดาเวย์ (เนื่อน้อง สันบุญ . 2541: 20) พบว่าเด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือมีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อน เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเด็กจะอ่านออก ด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจริงจังจากพ่อแม่ ดังนั้น บุคคล ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กต้องจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็กอย่างเป็นกัลยาณมิตร

การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีการพัฒนา ตักยภาพอย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 24 กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ฉะนั้นทางโรงเรียนจึงควร มีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในพัฒนาการเด็ก แนวการจัดการเรียนการ สอนของทางโรงเรียน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กโดยผ่านกิจกรรมทางภาษา ที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ในการส่งเสริมพัฒนา การของเด็ก โรงเรียนนอกจากมีบทบาทในการส่งเสริมความสามารถของเด็กแล้วยังต้องสื่อสารเผย แพร่ ความรู้สู่ผู้ปกครองอีกด้วย โดยเฉพาะการส่งเสริมความสามารถทางภาษา พ่อแม่ควรมีความรู้ เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการพัฒนาทางภาษา เพื่อจะหาวิธีส่งเสริมได้อย่างถูกต้องและ เหมาะสม พ่อแม่ควรทำความเข้าใจว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร และพยายามสนับสนุนให้เด็กค่อยๆ เรียนรู้ ทีละน้อย โดยใช้กิจกรรมที่ทำร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการ การสื่อสารกับผู้ปกครองสามารถ ทำได้หลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ หรือประสบการณ์ในยามเช้าเมื่อผู้ปกครอง มาส่งเด็กที่โรงเรียน การใช้จดหมายสองทาง การให้คว ามรู้ผ่านป้ายนิเทศ จุลสาร หรือการสื่อสาร ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ก็ได้ เพราะเมื่อผู้ปกครองเข้าใจหลักการดูแลเด็ก การส่งเสริมเด็กอย่าง

ถูกต้องแล้วย่อมเป็นโอกาสที่สังคมจะได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า นอกจากนี้การส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กก็เป็นสิ่งสำคัญที่ครู จะมองข้ามเสียไม่ได้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ก็นับเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในบางครั้งเราอาจต้องอาศัยผู้ปกครอง เป็นวิทยากรในการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ช่วยสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน การเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการจัดประส บการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กต่อไป

จากความสำคัญของทักษะทางภาษาและบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลของการ ทำกิจกรรม ส่งเสริม ความ เข้าใจภาษา ของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม“เล่นกับลูกปลูกภาษา”เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กพร้อมกับผู้ปกครองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการ ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครอง ใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
2. เพื่อเปรียบเทียบความ เข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริม ความ เข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครอง ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและเป็นแนวทางสำหรับครูในการให้ค วามรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการ ทางภาษาของเด็กต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู และเด็กชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู และ เด็กชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากมา 1 ห้องเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเข้าใจภาษา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 10 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทวาย กองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. **ผู้ปกครอง** หมายถึง พ่อ แม่ ญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิดเด็กให้การอุปการะเลี้ยงดู ให้ความรัก เอาใจใส่ ตลอดจนให้การศึกษากับเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. **ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”** หมายถึง เอกสารให้ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบไปด้วย เอกสารความรู้สำหรับผู้ปกครอง กิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางภาษาและแบบบันทึก พฤติกรรมของเด็กขณะที่ทำกิจกรรม ทั้งนี้เด็กจะเรียนรู้ ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผ่านการฟัง นิทาน อ่านคำคล้องจอง ทายปริศนา เล่นเกมทางภาษาและทำกิจกรรมอื่นๆ ประกอบกับผู้ปกครองที่บ้าน ซึ่งเด็กจะได้ฟังเรื่องราวจากนิทาน มีการพูดคุยซักถามขณะทำกิจกรรม ได้ลงมือวาดภาพและประดิษฐ์ของเล่นในชุดกิจกรรมต่างๆ ใช้ชื่อว่า ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีทั้งหมด 8 ชุดประกอบด้วย ชุดที่1 นิทานหรรษา ชุดที่2 ปริศนาฮาเฮ ชุดที่3 นิ้วมือนมหัศจรรย์ ชุดที่4 อักษรซ่อนหา ชุดที่5 นิทานย้อนกลับ ชุดที่6 ภาษาในครัว ชุดที่7 นักสืบน้อย ชุดที่8 จ๊ะเอ๋ชื่อใครเอ่ย ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วย 3ส่วนสำคัญ ได้แก่

ส่วนที่ 1 เกร็ดเล็กความรู้ใหญ่ เป็นส่วนที่ให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่อง พัฒนาการเด็กปฐมวัย การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

ส่วนที่ 2 มาสนุกด้วยกันสิ เป็นวิธีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เช่น การเล่านิทาน อ่านหนังสือ ท่องคำคล้องจอง ทายปริศนา เล่นเกมทางภาษา เป็นต้น

ส่วนที่ 3 เรื่องเล่าจากบ้าน เป็นส่วนของการพูดคุย ชักถาม และเขียนบันทึกคำตอบ หรือผลการปฏิบัติกิจกรรม

ครูแจกชุดกิจกรรมให้เด็กในวันจันทร์โดยให้ผู้ปกครองศึกษาหาความรู้ และศึกษาวิธีการปฏิบัติกิจกรรมให้เข้าใจ ผู้ปกครองลงเวลาและวันที่เริ่มปฏิบัติกิจกรรม แล้วปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน พร้อมทั้งเขียนบันทึกการสนทนาหรือการตอบคำถามทำกิจกรรม เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้ลงเวลาและวันที่เสร็จกิจกรรมด้วย เมื่อทำกิจกรรมเสร็จ ส่งคืนชุดกิจกรรมในวันจันทร์ของสัปดาห์ถัดไป

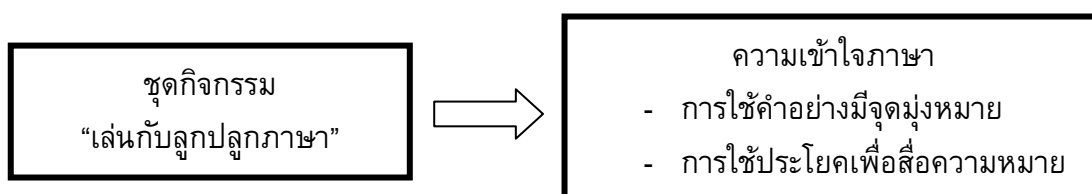
4. ความเข้าใจภาษา หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 รับข้อมูลไปสู่กระบวนการคิด แล้วแสดงออกถึงความ เข้าใจด้วยการพูดที่สื่อความหมายว่าเข้าใจ ความหมายของคำ ประโยค ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย 2 ด้าน ได้แก่

4.1 การใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย หมายถึง การพูดคำที่มีความหมายซึ่งจะมีก็พียงคำก็ได้ คำเหล่านี้จะเป็นคำนาม คำสรรพนามเกี่ยวกับ คน สัตว์ สิ่งของหรือเรื่องเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม คำกริยา เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ปฏิบัติตาม และสื่อความหมายว่าตนเองเข้าใจในสิ่งนั้นๆ

4.2 การใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย หมายถึง การพูด ถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกันถูกต้องตามระเบียบของภาษามีเนื้อความสมบูรณ์ และแจ้งชัดว่าใครทำอะไรหรือ ใครทำอะไรกับใคร ส่วนสำคัญของประโยคคือ ผู้กระทำ และกริยาที่ทำเพื่อสื่อความหมายว่าตนเอง เข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองพูด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก จึงมีบทบาทสำคัญในการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ควรมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเต็มที่ ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลุก ภาษา” เป็นสื่อให้ความรู้กับผู้ปกครองและ มีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความ เข้าใจ ภาษาให้กับเด็กปฐมวัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” โดยผู้ปกครอง มีความเข้าใจภาษาหลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา
  - 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
  - 1.3 การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 1.4 กระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 1.5 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 1.6 ศัพท์พื้นฐานในเด็กปฐมวัย
  - 1.7 พัฒนาการเรียนรู้ความหมายของคำในเด็กปฐมวัย
  - 1.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
  - 1.9 การเริ่มสร้างพัฒนาการทางศัพท์ของเด็กปฐมวัย
  - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง
  - 2.1 ความหมายของผู้ปกครอง
  - 2.2 ความสำคัญของผู้ปกครอง
  - 2.3 บทบาทของผู้ปกครอง
  - 2.4 บทบาทของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอน
  - 2.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
  - 2.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
  - 2.7 การให้ความรู้สำหรับผู้ปกครอง
  - 2.8 การทำกิจกรรมระหว่างพ่อแม่กับลูก
  - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา

ภาษาคือวิธีที่มนุษย์ ใช้แสดงออกมาแทนความคิดของตนเองเพื่อสื่อสาร ติดต่อกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงอารมณ์ความรู้สึก ให้ผู้อื่นเข้าใจโดยอาจจะใช้ การพูด การเขียน การทำท่าทาง การแสดงสีหน้า (หรรษา นิลวิเชียร. 2535: 201)

ภาษาเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับบุคคลอื่นในลักษณะต่างๆ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่จะใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เช่น ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิดและการเรียนรู้ ใช้ เพื่อแสดงความต้องการใช้แสวงหาความรู้ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ใช้จินตนาการสร้างสรรค์ทางภาษา บางครั้งก็ใช้บอกเล่าข้อมูลให้กับผู้อื่น (พัชรี ผลโยธิน . 2537: 196) เป็นเครื่องมือให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกันไม่ว่าจะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในลักษณะใด เช่น การแสดงความคิดเห็นการวางแผน การทำงานร่วมกัน เป็นต้น (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม . 2519: 2) เพราะภาษาเป็นระบบของเสียงสัญญาณ หรือสัญลักษณ์ตัวหนังสือที่สื่อออกมาแล้วมีความหมาย และสื่อความเข้าใจกับบุคคล อื่น (ภาवास บุญนาถ. 2538: 15) เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาแบบต่างๆ ได้แก่ ภาษาศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อสารความคิดแต่ละเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานสลับกัน (บุษบง ดันติวงศ์. 2535: 40-47) เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษา เพื่อใช้ในการคิดและการสื่อความหมาย การปรับตัวรับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่นทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกัน ช่วยให้เกิดมีพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นมั่นคง เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้มีความคิดและเจตคติต่างๆ การปรับตัวของเด็กนั้นก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาพูด ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจ และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้นอีกทั้งการพูดและการเขียนยังเป็นรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (ทิตนา แคมมณี; และคนอื่นๆ. 2535: 107)

จะเห็นว่า ภาษามีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากภาษาเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์ มนุษย์ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ บอกความต้องการ ถ่ายทอดความคิด เจตคติ ความรู้สึกและจินตนาการเป็นส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการทางสังคม

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาพูดและความสามารถในการฟังจนสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น มีผู้ให้ความสนใจศึกษาและกำหนดเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519: 31-35) ได้สรุปการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The Autism Theory) หรือ (Autistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะทำเช่นนั้น มอเรอร์ (Mowrer) เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความเพลนเพลนจากการได้ยินเสียงของผู้อื่นและเสียงของตนเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการ

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The limitation Theory) เลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาการทางภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

3. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rhiengold) และคนอื่นๆ ศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับรางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วยการกระทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำกับตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Buck) ซึ่งธอร์นไคค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปทำให้เด็กพัฒนาภาษา

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) เลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง เด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิลเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ โดยย้ำเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า ภาษาที่แม่ใช้เป็นการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกนั้นเป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา ทำให้ทราบถึงการเรียนรู้ภาษาของเด็กที่เกิดจากหลายด้าน ได้แก่ พื้นฐานทางชีววิทยา การเล่นเสียง การเลียนแบบ การหัดเปล่งเสียงแบบต่างๆ และสิ่งที่สำคัญคือ การตอบสนองจากบุคคลใกล้ชิดด้วยการโต้ตอบ ให้การเสริมแรง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา

1.3 การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตามความเป็นจริงเด็กมีประสบการณ์ทางภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์โดยปราศจากการฝึกสอนเป็นพิเศษภายในเวลาอันสั้น ในขณะที่เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นแรกเริ่มของการใช้เหตุผลแต่เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาในระดับลึกเป็นนามธรรมและมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์ที่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูง นอกจากจะเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาในชุมชนของตนแล้ว เด็กยังเรียนรู้กฎอันซับซ้อนซึ่งเป็นพื้นฐานการใช้ด้วย เด็กเรียนรู้ว่าจะพูดเมื่อไร อย่างไร พูดอะไร กับใคร (หรรษานิลวิเชียร. 2535: 203 -207)

นักพฤติกรรมศาสตร์ (The Behaviorist View) มีทัศนะในเรื่องการเรียนรู้ของเด็กว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเอง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียง หรือถูกต้องตามภาษาของผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของเด็กคือ

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางพันธุกรรมโดยปราศจากความสามารถพิเศษด้านการเรียนด้านใดด้านหนึ่ง
2. การเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการเรียนทางภาษาเกิดขึ้นโดยสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับพฤติกรรมผู้เรียน
3. พฤติกรรมทั่วไปรวมทั้งภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดจากสิ่งเร้า
4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่นภาษา จะมีกระบวนการเลือก หรือทำให้ตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการให้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่าย ๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่ต้นแต่การให้แรงเสริมในระยะหลัง ๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

นักทฤษฎีสภาวะติดตัวโดยกำเนิด (The Nativist View) ซึ่งเป็นกลุ่มของนักทฤษฎีที่เชื่อเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ หรือกฎเกี่ยวกับสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด เช่น ซอมสกี, แมคนีล และเลนเบิร์ก (Chomsky; McNeill; & Lenneberg. n.d.) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากนักพฤติกรรมศาสตร์สองประการสำคัญ คือ

1. การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบภายในบุคคลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา
2. การแปลความบทบาทขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา

เด็กเกิดมาด้วยความสามารถทางภาษาเด็กทุกคนเกิดมาโดยมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์อยู่ในตัวซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางการเรียนรู้ทางด้านความหมาย ประโยค และระบบเสียง เด็กจะมีขั้นของการพัฒนาทางร่างกายและขั้นตอนทางภาษาเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยที่ความสามารถทางการเรียนภาษาของเด็กจะถูกวางโปรแกรมไว้ในตัวและมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

นักสังคมศาสตร์ (The Socialist View) หรือทฤษฎีวิวัฒนาการให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้ใหญ่ที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก และจากการศึกษาวิธีการที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็ก เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การสนทนาระหว่าง รับประทานอาหาร การแสดงบทบาทสมมุติ การสนทนาเป็นต้น พบว่ามีผลต่อพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

นักวิจัยได้พยายามศึกษาลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด สำหรับการเรียนภาษา เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาของเด็กจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็ก การส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ ปฏิบัติจริง กระทำด้วยตนเอง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ รู้จักสังเกต ตั้งสมมติฐาน ผู้ใหญ่ไม่ควร เป็นผู้ออกคำสั่งอย่างเดียว ควรให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามบ้าง

2. สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและบุคคลรอบข้าง เด็กควรได้ สื่อสารแบบสองทางซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร บุคคลที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน ญาติ พี่น้อง เป็นต้น

3. สิ่งแวดล้อมที่เน้นความหมายมากกว่าด้านรูปแบบ พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ควร ยอมรับการสื่อสารของเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน โดยคำนึงถึงความหมายที่เด็กต้องการจะสื่อออกมา เป็นสิ่งสำคัญว่าการพูดด้วยรูปแบบไวยากรณ์ที่ถูกต้องเรียงภาษาจากง่าย ๆ ไปสู่ที่ซับซ้อน

4. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยความหลากหลายทั้งด้านเวลาและไม่ใช่เวลาเด็กควร จะได้รับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในหลายๆ รูปแบบเพราะประสบการณ์จะมีส่วนช่วยด้าน การแสดงออกทางภาษา จะเห็นได้ว่าการเรียนภาษาของเด็กจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับ การเรียนรู้ของเด็กให้เด็กมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์ได้ลงมือกระทำ ได้สังเกตสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว เพราะสิ่งแวดล้อมจะช่วยปรับพฤติกรรมให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างรวดเร็วและมีความก้าวหน้า ทางด้านภาษาต่อไป

จากข้างต้นนักทฤษฎีหลายท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเด็กมีลักษณะ การเรียนรู้ภาษามาจากตัวเด็กเองตั้งแต่เกิดและมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัว ุช่วยให้เด็กมีประสบการณ์การ เรียนรู้ทางภาษา โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่เน้นความหมายมากกว่ารูปแบบของภาษา

1.4 กระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

กระบวนการเรียนรู้ภาษา เกิดขึ้นจากความชำนาญ (Empiricist Approach) ซึ่งเด็กจะ ได้เริ่มเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเดียวกับการฝึกทักษะความชำนาญ และความสามารถด้านอื่นๆ การเรียนรู้คำจากการได้ยินคนอื่นพูดซ้ำๆ แล้วนำมาพูด ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ ได้เร็ว ถ้าคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้เป็นประสบการณ์ใกล้ตัวเด็กรูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ เช่น ครุ่นำวัตถุ สิ่งของ ของเล่น มาจัดในห้องเรียน แล้วตั้งคำถาม เมื่อ เราให้เด็กหาคำตอบ ซึ่งเป็นการให้เด็กสำรวจวัตถุนั้นด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกันได้นั้นมีลำดับดังนี้

1. การเลียนแบบ(Imitation) เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นที่ เด็กเลียนเสียงของเด็กและพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองของความพร้อมทั้งกับสิ่งเร้ารอบตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้วิธีต่างๆ เปลี่ยนเสียงต่างๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก สีน้หน้าท่าทางและสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธภาพ (Associative Learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่าตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่าตุ๊กตา เด็กจะเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การเรียนรู้ถาม-ตอบ (Question – Answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาแล้วก็จะเกิดความรู้ความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล จะมีความสงสัยและถาม อยากรู้ อยากเห็น โดยการถามคำถามของเด็กจะช่วยให้พัฒนาภาษาของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) เด็กปฐมวัยที่มีการลองปฏิบัติ อาจถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจและการชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer and Learning) การเรียนรู้ในเสียงใหม่ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้ เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วรู้จักเป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจดจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2519: 127-133)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย การเลียนแบบ การเอาอย่าง การลองผิดลองถูก การเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้เดิม และการสอน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทางภาษาจะเป็นไปตามลำดับอย่างมีระบบโดยอาศัยการฝึกทักษะความชำนาญ

1.5 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว พัฒนาการทางภาษาก็เหมือนพัฒนาการด้านอื่นๆ คือมีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องเด็กแต่ละคนจะมีแบบแผนพัฒนาการทางภาษาที่ไม่แตกต่างกัน จะลำดับขั้นตอนของความเจริญงอกงามเหมือนกันแต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนาการอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัด อัตราของการพัฒนา ประสบการณ์เดิมและความสนใจของเด็ก เพียเจท์ (Piaget) เป็นอีกผู้หนึ่งที่ศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยมีการเตรียมใช้วิธีของการออกเสียงขึ้นต้นตั้งแต่แรกเกิด โดยการแลบลิ้นเอาลิ้นเลียริมฝีปาก ดูดลิ้นด้วยเสียงที่ดังเมื่ออายุ 1 เดือน และเล่นน้ำลาย เป่าน้ำลายทำเสียง “บรรรรรร” เมื่ออายุ 2 เดือน 18 วัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537: 183)

ในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ทางภาษาที่ดีนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการพัฒนาของภาษาเพื่อหาวิธีส่งเสริมให้ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย นภเนตร ธรรมบวร (2544: 114–115) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปีไว้ดังนี้

ตาราง 1 ตารางแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดถึง 6 ปี

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
แรกเกิด	- ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ
5 – 6 สัปดาห์	- เริ่มทำเสียง เล่นเสียงโดยเฉพาะเมื่อมีคนมาเล่น หยอกล้อ
3 เดือน	- ชอบเล่นเสียงและจะทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ผู้อื่นทำเสียงพูดด้วย
6 เดือน	- หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนมาเล่นด้วยถ้าไม่พอใจก็ร้องกรี๊ดกร๊าด ชอบเล่นเสียงและออกเสียง เช่น “เกอ” “เดอ” เป็นต้น
9 เดือน	- เลียนเสียงผู้ใหญ่ ชอบออกเสียงเป็นคำเช่น “หม่า หม่า” “ดา ดา” โดยออกเสียงซ้ำๆ กันบ่อยๆ

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
1 ปี	- เริ่มเข้าใจความหมายของคำเช่น “ส่งให้แม่” และออกเสียงคำที่มีความหมายได้ 1- 2 คำ เช่น “แม่” “บ๊าย บาย”พูดได้ประมาณ 6 – 20 คำ
2 ปี	- พูดได้ประมาณ 50 คำและบางทีก็พูดเป็นประโยคสั้นๆ ได้ เริ่มใช้คำแทนตนเอง เริ่มตั้งคำถามและเข้าใจเรื่อง que ผู้อื่นพูดด้วย
3 – 3 ½ ปี½	- รู้จักคำศัพท์มากขึ้นนับเลขได้ - ช่างพูด - บอกได้ว่าต้องการอะไร - เริ่มถามว่าอะไร อย่างไร เมื่อไร ทำไม - รู้จักทิศทาง เช่น บน ล่าง - เรียกชื่อสิ่งของที่คุ้นเคยได้ - สนใจหนังสือเกี่ยวกับสัตว์และนิทานต่างๆ - พูดจามีเหตุผล รู้จักใช้สรรพนามแทนตัวเอง เช่น ผม หนู เป็นต้น
3½ - 4 ปี	- พูดมากขึ้นและมีคำศัพท์ใหม่ๆ - พูดติดอ่างชั่วคราวระยะหนึ่ง - พูดประโยคยาวๆได้มากขึ้น - รู้จักเรียง วางประโยคได้ถูกต้อง - เข้าใจคำว่า “ข้างบน” “ข้างล่าง” - รู้จักใช้คำปฏิเสธ เช่น “ไม่ไป”

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
4 - 5ปี	- จำคำศัพท์ที่ได้ประมาณ 1,550 – 1,900 คำ - บอกชื่อและนามสกุลตนเองได้ - รู้จักเพศของตนเอง - ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่างๆ - ชอบใช้คำถาม ทำไม เมื่อไร อย่างไร และสนใจความหมายของคำต่างๆ
5 – 6 ปี	- พูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ว ฟ - สนใจคำใหม่ๆและพยายามค้นหาความหมายของคำนั้นๆ - จำคำศัพท์ได้ถึง 2,200 คำ - บอกชื่อ ที่อยู่ อายุ และวันเกิดของตนเองได้ - ชอบท่องหรือร้องเพลงที่มีจังหวะและเนื้อร้องที่สัมผัสกันหรือโฆษณาทางทีวี

จากพัฒนาการทางภาษาตามช่วงวัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 60 – 62; อ้างอิงจาก Logan; & Logan. 1974: 20) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ชั้นคือ

1. ระยะเวลาอ้อแอ้ (Random Stage หรือ Pre linguistic Stage) เป็นระยะที่เด็กแรกเกิดถึง 6 เดือน ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงธรรมชาติต่างๆ ที่ยังไม่มีความหมายออกมา เช่น อ้อแอ้ เสียงร้องไห้ การเปล่งเสียงของเด็กในช่วงนี้ก็เพื่อบอกถึงความต้องการของเด็ก เช่น หิวจะร้องไห้ เสียงอ้อแอ้แสดงความพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง

2. ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 1 ปีสามารถแยกเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน ถ้าเด็กรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียงและถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาพอใจเขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเขาจะเริ่มเสียงเล็กสูงๆ ต่ำๆ ที่มีคนพูดคุยด้วยเสียงที่เปล่งออกมายังไม่มีความหมาย

3. ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation Stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 1 – 2 ปี เริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่ได้ยินจากพ่อแม่ผู้ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาเริ่มมีความหมายมากขึ้นเป็นการเริ่มพัฒนาทางด้านภาษา

4. ระยะขยายความ (The Stage of Expansion) เป็นระยะที่เด็ก 3 - 4 ปี เด็กเริ่มหัดพูดโดยเริ่มเรียกชื่อคนที่ใกล้ชิด สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เริ่มจะเข้าใจในสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ส่วนมากเด็กจะเริ่มพูดคำนามโดดๆ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง หมา แมว นก ฯลฯ

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 4-5 ปี เริ่มพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ รับรู้และการสังเกตการพูดคำเป็นวลี เป็นประโยคสั้นๆ เช่น กินข้าว ขอดูไปด้วย แม่ไปตลาด ไปเที่ยว ฯลฯ

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) เป็นระยะที่เด็กอายุ 5 - 6 ปี เริ่มมีความสามารถในการคิดและการพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้นเป็นแบบแผนขึ้นมาก เริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่าย ๆ รู้จักคำมากขึ้น การสื่อความหมายในระยะนี้เป็นระยะที่เกิดขึ้นตามสิ่งที่เขามองเห็นและสิ่งที่เขารับรู้ เช่น การพูดคุยในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับขณะนั้น เช่นขอโทษเมื่อ ทำผิดโดยไม่ตั้งใจ การรู้และใช้คำศัพท์ในระยะนี้ประมาณ 3,000-3,500 คำ

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) เด็กอายุ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กมีการพัฒนาด้านภาษาไปอย่างรวดเร็ว เด็กจะสนุกกับคำศัพท์ต่างๆ เริ่มรู้จักถ้อยคำสำนวนที่สร้างสรรค์ได้ เพราะขึ้น เริ่มรู้จักพูดสิ่งที่เป็นการนามธรรมมากขึ้นและจะเริ่มในการพูดและการเขียนไปในขณะเดียวกัน เช่น เด็กบางคนชอบวาดรูปพร้อมกับอธิบายเล่นไปด้วย

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 90-93) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0 - 2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจน แต่ไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือน พูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ ชอบตั้งคำถามว่าอะไร ทำไม และส่วนมากยังพูดไม่ชัดโดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งยังพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือตำหนิ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า เด็กสามารถเข้าใจความหมายและคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูดออกมา

อายุ 3 ปี มีพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือเรียกชื่อสิ่งใหม่ตามความเข้าใจของตน สามารถเข้าใจคำพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้น การปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่จึงยังไม่สม่ำเสมอ และยังไม่ลิ้มคำถามว่าทำไม จะพยายามทำความเข้าใจกับคำถามที่ตนเองถามไปเช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจคำพูดของผู้ใหญ่และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาวและใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้นชอบฟังนิทานซ้ำๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี และพยายามพูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการจะสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และชอบแสดงบทบาทสมมุติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจการพูด ชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของและมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่น หรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่างๆ เริ่มสนใจในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

จากพัฒนาการทางภาษาจะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นพัฒนาการทางภาษาจะสูงขึ้น คำศัพท์ที่เรียนรู้จะเพิ่มมากขึ้น ประโยคมีความซับซ้อนและใช้โครงสร้างของประโยคได้หลายรูปแบบ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจะมีการเรียนรู้คำศัพท์และรูปแบบประโยคที่เห็นได้อย่างชัดเจน

1.6 ศัพท์พื้นฐานในเด็กปฐมวัย

เบอร์นส์และโลว์ (นฤมล กรกระโทก. 2550: 20-21; อ้างอิงจาก Burns; & Lowe. 1969: 201–220) แบ่งศัพท์พื้นฐานออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. ศัพท์ในการฟัง ประกอบด้วยศัพท์ที่บุคคลได้ยินและเข้าใจ ศัพท์ในการฟังสำคัญสำหรับเด็กมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยก่อนเรียน เด็กวัยนี้จะรับฟังศัพท์ในการฟังได้อย่างเข้าใจแต่เขาไม่สามารถที่จะแสดงความหมายของศัพท์ในการพูด อ่าน หรือเขียนได้ เมื่อเด็กมีวัยที่สูงขึ้นความสามารถเหล่านี้จะได้รับการพัฒนา แต่ศัพท์ในการฟังก็ยังนับว่ามีความสำคัญอยู่

2. ศัพท์ในการพูด ประกอบด้วย ศัพท์ที่บุคคลใช้สนทนากัน เช่นเดียวกับศัพท์ในการฟัง ศัพท์ในการพูดมีความสำคัญสำหรับเด็กมากกว่าที่จะมีความสำคัญสำหรับผู้ใหญ่ทั้งนี้ เพราะว่าผู้ใหญ่สามารถใช้ศัพท์ในการเขียนได้มากกว่าศัพท์ในการพูด ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่สามารถใช้ศัพท์ในการพูดแต่ไม่อาจใช้ศัพท์ในการเขียนได้ ซึ่งอาจเนื่องจากเด็กยังไม่มีความสามารถในการเขียนสะกดคำ

3. ศัพท์ในการอ่าน ประกอบด้วย ศัพท์ที่บุคคลรู้จักและเข้าใจจากการอ่าน บุคคลสามารถอ่านศัพท์ได้อย่างเข้าใจ แต่ศัพท์ในการอ่านนั้นบางคำอาจไม่สามารถนำไปใช้ในการพูดหรือเขียนได้

4. ศัพท์ในการเขียน ประกอบด้วย ศัพท์ที่บุคคลใช้ในการเขียน ศัพท์ชนิดนี้เหมาะสำหรับนำไปใช้ในการสอนสะกดคำ

จากข้างต้นสรุปได้ว่าศัพท์พื้นฐานแบ่งออกเป็น 4 ชนิดคือศัพท์ในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สำหรับเด็กปฐมวัยศัพท์ในการฟังและการพูดมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะพัฒนาจากการฟัง การพูดแล้วจึงนำไปสู่การอ่านและการเขียนในที่สุด

1.7 พัฒนาการเรียนรู้ความหมายของคำในเด็กปฐมวัย

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1972: 165–166) กล่าวถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ความหมายของคำว่าไม่มีเด็กคนใดที่สามารถเชื่อมความหมายเข้ากับคำได้เองโดยธรรมชาติ เด็กจะต้องเรียนรู้ว่า คำแต่ละคำมีความหมายเฉพาะอย่างโดยเริ่มเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความหมายเข้ากับเสียงต่างๆ โดยวิธีวางเงื่อนไข เช่น แม่พูดคำๆ หนึ่ง เมื่อเขาให้สิ่งของแก่เด็กหลังจากแม่ทำเช่นนั้นหลายๆ ครั้ง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือสภาพการณ์เฉพาะอย่างเด็กเล็กจะยังไม่สามารถสรุปรวบรวมความคิดได้ ดังนั้นเมื่อเด็กเรียนรู้คำว่าพ่อ ออกจากผู้ชายอื่นๆ ได้ การเรียนรู้ขั้นนี้ เกิดขึ้นภายในตัวเด็กเอง เกี่ยวกับการเรียนรู้คำนั้น เฮอร์ลอค เสนอว่า เด็กจะเรียนคำสองชนิด คือ คำทั่วๆ ไปและคำเฉพาะ

1. คำทั่วๆ ไป ได้แก่ คำที่มีความหมายทั่วๆ ไปและใช้ได้หลายกรณี แล้วแต่สถานการณ์ เช่น คน สวย ไป คำทั่วๆ ไป จะมีประโยชน์มากกว่าคำเฉพาะ ดังนั้นเด็กจึงเรียนรู้คำทั่วๆ ไปก่อน ในทุกระดับอายุเด็กจะเรียนรู้คำทั่วๆ ไปมากกว่าคำเฉพาะ คำทั่วๆ ไป คือ

1.1 คำนาม คำแรกที่เด็กเรียนรู้ และใช้ คือ คำนาม โดยเฉพาะเป็นคำพยางค์เดียวเด็กจะเรียนรู้จากเสียงที่เด็กชอบก่อน

1.2 คำกริยา หลังจากที่เด็กเรียนรู้คำนามพอที่จะใช้กับคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาแล้ว เด็กจะเริ่มเรียนรู้คำกริยาโดยเฉพาะจะเป็นคำที่เกี่ยวกับการกระทำ

1.3 คำวิเศษณ์ เด็กจะเริ่มใช้คำวิเศษณ์เมื่ออายุ 1 ½ ปี คำวิเศษณ์ที่เด็กใช้เริ่มแรก คือ ดี เลว สวย และ เย็น ซึ่งเป็นการใช้กับบุคคล อาหารหรือของเล่น

1.4 คำคุณศัพท์ เริ่มใช้ควบคู่ไปกับคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ที่เด็กใช้เริ่มแรกคือ ที่นี้ ที่ไหน

1.5 คำสันธานและสรรพนาม เด็กจะเรียนรู้คำประเภทนี้หลังสุดเนื่องจากใช้ยากที่สุดและความหมายของคำก็สับสน

2. คำเฉพาะ หมายถึง คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงและใช้ได้บางสถานการณ์เท่านั้นในวัยเด็กตอนต้นเป็นระยะที่เด็กมุ่งพัฒนาการใช้คำทั่วๆ ไปจากวัย 3 ขวบ เป็นต้น คำเฉพาะต่างๆ เริ่มมีบทบาทควบคู่ไปกับการใช้คำทั่วๆ ไป คำเฉพาะดังกล่าวจะมีพัฒนาการไปตามวัยคือ

2.1 คำประเภท “ลวงตา” เป็นการเลือกใช้คำที่เด็กพอใจโดยที่คำนั้นอาจจะเป็นคำยาก คำยาว และเด็กอาจจะไม่มีความหมาย การเอามาพูดก็เพียงแต่จะแสดงออกว่า ตนรู้ คำนั้นปรากฏการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กวัย 1 – 2 ขวบ

2.2 คำประเภทแสดงจรรยาบรรณที่ได้แก่คำ ขอบคุณ ขอโทษ ช่วย สวัสดี ฯลฯ การใช้คำเหล่านี้ได้ถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เด็กได้รับ

2.3 คำเกี่ยวกับสี เด็กส่วนมากจะรู้จักชื่อสีเมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กจะเรียนได้เร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับความสนใจในสีและโอกาสในการเรียน

2.4 คำเกี่ยวกับตัวเลข เด็กจะสามารถนับสิ่งของได้อายุประมาณ 5 ขวบเมื่อ 6 ขวบ เด็กจะเข้าใจคำ สาม ห้า สิบล และ เจ็ด ดีพอที่จะนับสิ่งของได้

2.5 คำเกี่ยวกับเวลา ประมาณอายุ 6 หรือ 7 ขวบเด็กจะรู้ความหมายของเวลา เข้า กลางวัน เย็น ฤดูร้อน ฤดูหนาว

2.6 คำเกี่ยวกับเงิน เด็กอายุ 4 – 5 ปี เด็กจะเริ่มเรียนรู้ค่าของเงินโดยเชื่อมโยงกับสีและขนาดของเหรียญ

2.7 คำแสดง ระหว่างอายุ 4 – 8 ปี เด็กส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กชายใช้คำแสดงในการแสดงอารมณ์และใช้เพื่อที่จะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน

2.8 คำสาบาน เด็กชายจะใช้คำประเภทนี้มาก เริ่มเมื่อเด็กเข้าเรียน เด็กจะใช้คำพวกนี้เพื่อทดแทนความรู้สึกด้อย และเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้มีอำนาจของตน

2.9 ภาษาลับเฉพาะ จะใช้มากในกลุ่มเด็กหญิงหลังจากอายุ 6 ขวบ เด็กจะใช้ภาษาลับเฉพาะในกลุ่มเพื่อน อาจจะเป็นคำพูดหรือท่าทางก็ได้

จากพัฒนาการในการเรียนรู้ความหมายของคำข้างต้น จะเห็นว่าเด็กเรียนรู้ความหมายของคำจากการเชื่อมโยงเสียงต่างๆ โดยวิธีการวางเงื่อนไข คำที่เด็กเรียนรู้มีสองชนิดคือ คำทั่วไปและคำเฉพาะ คำทั่วไปที่เด็กเรียนรู้ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ คำสันธานและสรรพนาม ส่วนคำเฉพาะเด็กจะใช้ควบคู่กับคำทั่วไปและมีการพัฒนาไปตามวัย

1.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษา โดยเด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาของตนเอง ทั้งทางด้านความหมาย ประโยคและเสียงจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การเรียนรู้ภาษาเป็นพัฒนาการตามธรรมชาติ จากความคุ้นเคยการได้ยินได้ฟังแต่ถ้ามีการเสริมสร้างร่วมด้วยการพัฒนาทางภาษาจะงดงาม การพัฒนาความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษา เจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อารี สันถนวิ. 2535: 183) ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางปัญญา เด็กก่อนเรียนเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น พัฒนาคำพูดเดี่ยวสู่คำพูดที่เป็นวลีและเป็นประโยคในที่สุด เช่น เด็กเล็กมักเริ่มจากคำว่าแม่ ต่อมา เป็นแม่จ๋า ต่อมาเป็นแม่ไปไหน เป็นต้น ในช่วงระยะของการพัฒนาทางภาษานี้ การพูดคุยและการสนทนากับเด็กเป็นการกระตุ้นที่ดี เด็กสามารถพัฒนาความคิดได้เต็มที่ การปล่อยให้เด็กเรียนรู้ภาษาเองตามธรรมชาติเด็กจะมีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น การค้นหาคำศัพท์ของเด็กจะมาจากการตั้งคำถาม เมื่อผู้ใหญ่ตอบคำถามของเด็กด้วยความสนใจเด็กจะเกิดความสนุกสนานและเรียนรู้ไปพร้อมกัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 11-113)

ประมวญ ดิคคินสัน (2536: 154) เสนอแนวคิดในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยซึ่งควรใช้หลักการใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. ถ้อยคำที่นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนควรนำมาจากนิทาน บทความ เรื่องราวที่เด็กสนใจแล้วหยิบคำที่น่าสนใจจากเรื่องราวมาใช้โดยอาจนำคำมาจัดหมวดหมู่หรือนำมา ผูกเป็นเรื่องราวขึ้นมาใหม่

2. เด็กควรจะเรียนรู้ถ้อยคำจากใจความ เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำแจ่มแจ้ง ยิ่งขึ้น

3. เล่นเกมโดยใช้ถ้อยคำ เช่น ปริศนาอักษรไขว้ การทายประโยค จับคู่คำกับภาพ เป็นต้นนอกจากนั้นครูควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น พูดขยายความหมายของถ้อยคำให้ใช้ได้หลากหลาย ขยายความรู้ในการใช้โครงสร้างทางภาษา ให้ถูกต้อง รู้จักแต่งประโยคให้มีความหมายชัดเจน หาคำอื่นๆ มาใช้แทนกันได้ จินตนาการนึกภาพ จากคำบรรยายได้ รู้จักให้คำจำกัดความของถ้อยคำนั้น พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาตาม สถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม นอกจากนี้ครูควรส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ในชีวิตประจำวัน เช่น พูดขยายความหมายของถ้อยคำให้ใช้ได้หลากหลาย ขยายความรู้ในการใช้ โครงสร้างทางภาษาให้ถูกต้อง รู้จักแต่งประโยคให้มีความหมายชัดเจน หาคำอื่นๆ มาใช้แทนคำเดิม ได้ จินตนาการนึกภาพตามคำบรรยายได้ รู้จักใช้คำจำกัดความของถ้อยคำนั้น พัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม

เฮนริก (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539: 162-163; อ้างอิงจาก Henrick. 1980) ได้เสนอ แนววิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้ : รู้จักรับฟังเด็กให้เด็กได้พูดคุย ถึงเรื่องราวที่เขาได้พบเห็นหรือได้ฟังมา รู้จักพูดคุย หรือสนทนากับเด็ก รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กได้ใช้ ภาษาได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ให้เด็กรู้จักฝึกฝนการฟัง รับประทานอาหารผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะเมื่อ เด็กมีปัญหา นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่สร้างเสริม การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การ ยอมรับฟังเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กมีโอกาสได้พูดคุยอย่างสนุกสนาน เป็นต้น

บรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาภาษานั้น ควรเป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ (ฉันทนา ภาคบงกช. 2538: 1-2) ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมี ความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็วมีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทาง ภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยคำหรือ ข้อความซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

2. การเล่นเกมของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่การพัฒนาการ ภาษาส่วนมาก เกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้เล่น

3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงความสนใจให้เด็กรัก การอ่าน เช่น อ่านนิทานให้เด็กได้ฟัง

4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียน ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน

5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงกันและกัน ข้อความถึงเด็ก และข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อสิ่งของ เป็นต้น

เมื่อเด็กอยู่ในระดับอนุบาลความสามารถในการใช้ภาษามีเพิ่มขึ้น ความเข้าใจประโยคยาวๆ และเข้าใจเรื่องราวที่ผู้ใหญ่พูดได้มากยิ่งขึ้น(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537: 220 –224) ดังนั้นจึงควรรหาทางส่งเสริมเด็กให้สนุกกับการใช้ภาษาให้มากขึ้นกิจกรรมการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เช่น

1. การเล่นนิ้วมือ เป็นการเล่นที่ง่ายและสนุก เด็กต้องใช้จินตนาการในขณะที่เล่น และขณะเดียวกันก็ได้ฝึกทักษะทางภาษาไปด้วย เพราะขณะที่เล่นเด็กจะต้องพูด และถ้าครูสามารถนำถ้อยคำและประโยคมาแต่งให้คล้องจองกัน และให้เด็กพูดขณะที่เล่นไปด้วยจะทำให้เด็กสนุกกับการพูดยิ่งขึ้น

2. การเล่นเกมตอบคำถาม โดยให้เด็กดูรูปภาพหรือสิ่งของต่างๆ แล้วให้เด็กบอกว่า เป็นอะไร มีลักษณะประโยชน์ และวิธีใช้งานอย่างไร

3. เล่นปริศนาคำทาย ทายปัญหาอะไรเอ่ย

4. เล่นร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง

5. เล่นแสดงตามเรื่องในนิทาน

1.9 การสอนภาษาแบบธรรมชาติ

นอกจากการส่งเสริมความสามารถทางภาษาที่กล่าวมาแล้วนั้นขณะนี้ได้มีผู้นำรูปแบบการสอนภาษาในเด็กที่เรียกว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language) ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกล้าและมั่นใจในตนเองในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษเมื่อเด็กใช้ภาษาผิด แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียนยึดนักเรียนเป็นสำคัญ (ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ. 2549: 21; อ้างอิงจาก Goodman. 1986: 10) การสอนภาษาแบบ ธรรมชาติทำให้เด็กได้แสดงออกโดยไม่กลัวผิด มีแบบอย่างที่ดีในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากผู้ใหญ่ การเรียนรู้ภาษาของเด็ก จะง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรง มีโอกาสได้อภิปรายพูดคุย ในบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับ เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ดีถ้าเข้าใจทั้งหมด ช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข และใฝ่เรียนด้วยตนเอง (อารี สันทนต์. 2537: 213) เด็กมีความสุขสนุกสนานในการเรียนภาษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพทำให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในการพัฒนาทางภาษาเพิ่มขึ้นอีกทั้งยังสนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมาซึ่งต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษาในช่วงปฐมวัย (ฉันทนา ภาคบงกช. 2537: 2)

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษา ดังนี้ (บุษบง ต้นตวงศ์. 2535: 44-49)

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์และระบบเสียงหัวใจของภาษาคือความหมายไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ สถานการณ์กำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่งเด็กจะไม่พยายามเขียน ด้วยการสะกด คำไปที่ละตัว แต่เขาจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องรู้จักเสียงของตัวอักษรก่อนจึงจะสื่อความหมายโดยการเขียนได้ เนื่องจากการเขียนเพื่อสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่กำหนดโดยสถานการณ์ การสอนเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรแยกออกเป็นทักษะเดี่ยวๆ หลายๆ ทักษะ แต่ควรให้เด็กได้สำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว และใช้กระบวนการเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจครูจะสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็ก และถ้าเด็กไม่ต้องการเรียนครูจะไม่บังคับ เพราะการบังคับทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน และจะสกัดกั้นความงอกงามของเด็กเมื่อเขาโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนเขียน ในชั้นประถมศึกษา ครูมีหน้าที่ในการแนะนำให้เข้าใจภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เขาประสบในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลายๆ สถานการณ์เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตนโดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยมาก เพราะเขาสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ จะได้ทั้งประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อมๆ กัน ครูจะต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็กเพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการเขียน นอกจากนี้ ครูยังมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาเชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้นและสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

2. ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร ภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้องเหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว ร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์อ่านเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรีและละคร เป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน เพราะสิ่งเหล่านี้ จะกระตุ้นให้เด็กค้นหาสัญลักษณ์ ที่เหมาะสมสำหรับสื่อความคิดในแต่ละเรื่อง เด็กจะไม่ถูกจำกัด ให้ถ่ายทอดความคิดเป็นเพียงภาษาเท่านั้น ศิลปะและละครเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่เด็กใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสัญลักษณ์ภาษา จากทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์ พบว่าเด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียน เด็กจะเปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียน และช่วยให้เด็กทำงานต่อไปเรื่อยๆ ที่ความคิดในการเขียนหยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่องและทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น ดนตรีช่วยสร้างอารมณ์สำหรับเรื่องที่จะเขียน อุปกรณ์ดนตรีและศิลปะหลายอย่างสามารถใช้ประกอบกิจกรรมการเขียนได้ เด็กอาจทำอุปกรณ์ดนตรีและศิลปะ สำหรับกิจกรรมเขียนในมุมเขียนจะมีเครื่องเขียนหลายชนิดให้เด็กทดลองใช้วิธีต่างๆ ที่จะช่วยให้สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

3. ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษาทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับพัฒนาการในการเขียนว่า ทุกคนต้องสะสมประสบการณ์ทาง ภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ประสบการณ์จากภาษาพูดเป็นข้อมูลสำหรับภาษาเขียน และประสบการณ์จากภาษาเขียน เป็นข้อมูลสำหรับภาษาพูด ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใด ต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน การที่เด็กเขียนเล่าประสบการณ์ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้จักคำ และต้องให้เด็กได้เห็นเสียงที่เขารู้จักนั้นมีสัญลักษณ์ตัวอักษรแทนได้ เด็กจะเริ่มเข้าใจในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เขาต้องใช้อักษรที่มีทั้งรูปและเสียงแทนความหมาย รูป เสียง และความหมายที่เขาใช้ต้องสอดคล้องกันในสายตามผู้อื่น มิฉะนั้นสิ่งที่เขาเขียนจะไม่สื่อความหมาย ในจุดนี้เองที่ทำให้เด็กต้องพยายามจำแนก และจดจำรูปอักษรที่เขาเห็นรอบๆ ตัวไปพร้อมๆ กับจำแนกและจดจำเสียงตัวอักษร เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยเรียน เขาก็มีประสบการณ์ทางภาษาพร้อมที่จะจำแนกเสียงและรูปของตัวอักษรได้อย่างมีระบบมากขึ้น เนื่องจากการอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การคุยกับครูและเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนไม่ว่าก่อนจะเริ่มเรื่อง กลางเรื่อง หรือหลังเรื่อง จะช่วยให้เด็กเห็นการตีความลักษณะต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้เขาเข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้นการตีความเป็นประสบการณ์จากการอ่านช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน และการสื่อความหมายซึ่งเป็นประสบการณ์จากการเขียนช่วยในการตีความ เมื่อเด็กอ่าน การเขียนเป็นประสบการณ์ที่ใช้เวลานาน และต้องอาศัยสะสมประสบการณ์ อันเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน สรุปได้ว่าทฤษฎีการเขียนในระบบภาษานั้น เชื่อว่า เด็กเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์การเขียน

การสอนภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมนั้น เริ่มจากครูต้องเข้าใจจุดเน้นของการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติ คือ ต้องเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางภาษา 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งมีกระบวนการคิดเป็นแกนสำคัญเพราะการใช้ภาษาของเด็กในรูปแบบต่างๆ ล้วนแล้วแต่มาจากความคิดทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 15) เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการกระทำ และหลักสูตรควรจะบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน(อารี สันทรวี. 2535: 20; อ้างอิงจาก Dewey. 1943) การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการได้รับอิทธิพลของบุคคลอื่น และสังคมมีผลต่อการเรียนของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดสร้างโครงความรู้ความคิดของตน แต่บุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก อนึ่งกิจกรรมอื่นๆ เช่น การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่น ช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ (Symbol Using Media) ซึ่งการที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้น เด็กจะเรียนรู้ที่ละน้อย โดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดเกิดเป็นความรู้ภายในตนได้แนวความคิดนี้ต่อมา บรูเนอร์ และคนอื่นๆ (Bruner; et al. n.d.) ขยายเป็นแนวการสอนที่เรียกว่า การพัฒนาที่ละคืบวิธีสอนแบบนี้ช่วยเสริมและสนับสนุนผู้เรียนจากระดับพัฒนาการที่มีอยู่ไปสู่ระดับพัฒนาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) ดังนั้น การสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) จึงเน้นการมีปฏิสัมพันธ์

การสนทนาโต้ตอบในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Vygotsky. 1978) เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรม การเคลื่อนไหวของตนเองและการได้สัมผัสกับสิ่งของภายนอกเด็กคิดสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นภายในตน หรืออีกนัยหนึ่งเด็กต้องเป็นผู้กระทำ(Active) ในการเรียนรู้ในการคิด การเรียนมิใช่สิ่งที่รับเข้าไปเฉยๆ (Passive) ซึ่งการเขียน เด็กจะสร้างกระบวนการเขียนด้วยลักษณะเดียวกับที่เรียนรู้สิ่งอื่น ผ่านการ ทดลองปฏิสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางภาษาของเด็ก และเด็กต้องการสิ่งแวดล้อมที่จะ ส่งเสริมให้เด็กสร้างกฎ ระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และความหมายของภาษาด้วยตนเอง (อารี สัตถ์หนวี. 2535; อ้างอิงจาก Piaget. 1955)

กูดแมน (ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ. 2549: 25; อ้างอิงจาก Goodman. 1986) เป็นผู้นำทาง ความคิดคนสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) กล่าวว่า ภาษาของมนุษย์ เป็นตัวแทนความคิดของผู้ใช้ภาษาบุคคลสามารถรวบรวมสัญลักษณ์อันได้แก่เสียงในภาษาพูดและ อักษรในภาษาเขียนมาเป็นคำเพื่อใช้ทดแทนสิ่งต่างๆ แทนความรู้สึกและความคิด ใช้ภาษาโดยมี จุดประสงค์เพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ยังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิดและการเรียนรู้ กูดแมน ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ต้องมีความหมายสมบูรณ์มีใจความครบถ้วนและเน้นความสำคัญ ของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนทักษะย่อยของภาษา เช่น การฝึกสะกดคำ การ คัดลายมือ จะทำต่อเมื่อเด็กต้องการและการเรียนทักษะย่อยนั้นสามารถช่วยให้เด็กสื่อความหมายได้ สมบูรณ์ขึ้น เรียนจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้เรียน
2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ศึกษา กระบวนการใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย
3. การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากการใช้ภาษาในทุกรายวิชา โดยใช้ภาษาใน สิ่งแวดล้อมทางภาษาที่มีความหมาย
4. การสอนภาษาต้องให้ความสำคัญแก่กิจกรรมที่เด็กริเริ่มขึ้นเองเดิรเป็นผู้สนับสนุน กิจกรรมนั้น นอกจากนี้ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน
5. การสอนภาษาต้องอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่าง ครูกับเด็ก โดยครูมองข้อผิดพลาดของเด็กว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสนับสนุนให้ เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. ผู้เรียนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองในการพิจารณาว่าใช้ภาษาเมื่อไร

กล่าวโดยสรุป การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) เป็นปรัชญาแนวคิด ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีที่ว่าด้วยระบบของภาษา ซึ่งจะเน้นองค์รวมของภาษา นั่นคือการส่งเสริมทักษะ ทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ไปพร้อมๆ กัน โดยมีกระบวนการคิด เป็นแกนสำคัญ เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยอาศัยประสบการณ์ที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมจนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเองเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษามีความมั่นใจ ในการใช้ภาษา และเรียนอย่างมีความสุข

อำพร ศรีทรัพย์ (2540: 65-66) กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล
ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ ได้แก่
  - ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน การอ่านอาจนำเล่มเก่ามาอ่านให้ฟัง ถ้าเด็กขอร้อง อาจอ่านในช่วงเล่นเสรี 4-5 คนก็ได้
  - หนังสือที่อ่านถ้านำมาจากห้องสมุดเมื่ออ่านเสร็จควรนำไปไว้ในห้องสมุด เพื่อเด็กจะได้ตามไปอ่าน
  - ครูสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือกับเด็ก ให้เด็กได้คิด พุดออกความคิดเห็น
  - ตามมุมต่างๆ ของห้องเรียน ครูควรรหาของจริงที่มีตัวหนังสือมาวางให้เด็กเล่น
2. กิจกรรมการเล่นเสรี

การเล่นเสรีหรือศูนย์ต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะทุกวันเด็กมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกกิจกรรมมุมใด และในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมภาษา เช่น มุมบ้าน ครูเพิ่มสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้มีของที่มีตัวหนังสือ มุมบล็อก ครูจะหาสิ่งที่มีตัวหนังสือมาประกอบการเล่นบล็อก และสร้างเรื่องราว มุมวิทยาศาสตร์ ครูอาจเขียนบัตรคำบอกชื่อสิ่งต่างๆ ไว้ มุมห้องสมุด จัดให้มีบรรยากาศสบายๆ มีมุมเขียนอยู่ใกล้ๆ มุมคณิตศาสตร์จัดให้มีตัวเลข ตัวหนังสือที่ของเล่น เป็นต้น การเล่นเสรีของเด็กนี้เป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตเด็กและสนทนาซักถามเด็กได้ที่ละคน พยายามชักชวนให้เด็กทำกิจกรรมหลากหลาย
3. การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะใช้วิธีสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก เพราะได้เห็นความสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น “การเจริญเติบโตของพืช” แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ (ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ. 2549: 26-30; อังอิงจาก Strickland; & Morrow. 1989: 142) ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

  - กิจกรรมหาความรู้เช่น การเพาะถั้ว สังเกตการเติบโตวัดการเจริญเติบโตและบันทึก แกะเมล็ดในถั้ว ดูอภิปราย ศึกษาต้นไม้กลางแจ้ง ฯลฯ
  - กิจกรรมครูอ่านหนังสือให้ฟัง เช่น อ่านนิทานเรื่อง “หัวผักกาดยักษ์” แล้วเปรียบเทียบวิธีการปรุงหัวผักกาดเป็นอาหารแบบต่างๆ ฯลฯ
  - กิจกรรมที่ทำแล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง เช่น เด็กไปทดลองเพาะพืชที่บ้าน แล้วนำมาเล่า
  - กิจกรรมเขียนอ่านร่วมกัน เช่น ช่วยกันทำชาร์ต ว่าพืชต้องการอะไร อ่านบทกลอนเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ

- กิจกรรมเขียนตามลำพัง เช่น วาดหรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับพืชและการปลูกต้นไม้

- กิจกรรมอ่านตามลำพัง เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับต้นไม้ในมุมห้องสมุด
- กิจกรรมดนตรีและจังหวะ เช่น ร้องเพลงและแสดงท่าทางเกี่ยวกับพืช
- กิจกรรมศิลปะ เช่น ปั้น วาด เกี่ยวกับพืช
- กิจกรรมคณิตศาสตร์ เช่น เปรียบเทียบการเติบโตของพืช ฯลฯ
- กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เช่น เล่น “ขายดอกไม้”

จะเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีทั้งส่วนที่เด็กเรียนรู้โดยอิสระตามความสนใจของเด็กเอง และมีทั้งส่วนที่ครูเสนอแนะการใช้ภาษาที่บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนความเชื่อหรือปรัชญาของผู้จัด ทั้งนี้ต้องเป็นสภาพแวดล้อมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ จะจัดให้มีมุมประสบการณ์ต่างๆ โดยมีมุมที่เด่นชัด คือ มุมห้องสมุด มุมอ่าน มุมเขียน ส่วนมุมอื่นๆ ที่อาจจัดไว้ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อกมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ โดยมุมทุกมุมสามารถจัดให้อื้อต่อการเรียนรู้ภาษาได้ โดยจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายต่างๆ ที่มีความหมายในการสื่อสารกับเด็ก มีวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถกระตุ้นให้เด็กต้องการที่จะเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

2. บรรยากาศภายในห้องเรียน ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ จะมีบรรยากาศของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เด็กมีโอกาสและเวลาที่จะตัดสินใจเลือกลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กๆ สนใจที่จะอ่านและเขียนจากความเข้าใจและประสบการณ์ ทั้งนี้จะต้องเป็นห้องเรียนที่เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

บทบาทครู

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ เน้นการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีการคิดเป็นแกนสำคัญซึ่งการเรียนการสอนจะเป็นลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องปรับบทบาทดังนี้

1. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดหา จัดซื้อและใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประสบการณ์ของเด็ก และตัดสินใจเกี่ยวกับบริบทของการเรียนรู้ซึ่งได้แก่ การให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม การสนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็น การให้โอกาสเด็กในการสร้างความหมายจากการอ่านเขียน โดยให้เด็กได้เป็นผู้เรียนอย่างกระตือรือร้น การสนับสนุนให้ทดลองอ่านเขียนและตรวจสอบด้วยตนเอง การตอบสนองในทางบวก ซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2. ครูเป็นแบบอย่าง ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กเป็นการเลียนแบบ และมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ ดังนั้นครูจึงสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก 2 ทางด้วยกัน คือ ครูเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการรู้หนังสือในชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ และครูเป็นผู้สาธิต แสดงแบบอย่างการใช้ภาษาหลายๆ ลักษณะ เช่น ขณะอ่านหนังสือเล่มใหญ่ เล่านิทาน ช่วงเวลาการอ่านเงียบๆ ตามลำพัง การอ่านจากบริบทการเรียนรู้จริง การเขียนร่วมกัน การเชื่อมโยงระหว่างการเขียนและการอ่าน จากการสังเกตและมีประสบการณ์เป็นนักอ่านนักเขียนของเด็ก เด็กจะสามารถสังเกตองค์ประกอบของทักษะการรู้หนังสือและรวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวม

3. ครูเป็นผู้จัดการ ครูจะเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือและทำงานร่วมกัน ครูก็เป็นผู้ร่วมเรียนรู้ และเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นเช่นกัน นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็ก

4. ครูเป็นผู้ประเมิน ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นผู้เก็บรวบรวมหลักฐานงานที่แสดงการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูจะต้องทราบว่าเด็กอยู่ในระดับใด ประสบการณ์เดิม และสิ่งที่เขาารู้แล้ว และเด็กจะก้าวหน้าไประดับใด ครูจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างไร สิ่งสำคัญของการประเมินคือเพื่อส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม

บทบาทเด็ก

ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กจะมีบทบาทดังนี้

1. เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน และการเขียน ด้วยการอ่านและการเขียนอย่างมีความหมายจริงๆ
2. เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ตั้งแต่การสร้างหัวข้อที่จะเรียนร่วมกัน การตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการและใช้ในชีวิตจริงของเด็ก และการประเมินผลงานของตัวเอง

3. เด็กเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูซึ่งเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือมากขึ้น

การประเมินพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินต้องเป็นไปตามธรรมชาติการรู้หนังสือของเด็ก ครูต้องศึกษาพัฒนาการด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กแล้วนำหัวข้อเหล่านี้มาสร้างเป็นตัวบ่งชี้ (Indicators) ในการประเมิน
2. การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน และต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ครูทราบพัฒนาการของเด็ก เข้าใจเด็ก และรู้ว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร

3. การประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ควรเป็นการประเมินแบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่แท้จริง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม คือ การใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ซึ่งจะต้องมีทั้งการสังเกตแล้วบันทึกอย่างเป็นระบบ และการเก็บตัวอย่างงาน โดยครูจะต้องแปลผล (Interpret) ข้อมูลอย่างรอบคอบ เพื่อให้ผลการประเมินมีความตรงและความเที่ยง

ทั้งนี้การประเมินที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือการประเมินโดยใช้แบบทดสอบ จากการที่ สทอลแมนและเพียร์สัน (Stallman; & Pearson. n.d.) ได้นำแบบทดสอบความพร้อมด้านการอ่านที่ใช้ในอเมริกามาวิเคราะห์ พบว่า แบบทดสอบส่วนใหญ่มีลักษณะประเมินทักษะย่อยๆ ผลจากการทดสอบไม่สามารถสะท้อนความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการรู้หนังสือได้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ของเด็ก จึงจำเป็นต้องจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปลี่ยนแปลงมาเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาตินักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองควรศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาล ซึ่งครูควรเป็นผู้ที่สื่อสารให้ผู้ปกครองรับทราบด้วยวิธีการต่างๆ การที่โรงเรียนแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและแนวทางที่ผู้ปกครองควปฏิบัติ จะทำให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาเด็กในทิศทางเดียวกันกับทางโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้ปกครองควรใจเย็น และมีความอดทนเพียงพอที่จะเฝ้ารอดูผลงานของเด็ก ซึ่งจะพัฒนาขึ้นทีละน้อย

2. ผู้ปกครองอาจมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยการร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน เยี่ยมชมชั้นเรียน สังเกตการสอน หรือให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการของโรงเรียน เช่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็ก เป็นอาสาสมัครในการอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่โรงเรียน ฯลฯ

3. ผู้ปกครองสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กได้โดย การสนทนาและตอบคำถามของเด็กอย่างสม่ำเสมอ จัดหาหนังสือนิทานให้เด็ก อ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำทุกวัน ส่งเสริมให้เด็กอ่านจากสิ่งแวดล้อม เช่น ป้ายโฆษณา กล่องสินค้า ป้ายประกาศ ฯลฯ จัดให้เด็กมีโอกาสอ่านและเขียนทุกวัน ให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กอ่านหรือเขียน เพื่อเป็นกำลังใจแก่เด็ก และเพื่อให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและเขียน พยายามไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิสิ่งที่เด็กเขียน เพราะจะทำให้เด็กขาดความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถในการอ่านและเขียน และผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า แนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้กับเด็กปฐมวัย จะต้องให้ความสำคัญทุกส่วน ตั้งแต่กิจกรรมการเรียนการสอน ให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ทั้งในการสอนตามหน่วยบูรณาการและการเล่นเสรี โดยจัดสภาพแวดล้อมในมุมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนภาษาของเด็ก มีบรรยากาศที่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ ทั้งนี้ครูจะต้องปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้จัดการ เป็นผู้ประเมินพัฒนาการ ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน และเป็นแบบอย่าง que แสดงให้เด็กเห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ นอกจากนี้หากผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติได้สอดคล้องกันในการพัฒนาเด็กตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.10 การสร้างเสริมพัฒนาการทางศัพท์ของเด็กปฐมวัย

เบอร์นส์ และโลว์ (นฤมล กรกระโทก . 2550: 24-26; อ้างอิงจาก Burns; & Lowe. 1969: 221–223) เสนอวิธีการสร้างเสริมพัฒนาการทางศัพท์ของเด็กไว้หลายประการแต่ก็ยังไม่มึวิธีการใดที่เหมาะสมที่สุด จึงเพียงแต่เสนอแนะไว้เท่านั้น ซึ่งพอจะนำมากล่าวได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง การจัดประสบการณ์ตรงให้กับเด็กที่เหมาะสมที่สุด ก็คือการจัดทัศนศึกษาซึ่งสามารถที่จะนำไปใช้กับเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา ประสบการณ์จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง ปัญหาก็คือ ครูเกรงว่าเด็กจะไม่ได้รับความปลอดภัยในการเดินทาง จึงไม่นิยมใช้วิธีการนี้มากนัก

2. หนังสืออ่านสำหรับเด็ก หนังสืออ่านสำหรับเด็กจะช่วยพัฒนาศัพท์ ของเด็ก โดยเฉพาะหนังสือที่เร้าให้ผู้อ่านเกิดความสนใจอยากซักถาม เด็กควรได้อ่านหนังสือที่มีคำศัพท์ง่าย เหมาะกับวัยและระดับความรู้ของเขา

3. อุปกรณ์การสอน ในการอธิบายแก่เด็ก ควรใช้อุปกรณ์การสอนที่จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดของคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง หลังจากที่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนช่วยในการอธิบายศัพท์แล้ว ควรจะให้เด็กอธิบายความหมายของศัพท์ให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง และมีการอภิปรายเกี่ยวกับความหมายของศัพท์นั้น

4. เนื้อหาวิชา ศัพท์ในเนื้อหาวิชา มักจะเป็นศัพท์ยากสำหรับเด็กแต่จำเป็นจะต้องให้เด็กได้เรียนรู้ เช่น ศัพท์คณิตศาสตร์ ศัพท์วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ในการเลือกหนังสือที่เป็นเนื้อหาวิชาให้แก่เด็กนั้นควรพยายามเลือกหนังสือที่ผู้แต่งได้อธิบายความหมายของศัพท์ไว้อย่างชัดเจน

5. การพูดและการเขียน การพูดและการเขียนเป็นการแสดงออกทางความคิดและความสามารถทางภาษาของเด็ก ครูจะต้องกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความสามารถของเขาออกมาให้มากที่สุด

6. การจดบันทึก การแนะนำให้เด็กจดบันทึกศัพท์ที่ได้ยินจากการฟัง หรือได้จากการอ่านแล้วนำศัพท์นั้นมาอภิปรายในชั้นเรียน จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสร้างเสริมพัฒนาการทางศัพท์แก่เด็กได้

7. การเลียนแบบจากครู ในการสอนศัพท์ใหม่แก่เด็ก ครูอาจสร้างความสนใจด้วยการพูดศัพท์นั้นให้เด็กได้ยินบ่อยๆ อาจจะได้จากการอ่านประโยคที่มีศัพท์นั้นให้เด็กฟัง หรืออาจใช้ศัพท์นั้นในการอธิบาย หรือเล่านิทานให้เด็กฟังโดยครูแสดงท่าทางที่จะช่วยอธิบายศัพท์นั้น แล้วให้เด็กทำท่าทางเลียนแบบการแสดงของครู

8. การทำแบบฝึกหัด ควรให้เด็กได้ทำแบบฝึกหัดในการให้ความหมายของศัพท์ และบอกคำตรงข้ามของศัพท์ เด็กควรจะได้ฝึกทำแบบฝึกหัดอยู่เสมอ

9. การกระตุ้นให้เด็กศึกษาความหมายของศัพท์ด้วยตนเอง ครูควรสร้างความสนใจในศัพท์ที่ให้กับเด็ก ด้วยวิธีเขียนไว้ที่ป้ายนิเทศ หรืออาจจะพูดถึงศัพท์นั้นบ่อยๆ จนเด็กเกิดความสนใจอยากทราบความหมาย จึงแนะนำให้เด็กไปค้นหาความหมายจากพจนานุกรมฉบับนักเรียน

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1972: 165) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการของความเข้าใจคำนั้นไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ ความหมายของคำใหม่ๆ เท่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ความหมายของคำเก่าด้วย เช่น เริ่มแรกเรียนรู้คำว่า ส้ม หมายถึงผลไม้ชนิดหนึ่ง ต่อมาเด็กค้นพบว่า ส้ม อาจหมายถึงชื่อของสีชนิดหนึ่ง และต่อมาเด็กจะรู้ว่า ส้ม หมายถึงสีที่เกิดจากการผสมสีแดงกับสีเหลือง เป็นต้น

บันลือ พฤษะวัน (2522: 128-130) ได้เสนอวิธีการพัฒนาคำศัพท์และหลักการฝึกพัฒนาคำศัพท์ของนักเรียนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำสามัญง่ายๆ ที่เป็นพื้นฐาน โดยการนำคำเหล่านั้นมาใช้แต่งบทเรียน และพัฒนาการอ่านของเด็ก พอเด็กอ่านได้ก็เข้าใจความหมายและใช้ได้ทันที พอเด็กอ่านคำว่า มี ได้ เด็กก็บอกได้ว่า ฉันมีตาสองตา ฉันมีเงินหนึ่งบาท พูดได้ทันทีแสดงว่าใช้ได้ เพราะคำที่ยกตัวอย่างนี้ ย่อมคุ้นเคยกับเด็ก เมื่อเรียนอ่านคำนี้ได้ ฝึกพูดได้หรือพูดแล้วแสดงท่าทางประกอบได้

ขั้นที่ 2 ขยายความหมายของคำให้กว้างขวางออกไป โดยการเพิ่มคำให้เป็นสองสามพยางค์ และให้มีความหมายแตกต่างออกไป เพื่อเด็กจะได้เข้าใจและใช้ได้ เด็กอ่านคำ แม่ กับ น้ำเมื่อนำคำมาใช้เป็น แม่ น้ำ ได้ความหมายแตกต่างไปจากการหยิบยกเอาคำที่ได้ยินได้ฟังมาเช่น แม่ยาย แม่คำ แม่เลี้ยง แม่ชื้อ และอื่น ๆ เป็นต้น หรือคำจากคำว่า นา เป็น นาฬิกา ทั้งนี้ครูผู้สอนก็จำเป็นต้องใช้การพิจารณาว่าเด็กควรได้รับการฝึกในระยะหรือจังหวะใด ทั้งนี้เพื่อขยายคำศัพท์ให้เด็กผู้เรียนได้เข้าใจ ใช้คำศัพท์เหล่านั้นในการเรียนรู้ และใช้ชีวิตประจำวันได้

ขั้นที่ 3 ความเข้าใจในเรื่องการใช้คำอรรถต่างๆ ของเด็ก หมายถึง คำศัพท์เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิต เช่น ประชาธิปไตย สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรืออื่นๆ เป็นต้น ตลอดจนการใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมเพื่อความหมายเฉพาะเจาะจง และรู้จักวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการใช้คำต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความคิดรวบยอดและการฝึกใช้ภาษาได้ดี เรื่องนี้เป็นเรื่องของความพยายามในการอ่านที่จะต้องค่อยสร้างสมพื้นฐานซึ่งไม่จำเป็นต้องสอนเฉพาะในวิชาภาษาไทย เท่านั้น หนทางที่จะขยายคำอรรถและการใช้คำต่างๆ เหล่านี้ ย่อมผูกพันกับการดำเนินชีวิตการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ เช่น ลักษณะนิสัย ประสบการณ์ชีวิต และการงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น รวมทั้งการที่มีความสนใจในการค้นคว้า มีนิสัยในการอ่านตามลำพังของเด็กอีกด้วย

วิธีการสร้างเสริมพัฒนาการทางศัพท์ของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธีทั้งการให้ประสบการณ์ตรง การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การใช้สื่อที่สามารถอธิบายให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดของคำศัพท์ การจดบันทึก การกระตุ้นให้เด็กหาความหมายของคำศัพท์ด้วยตนเอง ทำแบบฝึกหัด การหาความหมายคำศัพท์ นอกจากนี้ในการพัฒนาคำศัพท์ในเด็กควรเริ่มจากคำง่าย ๆ ใกล้ตัวแล้วขยายกว้างออกไปโดยการเพิ่มเป็นคำที่มีจำนวนพยางค์มากขึ้นและต้องให้ความหมายของศัพท์อย่างครอบคลุมเพราะศัพท์บางคำมีมากกว่าหนึ่งความหมาย

1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

ชอมสกี (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์ . 2539: 28; อ้างอิงจาก Chomsky. 1998) ศึกษาเด็กหลายคนที่มาจากรอบครัว ที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือ มีพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว บรรยากาศเช่นนี้ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลายพร้อมที่จะให้เด็กเลือก เมื่อเด็กอยากเรียนรู้อยากอ่าน

เรนส์และเคนาดี้ (Raines; & Canady. 1990: 224) ศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ พบว่าเด็กเหล่านี้สามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนรู้ที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กทารกเรียนรู้พูดโดยพ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือตำหนิเมื่อผิด พูดไม่ชัด แต่จะค่อยๆ สอนให้พูดชัดโดยทำแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง ซึ่งผลจากการศึกษานี้ทำให้นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะทำให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติเช่นเดียวกับการพูด

ซิมสัน (ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ. 2549: 28; อ้างอิงจาก Simpson. 1988) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กวัยอนุบาล 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วยให้เกิดพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจน ละเอียดลออ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-Unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำ

เครส (ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ. 2549: 25; อ้างอิงจาก Cress. 1989) ได้ศึกษาการตอบสนองของเด็กอนุบาลต่อการเขียนบันทึกทุกวัน กรณีที่ศึกษาเป็นเด็ก 5 คน ที่เขียนบันทึกกับเพื่อนในมุมการเขียนในห้องครูจะเขียนตอบงานของเด็กแต่ละคนทุกวันพบว่าการเขียนบันทึกส่งเสริมให้เด็กเข้าใจว่าการเขียนสามารถเป็นวิธีสื่อสารได้เด็กสามารถที่จะสนทนาในเรื่องที่เขียนกับครู

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า ความสามารถทางภาษาของเด็กเกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการปฏิบัติกิจกรรมและด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษา ดังนั้นผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องเป็นต้นแบบที่ดีและจัดบรรยากาศ การเรียนรู้ทางภาษาที่ดีให้กับเด็กด้วย

งานวิจัยในประเทศ

ฉวีวรรณ จินดาพล (2525: 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจความหมายของคำนาม และความคงทนในการจำคำ โดยการใช้รูปภาพ การเล่านิทาน และปริศนาคำทาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาค้นคว้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการจำของผู้เรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจความหมายของคำนามก่อนทำการทดลองและหลังทำการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรสิทธิ์ เอี่ยมสะอาด (2527: 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียว กับนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนเขตชานเมืองสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาค้นคว้า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนเขตชานเมืองสังกัดกรุงเทพมหานครที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวมีความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยดีกว่านักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิจิตรา อุดมมุขลินทร์ (2528: 53) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า ความสามารถในการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ก่อนประถมศึกษาหลังการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเล่านิทานอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

วราภรณ์ บุญสุข (2546: 42) ได้ศึกษาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยและความคงทน การเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับปฐมวัยจากการสอนโดยการจัดกิจกรรมศิลปะ จากการศึกษาค้นคว้าความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับปฐมวัยสูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคงทนการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับปฐมวัยหลังจากได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมศิลปะอยู่ในระดับสูง

รุ่งนภา วุฒิ (2543: 78) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ปริศนาคำทายแบบโปรแกรมเส้นตรงและการใช้ปริศนาคำทายทั่วไป ที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี จำนวน 30 คน จากการศึกษาค้นคว้า เด็กกลุ่มทดลองมีความสามารถทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เบญจจะ คำมะสอน (2544: 53) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบ จากการศึกษาค้นคว้าเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ภาพประกอบมีแนวโน้มความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มควบคุม

สมศรี แสงธนู (2545: 70) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอนุบาล 1 จำนวน 12 คน จากการศึกษาพบว่าในแต่ละช่วงสัปดาห์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์

สิริมงคล สุวรรณผา (2546: 53) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์พื้นฐานทางด้านภาษาด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาต่ำจำนวน 20 คน จากการศึกษาพบว่าความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กกลุ่มทดลองมีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อำพร ศรีทรัพย์ (2540: 100) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ จากการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กนิษฐา ชูพันธ์ (2541: 60) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำใน หน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มยุรี กันทะลือ (2543: 79) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 10 คน จากการศึกษาพบว่าหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนิดา ชาตยาภา (2544: 70) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยมีการปรับบทบาทตนเองทุกสัปดาห์ เด็กมีพัฒนาการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นทุกด้าน ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กเกิดจากการมีประสบการณ์ตรงทางภาษา การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมทางภาษาที่กระตุ้นความสนใจเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างเหมาะสมกับอายุและประสบการณ์เดิมในบรรยากาศที่อิสระและผ่อนคลาย โดยมีการยอมรับจะทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้งในด้านการศึกษาทำความเข้าใจแนวการสอน ให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจภาษาและเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง

2.1 ความหมายของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือบุคคลที่รับเด็กไว้ในความดูแล โดยทำหน้าที่อุปการะ เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนด้วยความรักและเอาใจใส่ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก (ทรงพร สุทธิธรรม . 2534: 31) นอกจากนี้ผู้ปกครองยังต้อง ทำหน้าที่ดูแลชีวิตพื้นฐาน นำแนวทางสนับสนุนช่วยเหลือ และแนะแนวแก่เด็ก กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 3) ได้จำแนกผู้ปกครองไว้ 5 ประเภท คือ

1. ผู้ปกครองตามกฎหมาย พ่อ แม่ จัดเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายต้องเลี้ยงดู ลูกจนโตบรรลุนิติภาวะ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ประกอบอาชีพได้ บางครั้งเราจะพบว่า ผู้ปกครอง ไทยให้การดูแลเด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่จนถึงตายก็มี

2. ผู้ปกครองโดยกฎหมาย หมายถึง ผู้ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ทางกฎหมาย เพื่อเป็นผู้ปกครอง เช่น ผู้ที่ขอเด็กมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม มีความพร้อมและตั้งใจที่จะดูแลเด็กอย่างแท้จริง

3. ผู้ปกครองอุปถัมภ์ เป็นผู้ปกครองชั่วคราวที่รับเลี้ยงดูด้วยความรู้ สึกเมตตา สงสาร อยากช่วยเหลือ เช่น ผู้ปกครองในสถานสงเคราะห์ ลักษณะของความผูกพันเป็นแบบผิวเผิน สิ่งที่ได้จากผู้ปกครองอุปถัมภ์คือกำลังใจ

4. ผู้ปกครองทางชีวภาพ (Biological parent) เป็นผู้ปกครองที่เกิดขึ้นในยุคของ เทคโนโลยีการผสมพันธุ์ในหลอดแก้ว ผู้ปกครองประเภทนี้มี 2 ประเภท คือ แบบแรกเป็นเจ้าของยีน อีกแบบหนึ่งเป็นแบบฝากครรภ์ ทั้งสองแบบมีความผูกพันทางพันธุกรรมสูง แต่การเลี้ยงดูอยู่กับ ผู้ทำหน้าที่ผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับเด็กมีลักษณะเช่นเดียวกับผู้ปกครองทั่วไป

5. ผู้ปกครองโดยบังเอิญ พบได้ในกรณีเด็กหลง แล้วต้องรับเลี้ยง พ่อแม่ เด็กตาย เด็กถูกนำมาฝากเลี้ยง ความเกี่ยวข้องผูกพันระหว่างเด็กและผู้ปกครองน้อยมาก

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่า ผู้ปกครองมีความหมายกับเด็กมากกว่า การเป็นผู้ให้การเลี้ยงดูให้น้ำให้อาหาร หน้าที่ของผู้ปกครองครอบคลุมถึงการอบรมสั่งสอนและ พัฒนาเด็ก ด้วย การเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองจึงมิใช่การเลี้ยงดูตามยถากรรม แต่เป็นการเลี้ยงดูอย่างเข้าใจ ผู้ปกครองที่ดีต้องมีทักษะ มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงเด็กและเข้าใจเด็กอย่างแท้จริง เพราะผู้ปกครองเป็นผู้ทำหน้าที่เลี้ยง ดูเด็กให้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพและพัฒนาการ ดังนั้น นอกจากพ่อแม่ ญาติ หรือผู้อื่น บางแห่งอาจกำหนดให้ สถานสงเคราะห์ หรือแม่แต่องค์กร ชุมชน เช่น คิบบุตซ์ ของประเทศอิสราเอลจัดได้ว่าเป็นผู้ปกครอง เพราะทำหน้าที่รับผิดชอบการ เลี้ยงดูเด็กได้

2.2 ความสำคัญของผู้ปกครอง

พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญในการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลแรกที่เด็กรู้จักเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต และให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพเช่นไร ขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ (ฉันทนา ภาคบงกช. 2537: 4-5) เพราะเด็กจะต้องเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและจะเป็นผู้ให้กำเนิดเด็กรุ่นต่อไปอย่างไรไม่มีที่สิ้นสุดตั้งนั้น ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยแรกของเด็ก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่วัยแรกเริ่มและวัยต่อๆ มา เพราะหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของครอบครัวคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อให้เด็กของตนเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลผลิตของการอบรมเลี้ยงดูนี้จะเป็นเสมือนฐานรองรับบทบาทอื่นๆ ต่อไป (จรรยา สุวรรณทัต; และคนอื่นๆ. 2537: 52-57) จากทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสันบ่งชี้ชัดถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อจิตสังคม ของเด็กตามระยะของพัฒนาการว่า ในระยะปฐมวัย เด็กต้องการสร้างความรู้สึกรับประกันใจ หากผู้ปกครองให้โอกาสแก่เด็ก ให้เด็กได้คิดริเริ่ม ให้เด็กมีความมั่นใจ เด็กจะเจริญเติบโตด้วยความมั่นใจ และมีความเป็นมิตรด้วย

ในศตวรรษที่ 19 – 20 สังคมให้ความสนใจพัฒนาการและความต้องการของเด็กมาก โดยเน้นถึงผลกระทบจากผู้ปกครองที่มีต่อพัฒนาการของเด็กที่เกิดจากการเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ความไม่เข้าใจ ต่อพัฒนาการเด็กผู้ปกครอง ที่ทำให้มีการส่งเสริมเด็กในทางที่ผิด การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก และผู้ปกครองในทางบวก เพื่อให้ปฏิสัมพันธ์เป็นการตอบสนองกันและกัน ในการจัดกระทำหรืออยู่ ร่วมกันที่ผู้ปกครองต้องเข้าใจถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่ถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับเด็ก การพยักหน้า การยิ้มรับ การตอบโต้หรือการสนทนาของผู้ปกครองล้วนมีความหมายกับเด็กเหตุผลสำคัญของผู้ปกครองคือเด็กจะเจริญเป็นผู้ใหญ่แบบใดนั้น นอกจากพันธุกรรมแล้วการเลี้ยงดู เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เด็กเป็น คนอย่างไร คิดอย่างไร ลักษณะอย่างไร โรงเรียนไม่ สามารถจัดกระทำได้ทั้งหมด บ้านและครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่ ผู้ปกครองที่ดูแลเด็ก เด็กเรียนรู้ โดยตรงมาจากผู้ปกครองและครอบครัวที่ให้การเลี้ยงดู สิ่งที่ผู้ปกครองกระทำหรือแสดงออกมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเนื่องจาก

1. ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างของเด็ก ที่เด็กพร้อมจะเลียนแบบไม่ว่าผู้ปกครองจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม
2. ผู้ปกครองเป็นผู้บอกหรืออธิบายว่า เด็กควรทำหรือไม่ทำอะไร
3. ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดกฎระเบียบของบ้านให้ถือปฏิบัติ
4. ผู้ปกครองใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลว่าทำไม
5. ผู้ปกครองเป็นผู้ใช้เทคนิคในการกำหนดการกระทำของเด็กด้วยการพูดกระแทกหรือใช้เหตุผลชักจูง

6. ผู้ปกครองใช้สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด ในการสร้างอิทธิพลกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นอย่างเล่น เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียนรู้อื่นๆที่จะทำให้เด็กพัฒนาไปอย่างที่ดี

ด้วยวิธีการของผู้ปกครองดังกล่าว เป็นกลวิธีที่ จูงใจให้เด็กอยู่ในระบบและพัฒนาไปอย่างที่คุณปกครองต้องการ หากผู้ปกครองมีความเข้าใจหลักการเลี้ยงเด็ก พัฒนาการเด็กที่ต้องส่งเสริมด้วยการปฏิบัติการณ์เลี้ยงดูแก่เด็กที่ถูกต้องแล้ว ย่อมเป็นโอกาสที่สังคมจะได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า โดยเฉพาะการพัฒนาทางสังคมของเด็กที่ผู้ปกครองคือผู้สร้างการเรียนรู้ทางสังคมให้กับเด็ก ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้ากับสังคม (socialization) เป็นกระบวนการเรียนรู้ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก ที่ผู้ปกครองเป็นผู้สร้างและหล่อหลอมทางสังคมที่ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ ผู้ปกครองจึงเป็นผู้สร้างความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยถือเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาบุคลิกภาพในอนาคต พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความรักความอบอุ่น อบรมเลี้ยงดูให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นอนาคตของสังคมต่อไป

2.3 บทบาทของผู้ปกครอง

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2542: 5) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนี้

1. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กมีผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หากได้รับการสนับสนุนที่ดีการอบรมเลี้ยงดู ที่ดีและถูกต้องจากผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู เด็กจะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดู ผู้ส่งเสริมพัฒนาการ และผู้ให้การศึกษา

2. บทบาทของผู้เลี้ยงดู เด็กเกิดมาด้วยพื้นฐานกำเนิดต่างกัน การเรียนรู้ต่างกัน แต่สิทธิของเด็กที่ต้องได้รับการเลี้ยงดูเท่ากัน การส่งเสริมการเจริญเติบโตด้วยการสนองตอบความต้องการทางร่างกาย ทั้งอาหาร การพักผ่อน นอนหลับ เครื่องนุ่งห่ม การได้รับภูมิคุ้มกันโรค การยอมรับทางจิตใจ การปรับตัวเข้ากับสังคม รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทางสติปัญญา

3. บทบาทของผู้ส่งเสริมพัฒนาการ ผู้ปกครองเป็นผู้เลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นในสังคมอย่างสมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก ผู้ปกครองจึงเป็นผู้เอื้ออาหารแก่เด็ก ให้การยอมรับเด็กและสนองตอบเด็กด้วยกำลังใจเป็นการสร้างสรรค์อารมณ์ของเด็กได้ดี ผู้ปกครองจะทำทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กที่เลี้ยงนั้นเจริญเติบโต อย่างมีคุณภาพ

4. บทบาทของผู้ให้การศึกษา ผู้ปกครองคือครูคนแรกของเด็ก การเลี้ยงดูและส่งเสริมเป็นงานส่วนหนึ่งนับแต่ฝึกการถ่ายปัสสาวะ อุจจาระ การแต่งตัวด้วยตนเอง การอบรมมารยาทสังคม การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อเพื่อนและการปรับตัวเข้ากับสังคม ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ทั้งโดยการเลียนแบบและการสั่งสอน บทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญกับเด็กมาก ถ้าผู้ปกครองใส่ใจต่อบทบาทและดำเนินบทบาทที่ถูกต้อง เด็กจะมีความสุขช่วยเหลือตนเองได้ ควบคุมตนเองได้ เมื่อโตขึ้นเด็กจะมีความมั่นใจสูง ในทางตรงกันข้ามหากผู้ปกครองไม่ทำบทบาทของตนให้ดี อาจมีผลก็คือเด็กโกรธง่ายมีอารมณ์ขี้ดขี้แยก้าวร้าวและไม่เป็นมิตรกับผู้อื่น หรือไม่ก็สุขภาพร่างกายไม่ดีหรืออาจมีพฤติกรรมไม่ถูกต้องเพราะไม่ได้รับการสั่งสอน เป็นต้น

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542: 153 -154) มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ควรเป็นดังนี้

1. การให้ความร่วมมือกับครู พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กควรให้ความร่วมมือกับครูปฐมวัยและทางสถานศึกษาด้วยเริ่มตั้งแต่การช่วยเตรียมตัวเด็กก่อนเข้าสถานศึกษาเพื่อช่วยไม่ให้เด็กตื่นและกลัวสถานที่ใหม่ ซึ่งเป็นอาคารใหญ่โต มีเด็กวัยเดียวกันเป็นจำนวนมากและมีผู้ใหญ่ที่เรียกว่าครู ซึ่งเป็นคนแปลกหน้าไม่คุ้นเคยกันมาก่อน พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กควรเล่าเรื่องของสถานศึกษาปฐมวัย ให้เด็กฟังถึงความสนุกสนาน มีของเล่นให้เล่นมากมายนำไปอยู่และไปเล่นและมีคุณครูใจดีคอยดูแลช่วยเหลือให้เด็กเกิดความคุ้นเคย เกิดความเชื่อมั่นที่จะอยู่ในสถานศึกษานี้ได้ อย่างสนุกสนาน และปลอดภัย ควรพาเด็กไปเยี่ยมสถานศึกษาเป็นครั้งคราวเท่าที่โอกาสอำนวยก่อนเปิดภาคเรียนต้นปีการศึกษา นอกจากนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กควรให้ความร่วมมือฝึกหัดให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองโดยให้เด็กได้รู้จักชื่อและนามสกุลของตนเอง ชื่อพ่อแม่ เลขที่บ้าน ตำบล ที่อยู่ ชื่อสถานศึกษาปฐมวัยพร้อมทั้งฝึกหัดเด็กให้มีความคุ้นเคยสามารถช่วยตนเองได้บ้าง ได้แก่ การถ่ายปัสสาวะ ถ่ายอุจจาระ วิธีใช้ห้องส้วมล้างหน้า แปรงฟัน การรับประทานอาหาร การล้างมือ การสวมและถอดเครื่องแต่งกาย และการนอนพักผ่อนกลางวันทั้งนี้เพื่อ ให้อาหารเด็กรู้สึกไม่ใช่เป็นของใหม่สำหรับเขาเมื่อเข้ามาอยู่ในสถานศึกษาปฐมวัยและเป็นการอบรมเลี้ยงดูเด็กสอดคล้องต้องกันทั้งที่บ้านและสถานศึกษา นอกจากนั้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ควรให้ความร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนเด็กเกี่ยวกับการให้การศึกษาของเด็กวัยนี้ ให้สอดคล้องต้องกันกับทางสถานศึกษาด้วย

พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กให้ความสนใจและร่วมมือกับทางสถานศึกษาด้วย ได้แก่

- ยินดีเข้าร่วมประชุมกับครูปฐมวัยเกี่ยวกับปัญหาและการเรียนของเด็ก ทางสถานศึกษาควรจัดอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง
- ยินดีมาร่วมประชุมกับครูเพื่อ อวางแผนพาเด็กไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ครูและผู้ปกครองของเด็กช่วยกันพาเด็กไปเที่ยวสวนสัตว์ หรือ สวนสาธารณะแล้วร่วมกันรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน
- ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา เช่น แม่มีเวลาว่างอาจจะมาช่วยเย็บเสื้อผ้า ตักตา ซ่อมหนังสือเด็กพ่ออาจช่วยซ่อมเครื่องเล่นของเด็ก เป็นต้น

2. การรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวต่อเด็กอย่างเหมาะสม พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กนั้นมิใช่จะเป็นผู้ต้องการให้เด็กทำอะไรๆ ตามใจของตนทุกอย่างไป ควรรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวต่อเด็กอย่างเหมาะสม เช่นกรณีสถานศึกษาเปิดให้ต้นปีการศึกษา เด็กยังไม่มั่นใจและพร้อมที่จะอยู่ในสถานศึกษาได้เองทันทีตลอดวันก็ควรอนุญาตให้เขาอยู่เพียงครึ่งวันก่อนในระยะสัปดาห์แรก หากเด็กยังไม่พร้อมที่จะอยู่ได้เองแม้แต่ครึ่งวันก็ควรอยู่เป็นเพื่อนสักระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตามสภาพชีวิตความเป็นอยู่ปัจจุบันนี้อาจไม่อำนวยความสะดวกสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่จะต้องอยู่เป็นเพื่อนเด็ก อาจมอบหมายให้พี่โตผู้หนึ่งที่เด็กคุ้นเคยพอที่จะอยู่เป็นเพื่อนสักระยะหนึ่งแทนก็ได้ ในขณะที่เด็กกำลังเล่นกับเพื่อนเด็กๆ นั้น มิได้หมายความว่าเด็กเกาะติดผู้ใหญ่นั้นตลอดเวลาแต่เป็นเพียงให้ผู้นั้นนั่งคอยอยู่ห่างพอสมควร ในพื้นที่ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้พอที่เขาจะมองเห็นได้ในขณะที่เขาเล่นอยู่กับเพื่อนๆ และครู เมื่อรู้สึกว่าเขามีความมั่นใจที่จะอยู่กับเพื่อนๆ และครูแล้ว ผู้มาเป็นเพื่อนควรค่อยๆ ถอยไปที่ละน้อย เพราะไม่จำเป็นจะต้องคอยเฝ้าดูแลเด็กต่อไป วิธีนี้จะเป็นผลดีทั้งแก่เด็กและทางสถานศึกษาด้วย

3. มีความเห็นใจครู พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กทุกคนทุ่มเทความรักให้แก่เด็กอย่างมากมาย บางครั้งอาจมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับเด็กในสถานศึกษาได้ หากไม่เป็นผู้ที่เห็นใจครูบ้างก็ยากที่จะเข้าใจกันทั้งๆ ที่ครูก็รักและเอาใจใส่ต่อเด็กอย่างใกล้ชิดแล้ว พ่อแม่ของเด็กเองดูแลเด็กวัยนี้เพียงคนเดียวในบ้านก็ยังอุบัติเหตุเกิดขึ้นจนได้แต่ครูต้องรับผิดชอบดูแลเด็กวัยเดียวกันอย่างน้อย 20 คนต่อครู 1 คน ฉะนั้นหากมีอุบัติเหตุเล็กๆ น้อยๆ ก็ควรให้ความเห็นใจแก่ครูบ้างเพื่อให้ครูมีกำลังใจปฏิบัติงานต่อไป

4. ศึกษาธรรมชาติและความต้องการของเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรจะเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กอาจศึกษาได้จากหนังสือไปฟังการบรรยายที่ ทางสถานศึกษาจัดขึ้นสำหรับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก ไปประชุมทุกครั้งเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของเด็กและควรปรึกษาหารือขอความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กได้ทุกโอกาสด้วยทั้งนี้เพื่อช่วยในการอบรมเลี้ยงดูเด็กสอดคล้องต้องกันกับทางสถานศึกษา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นว่าบทบาทของผู้ปกครองมิใช่เพียงแต่เป็นผู้ อบรมเลี้ยงดู ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมบูรณ์ แนะนำสั่งสอนและปกป้องคุ้มครอง เพื่อให้ความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ แต่ผู้ปกครองยังมีบทบาทในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวกับเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ด้วยการเอาใจใส่และประสานความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2.4 บทบาทของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอน

การเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต ดังนั้นการที่จะให้เด็กเรียนรู้และเติบโตไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่ามีความหมายจึงจำเป็นต้องให้เด็กเรียนรู้ตลอดเวลาและตลอดชีวิต การที่เด็กอยู่ในโรงเรียน ในแต่ละวันแม้จะเป็นการให้การศึกษาส่วนหนึ่งแล้วแต่เมื่อมาถึงบ้านเด็กควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติมด้วย (ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน. 2543: 27 – 28)

การศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านนั้นมี 2 ลักษณะใหญ่ๆคือ การให้การศึกษานอกระบบ ของการเรียนรู้อัตโนมัติทั้งภายในครอบครัวและชีวิตภายนอกอันเกิดจากการพูดคุยสนทนากับผู้ใหญ่ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ดูภาพยนตร์ โทรทัศน์แล้วซักถามคนอื่นๆ เพิ่มเติม พ่อแม่ที่ฉลาดย่อมสอนให้ลูกได้คิด บทบาทนี้จะถือว่าเป็นบทบาทการศึกษานอกโรงเรียน หรือบทบาทในการศึกษาอบรมก็ได้ เพราะเป็นสิ่งที่พ่อแม่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว เพียงแต่จะมีเวลาทำได้มากน้อยเพียงใดแต่ในภาพสังคมที่เร่งรีบและรุกเร้าเช่นในปัจจุบัน บทบาทนี้อาจทำได้น้อยลงไปบ้างแต่พ่อแม่ผู้ปกครองก็จะละเลย บทบาทนี้ไม่ได้ การศึกษาเพิ่มเติมที่บ้านอีกลักษณะหนึ่งคือการศึกษาเพิ่มเติมในสิ่งที่เด็กได้เล่าเรียนมาจากโรงเรียน ทั้งในแง่ของเนื้อหาวิชาการและการอบรมซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองควรจะได้มีส่วนเสริม โดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะมีส่วนเสริมได้ดีนั้นจำเป็นที่จะต้องมีความรู้มีความเข้าใจในเรื่องราวของหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตามสมควรเพื่อที่จะได้ตอบคำถามเด็กได้ถูกต้องและเหมาะสมกับทั้งจะได้เข้าใจตัวผู้เรียนอย่างเพียงพอที่จะส่งเสริมให้เขาได้พัฒนาตามศักยภาพของเขาเองด้วย พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะมีความรู้ในเรื่องการศึกษาของลูกได้นั้นควรเริ่มที่พ่อแม่ให้ความสนใจอย่างจริงจังก่อน แล้วครูเข้ามามีส่วนร่วม พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรได้ศึกษารายละเอียดในระบบของการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเพียงพอที่จะพูดคุยกับลูกหลานในความปกครองของตนเองได้บ้างหรือแนะนำเข้าได้บ้าง โรงเรียนอาจจะมีส่วนเสริมด้วยการจัดเอกสาร สรุป แนะนำระบบรูปแบบการศึกษาแจกให้ จัดประชุมพบปะ พูดคุย แนะนำให้จัดมุมพ่อแม่ให้จัดเผยแพร่ในสื่อมวลชนต่างๆ และจัดฝึกอบรมให้เป็นครั้งคราว เป็นต้น

พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรร่วมมือในการตอบแบบสอบถามหรือบันทึกประวัติลงในสมุดรายงานผลของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมาเพื่อจะได้ทราบพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็กตรงกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และในขณะเดียวกันก็สนใจรายงานของโรงเรียนอย่างละเอียดเพียงพอที่จะพูดคุยกับลูกของตนเอง ด้วย ที่สำคัญก็คือพ่อแม่และผู้ปกครองควรเข้าใจว่าเด็กไม่ใช่ตามใจพ่อแม่หรือผู้ปกครองหรือครูเท่านั้น แต่เขาตามใจตัวเขาด้วยหน้าที่ของผู้ปกครองคือพยายามให้ เขาตามใจตัวเองอย่างชาญฉลาด

2.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การที่พ่อแม่ ครู และบุคคลในชุมชน ทำงานร่วมกันตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ เพื่อประโยชน์ของเด็กและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับโรงเรียน ลักษณะของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544: 32) ปัญหาการประสานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองสมัยก่อนมีน้อยในแง่ของ การติดต่อสื่อสาร เพราะโรงเรียน ตัดบ้าน บ้านติดโรงเรียน ครูและผู้ปกครองอยู่ในเขตเดียวกัน การเรียนรู้ปัญหาเป็นประเด็นตรงกัน แต่ปัจจุบันผู้ปกครองนิยมเลือกที่เรียนให้กับลูก แม้ว่าโรงเรียนจะอยู่ห่างไกลทำให้ระยะหลังมีการส่งลูกเรียนข้ามเขตที่ต้องใช้เวลาใน

การเดินทางไปแม้ว่าผู้ปกครองและโรงเรียนจะมีความต้องการเช่นเดียวกันคือการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ เป็นไปอย่างที่เราต้องการก็ตาม แต่เมื่อโรงเรียนมีโครงการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองโดยให้ผู้ปกครองมาโรงเรียนมักมีปัญหาเรื่องความร่วมมือจากผู้ปกครองเสมอทั้งนี้ด้วยเหตุผลต่างๆ นานาของ ฝ่ายผู้ปกครอง ที่จะเข้าร่วมกับโรงเรียนซึ่งต่อมาทำให้การจัดโครงการสร้างความมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนจำแนกเป็น 4 ลักษณะคือ

1. ผู้ปกครองเป็นเพียงผู้รับข่าวสาร
2. ผู้ปกครองเป็นผู้เรียน
3. ผู้ปกครองเป็นครู
4. ผู้ปกครองเป็นผู้ร่วมวินิจฉัยสั่งการ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะมากขึ้นขึ้นอยู่กับนโยบายของโรงเรียนและความรู้สึกของผู้ปกครองการสร้างควมคุ้นเคยระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นปัจจัยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของโรงเรียนของผู้ปกครองที่สำคัญ

2.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนนอกจากลดข้อขัดแย้งระหว่างบ้านและโรงเรียนแล้วยังสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันเพราะบางครั้งข้อขัดแย้งระหว่างบ้านและโรงเรียนเกิดจากโรงเรียนไม่ได้มีการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมของเด็ก การให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมกับโรงเรียนเป็นทางแก้ข้อขัดแย้งด้านนี้ที่ดีที่สุดไม่แต่เพียงเท่านั้นโรงเรียนต้องรักษาการให้สารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิรูปของโรงเรียนถึงผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้ควรให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งช่วยได้มากเช่น การหาทุนการร่วมกิจกรรมโรงเรียน การช่วยพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโรงเรียน การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนประโยชน์ที่พึงได้ของแต่ละบุคคลดังนี้(กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2544: 33; อ้างอิงจาก Feeney; et al. 1991: 491)

สมาชิกครอบครัว ได้ประโยชน์จากการเข้ากิจกรรมการมีส่วนร่วมดังนี้

- มีโอกาสได้เรียนรู้ วิธีการใหม่ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวการเจริญเติบโตและพัฒนาการ
- มีความรู้ ความเข้าใจโดยตรงเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้หรือหลักสูตรที่สามารถนำมาประยุกต์ที่บ้านได้
- ได้รับสมรรถนะ ความรู้สึกในการมีสมรรถนะในการมีส่วนร่วมโปรแกรมการเรียน ตัวเด็ก สิ่งที่ได้ก็จะได้รับเมื่อสมาชิกครอบครัวเข้ามามีกิจกรรมการมีส่วนร่วม
- ได้เห็นบทบาทของสมาชิกครอบครัวที่แตกต่างไปจากบ้าน
- มีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ที่มีทักษะความรู้สึก และวิธีสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เห็นจากครอบครัวและครู

- มีความสนใจเป็นเอกเทศมากขึ้น
- ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายกว่าในหลักสูตร

ครูจะมีโอกาสมากถ้าผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่

- มีโอกาสขยายโปรแกรมเพราะมีอัตราการเห็นด้วยสูง
- สามารถเรียนรู้จากข้อความที่ผู้ปกครองจากความรู้ประสบการณ์ที่ผู้ปกครองนำมาแลกเปลี่ยน
- มีโอกาสได้สังเกตเห็นความสัมพันธ์ของเด็กกับสมาชิกครอบครัว
- มีโอกาสสร้าง และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในแต่ละครอบครัวอย่างมีความหมาย

- มีโอกาสแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กรายบุคคล

ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนจะเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาคุณค่าของความเป็นคนให้กับเด็กอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมความเข้าใจโรงเรียน หลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้ประโยชน์หลากหลาย ทั้งต่อผู้ปกครอง ครูและเด็ก ผู้ปกครองจะได้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการ การเจริญเติบโต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กซึ่งผู้ปกครองสามารถนำมาประยุกต์ใช้ที่บ้านได้ ในขณะที่เด็กจะได้รับประโยชน์คือมีความคุ้นเคยกับโรงเรียน ครูและสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ มีการปรับตัวที่ดีขึ้น และครูจะได้รับประโยชน์ในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันของครูและผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์ ได้เห็นความสัมพันธ์ของเด็กและครอบครัว ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ปกครองที่หลากหลาย

2.7 การให้ความรู้สำหรับผู้ปกครอง

การที่ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพราะเด็กอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันครอบครัว สถานศึกษาและสถาบันศาสนา การให้ความรู้ แก่ผู้ปกครอง ถือเป็น การให้การศึกษาผ่านกระบวนการทางสังคม สังคมมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลในสังคม ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา โดยให้การศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการส่งเสริมเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของบุคคล และพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ (นิภา แก้วศรีงาม. 2525: 3) การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดู เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นการทำความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็กโดยใช้สื่อต่างๆ และสื่อมวลชน (ฉันทนา ภาคบงกช. 2531: 1) การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองที่มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะเจตคติ และพฤติกรรมของการเป็นผู้ปกครองที่เกิดจากความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้วยการให้การศึกษาที่

ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเป็นผู้ปกครองที่ดีขึ้น ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดู แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิต ครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม (นิตยา ไสงาม. 2543: 7; อ้างอิงจาก Gordon; & Browne. 1985: 186-187)

จากข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครอง เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดีทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของเด็ก โดยมีวิธีการให้ความรู้หลากหลายวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

2.7.1 แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ฉันทนา ภาคบงกช (2531: 6-8) ได้เสนอแนวทางในการให้ความรู้ผู้ปกครอง ดังนี้

1. สำรวจความสนใจ ตามความต้องการรวมทั้งปัญหาต่างๆ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถาม
2. จัดบริการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ปกครอง ได้แก่
  - 2.1 จัดรายการส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมายโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปราย สาธิต หรือจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ ฯลฯ
  - 2.2 จัดห้องสมุดและศูนย์ของเล่นสำหรับเด็ก เพื่อบริการให้ยืมหนังสือหรือของเล่นไปใช้กับลูกที่บ้าน
  - 2.3 จัดศูนย์แนะแนวผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำต่างๆ
  - 2.4 จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็ก ร่วมหาทุนและเผยแพร่ความรู้

การสร้างให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีความหลากหลายของกิจกรรม เป็นสิ่งที่จูงใจผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรม ความหลากหลายทำให้ผู้ปกครองสนใจ(กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2542: 75; อ้างอิงจาก Click; & Click. 1990) ด้วยหลักการนี้ทำให้รูปแบบการศึกษาสำหรับผู้ปกครองถูกผนวกเข้ากับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นความเพลिनเพลिनร่วมกันความเป็นวิชาการ การเป็นผู้ใหญ่ทำให้ผู้ปกครองมีภารกิจที่ครอบคลุม การทำงาน และตนเองทำให้การปลื้มตัวเข้ากิจกรรม เป็นการยากที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้าร่วม ผู้ที่มีวุฒิภาวะ อาจต้องการที่เข้าชั้นเรียน ทำงานคันทัวร์หรือแม่แต่วิจัยแต่ทั้งนี้ไม่เสมอไปสำหรับผู้ใหญ่ เหตุผลที่จูงใจให้คนเรียนมีอยู่ 6 ประการที่เขาไม่ต้องการเรียนมักเป็นเหตุผลทางสังคมได้แก่ ไม่มีเวลา ไม่มีเงิน ไม่มีเงินในการเข้าเรียนทางไกล เดินทางลำบาก ไม่มีเพื่อน สิ่งเหล่านี้ทำให้ไม่อยากมาเรียน ฉะนั้น ในการจัดการศึกษาต้องให้น่าสนใจสะดวกที่จะจูงใจให้ผู้ปกครองเข้ามาเรียน ลักษณะของกิจกรรมการศึกษาที่ดีควรต้อง

1. ผู้ปกครองได้เข้าร่วมอย่างมีชีวิตชีวา มีการลงมือกระทำ
2. ตรงจุดประสงค์ และความต้องการจำเป็นสำหรับผู้ปกครอง
3. สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจและให้ความชัดเจนต่อการเลี้ยงดูเด็กอย่างมีความหมาย

ความหมาย

4. มีส่วนร่วมในการคิด และการเรียนรู้ร่วมกันกิจกรรมการศึกษาที่กำหนดที่ดีต้องมีลักษณะ เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวด้วยต้องไม่เครียดมากเกินไป กล่าวคือได้เรียนรู้และเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

คลิกและคลิก (Click; & Click. n.d.) ได้เสนอกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่จูงใจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมไว้ 10 ลักษณะคือ

1. การประชุมปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมปกติที่ต้องมีอยู่แล้วทุกต้นปี ครูและผู้ปกครองจะได้ใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอ ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับเด็กและผู้ปกครองได้
2. การสังเกตในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาในชั้นเรียนและได้เห็นกิจกรรม การเรียนการสอนเห็นปฏิสัมพันธ์ของครูและเด็ก การสังเกตนี้จะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนและสามารถที่จะร่วมมือกับครูในการที่แก้ปัญหาเด็ก หรือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้ในกรณีที่ผู้ปกครองเข้าสังเกตพร้อมกันหลายคนอาจจัดกลุ่มอภิปรายหลังการสังเกตเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
3. อภิปรายกลุ่ม บางครั้งอาจไม่มีการสังเกต แต่เราสามารถจัดกลุ่ม อภิปรายให้แก่ผู้ปกครองได้ ประโยชน์ที่เกิดคือ ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เห็นความเหมือน ความแตกต่างของเด็ก การแก้ปัญหาของผู้ปกครองที่เหมือนและแตกต่างกันซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจตนเองและเด็กมากขึ้น
4. การบรรยายหรือ อภิปรายวิชาการ กิจกรรมนี้อาจไม่จูงใจผู้ปกครองนัก ดังนั้นผู้จัดต้องวางแผนเป็นอย่างดี เลือกเรื่องที่น่าสนใจ วิทยากรที่เชี่ยวชาญและเข้าใจการให้ความรู้ ข้อควรระวังคือการให้ความรู้ที่นั้นต้องไม่ทำให้ผู้ปกครองกังวล ควรเน้นการส่งเสริม
5. ภาพยนตร์ สไลด์ และเทป สามารถนำมาใช้ได้โดยเฉพาะในการร่วม อภิปราย
6. ประชุมปฏิบัติการ ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทั้งที่เป็นของเด็ก ครู และ หรือผู้ปกครองในการที่จะเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างสรรค์งานร่วมกัน เช่น การสร้างสื่อการเรียนใช้ที่บ้าน เป็นต้น
7. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนผู้ปกครองบางคนมีความสามารถมีทักษะเฉพาะทางและมีเวลาให้กับโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น เข้ามาสอนดนตรี ศิลปะ หรืออื่นๆ การมีส่วนร่วมนี้ทำให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เด็กไปในตัว
8. การใช้เครื่องมือสื่อสาร การศึกษาสำหรับผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะที่โรงเรียน โทรศัพท์อาจเป็นสื่อการศึกษาที่ดีและส่งถึงบ้านได้

9. การประชุมปรึกษา เหมาะสำหรับการสนทนาปัญหาเด็กระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือผู้ปกครองกับผู้บริหารที่จะได้ร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางกับการที่จะช่วยเหลือเด็ก โดยครูจะเป็นผู้ชี้แนะและร่วมเลือกวิธีการแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างเด็ก

10. การบริการสนเทศ ผู้ปกครองบางคนอาจชอบอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้มากกว่าวิธีการอื่นๆ โรงเรียนอาจจัดทำห้องสมุดและเอกสารความรู้เผยแพร่แก่ผู้ปกครอง บางครั้งการจัดทำป้ายนิทรรศการให้ผู้ปกครองดูและอ่านก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจมากสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างหนึ่งที่สามารถจัดทำขึ้นได้ การจัดทำเอกสารย่อยแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็กที่บรรจุข้อความรู้ที่ผู้ปกครองสามารถหยิบอ่านได้ในขณะรอรับเด็ก อีกส่วนหนึ่งใช้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ต้องการมาโรงเรียนหรือต้องการความสะดวกในการได้ข้อมูลความรู้ที่บ้าน

การจัดบริการสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำหรับผู้ปกครองจะใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมด้วยดังนี้

1. การบริการสารสนเทศทางโทรศัพท์ มีรูปแบบของการจัดบริการต่างๆ ดังนี้
  - 1.1 โทรศัพท์ความรู้จัดเป็นชุด ชุดละ5นาที เปิดสั้นๆ ตอนเย็นถ้าผู้ปกครองต้องการ วันละ10-30 นาที
  - 1.2 โทรศัพท์แนะนำการบ้านจัดตารางเวลาและแจ้งให้ทางบ้านทราบเมื่อต้องการปรึกษาการบ้านจะได้ตามตารางเวลาที่โรงเรียนกำหนด
  - 1.3 โทรศัพท์ปรึกษาปัญหาทั่วไปสำหรับการให้การศึกษาเฉพาะรายเฉพาะเรื่อง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นตารางเวลาได้เช่นกัน
2. การบริการทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หน้าคอมพิวเตอร์ (Homepage) หรือการศึกษาทางไกลปฏิสัมพันธ์ (Tele education)
3. นิทรรศการประจำวัน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จัดวันนักชัตตฤกษ์หรือทุกวันทีพ่อแม่มาโรงเรียนเพื่อรับเด็ก หรือเพื่อกิจกรรมโรงเรียน

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ ที่ผู้รับ มีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจ และลักษณะต่างๆ กัน รูปแบบการศึกษา ต้องมีลักษณะไม่เบื่อหน่ายมีแรง จูงใจ เวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพแต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 35-36) ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนี้ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาทางอ้อมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทางสื่อมวลชน สำหรับผู้ปกครองที่สนใจสามารถเปิดรับฟังหรือดูได้ มีเผยแพร่ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ปัจจุบันมีเผยแพร่ผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วย ปัจจุบันการให้การศึกษาทางอ้อมด้วยสื่อมวลชนค่อนข้างแพร่หลายหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่มาก ได้แก่ หนังสือนิตยสารแม่และเด็ก นิตยสารลูกรัก เป็นต้น รายการวิทยุ มีหลายรายการตัวอย่างเช่น รายการวิทยุจุฬาเป็นรายการเพื่อ

ลูกรักที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและการปฐมพยาบาล รายการโทรทัศน์ที่ออกเป็นประจำ ได้แก่ รักลูกให้ถูกทาง รายการบ้านรักลูก เป็นต้น นอกจากนี้องค์กรที่บริการข้อความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยจัดเป็น Home page และ Virtual Library ได้แก่ สถาบันมูลนิธิเด็ก ซึ่งสามารถสอบถาม ปรีक्षाได้ โดยใช้ระบบจดหมาย อิเลคทรอนิกส์

2. การศึกษาทางตรง เป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการที่ทางหน่วยงาน หรือองค์กรจัดขึ้น ในรูปแบบของการฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือการให้การ ปรีक्षा ลักษณะการจัดอาจจัดให้เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม โดยจัดขึ้นที่หน่วยงาน การเยี่ยมบ้าน หรือการเข้าถึงชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งด้วย วิธีการจัดการศึกษาอาจ เป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตัวอย่างการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและเป็นทางการ โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนคือ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองของศูนย์สุขวิทยาจิต ที่ผู้ปกครองทุกคนที่ส่งเด็กมาใช้บริการของศูนย์สุขวิทยาจิตทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหา สุขภาพต้องดูแล ต้องเข้าโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ทางศูนย์กำหนดเพื่อเสริมความรู้ และเพิ่มศักยภาพผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กสำหรับ รับการศึกษาที่ไม่เป็นทางการได้แก่ การสนทนา และการเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองแบบเป็นระบบ มักจัดเป็น โครงการฝึกอบรมซึ่งโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยวิธีการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จ มากจะต้องเป็นโปรแกรมที่มีเงื่อนไขหรืออยู่ในความนิยม ของผู้ปกครองและสังคม ตัวอย่างเช่น โปรแกรมสร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ ผู้ปกครองสนใจด้วยต้องการให้ลูกหลานของตนเองเป็นคนเก่ง การ จัดการแบบเป็นทางการนั้นนอกจากการฝึกอบรมแล้ว อาจจัดเป็นการประชุม การสัมมนาหรือการ ปรีक्षाเป็นรายบุคคลก็ได้ การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการ สามารถให้ข้อความรู้ทางการศึกษาแก่ ผู้ปกครองได้เช่นกัน เพียงแต่ว่าการสนทนานั้นควรต้องมีประเด็นความรู้ด้วย

วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนั้นมีหลายวิธีแตกต่างกัน เมื่อจะดำเนินการให้ ความรู้แก่ผู้ปกครอง ควรมีขั้นตอนในการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้แนวในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แล้วเลือกวิธีการหรือแนวทางในการให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย

2.7.2 การให้ความรู้ผู้ปกครองกับการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปสู่ผู้รับซึ่งถือ ว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่จำเป็นของมนุษย์ หากสังคมมนุษย์ไม่มีการสื่อสาร การพัฒนาด้าน ต่างๆ จะมีขึ้นไม่ได้เลย

เชียรศรี วิวิธสิริ (2529: 177) แบ่งองค์ประกอบของการสื่อสารเป็น 3 องค์ประกอบ

ดังนี้

1. แหล่งข่าวสาร (Source) คือ องค์การหรือสถาบันสื่อสาร ได้แก่ สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์
2. ข่าวสาร (Message) คือ เนื้อหาหรือความรู้ที่ถ่ายทอดออกไป
3. ผู้รับข่าวสาร (Receiver) คือ บุคคลที่อยู่ปลายทางของช่องทางข่าวสาร ได้แก่ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านนิตยสาร ผู้อ่านหนังสือ ผู้ชมรายการโทรทัศน์ ผู้ฟังรายการวิทยุ เป็นต้น

ฉันทนา ภาคบงกช (2531: 10) กล่าวถึงลักษณะการสื่อสารว่ามีลักษณะที่สำคัญ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) เป็นการสื่อสารที่ไม่มีผลย้อนกลับผู้ส่งสารไม่มีโอกาสได้รับสารตอบ ได้แก่ การสื่อสารมวลชน เป็นต้น
2. การสื่อสารสองทาง (Two -way Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารจะมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกัน เกิดข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ผู้ส่งสารจะทราบที่ผู้รับสารเข้าใจสารที่ส่งไปมากน้อยและถูกต้องเพียงใด ทำให้ทราบข้อมูลสำหรับการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการส่งสารครั้งใหม่ได้ การสื่อสารจึงมักได้ผลสมบูรณ์ การสื่อสารสองทางนี้จะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือในสถานการณ์ของการสื่อสารเป็นกลุ่มหรือระหว่างบุคคลกลุ่ม

จะเห็นได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการถ่ายทอดความคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปสู่ผู้รับซึ่งการสื่อสารสองทางนั้นเป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารจะมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกันและสามารถสื่อสารกันระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือสื่อสารเป็นกลุ่มได้

2.8 การทำกิจกรรมระหว่างพ่อแม่กับลูก

การใช้เวลาร่วมกันภายในครอบครัว เป็นพื้นฐานสำคัญต่อพัฒนาการและความอยู่ดีมีสุขของลูกพ่อแม่สามารถช่วยลูกให้เรียนรู้ถึงชีวิตในสังคมเพื่อให้ลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ การที่พ่อแม่ อยู่พร้อมหน้าในครอบครัว เด็กจะเรียนรู้ความสัมพันธ์ การแบ่งปันและเรียนรู้ที่จะรักผู้อื่นและหากความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับครอบครัวมีความแน่นแฟ้น ลูกจะรักพ่อแม่มีภูมิคุ้มกัน และไม่เกี่ยวข้องกับการบอขายมุขเวลาที่มึณภาพของครอบครัวคือเวลาที่สมาชิกในครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน และมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างเอาใจใส่และไม่ถูกขัดจังหวะ ะด้วยสิ่งใดพ่อแม่อาจมีเวลาเพียงไม่กี่นาทีหรือหลายชั่วโมง แต่หากสามารถใช้เวลาอย่างมีคุณภาพ และมีช่วงเวลา ที่พ่อแม่ลูกรมีความสุขร่วมกันแล้ว เวลาที่อยู่ร่วมกันไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็จะมีคุณค่าและมีความหมาย

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2550: 1-2) ได้เสนอแนะวิธีการใช้เวลาอยู่ร่วมกันระหว่างพ่อแม่และลูกไว้อย่างน่าสนใจว่าควรสร้างสภาพแวดล้อมให้ลูกสามารถพูดคุยทุกเรื่องที่เขาสนใจได้อย่างอิสระแสดงให้ลูกรู้ถึงความรักความห่วงใย เช่น การโอบกอด พูดคุยกับลูกอย่างเปิดเผย รับฟังเรื่องราวของลูก ให้ลูกได้พูดถึงตนเอง สิ่งที่ชอบหรือความรู้สึกของเขาเพื่อสร้างบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจควรใช้คำถาม“ทำไม”และ“อย่างไร”เพื่อกระตุ้นความสนใจและอยากรู้ ของลูก พูดจาและสื่อสารทางบวกในครอบครัว เช่น การชมเชย ให้กำลังใจ อ่านหนังสือร่วมกับลูกจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการอ่านของลูก เลือกทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ทุกสถานที่และทุกเวลา เช่น

1. รับประทานอาหารร่วมกันและรับฟังซึ่งกันและกัน การกินอาหารร่วมกันเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยเกี่ยวกับชีวิตของตน พ่อแม่จึงควรใช้เวลา “รับฟัง ให้คำแนะนำและให้กำลังใจลูก อ่านหนังสือกับลูกเป็นประจำ การอ่านจะปลูกฝังความสนใจใฝ่รู้ กระตุ้นพัฒนาการทางภาษา และช่วยให้ลูกอยากรู้ อยากรู เห็น เนื้อหาของหนังสือจึงควรเป็นเรื่องที่ลูกสนใจ ทำงานบ้านด้วยกัน การมอบงานบ้านที่ลูกถนัดให้ลูกทำจะสอนเรื่อง หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ลูกและการทำงานบ้านร่วมกันระหว่างพ่อแม่ลูกจะช่วยเสริมทักษะการสื่อสารในครอบครัว

2. สอนการบ้านลูก การสอนการบ้านจะช่วยให้ลูกสนใจการเรียนและการไปโรงเรียน อีกทั้งการไปห้องสมุดร่วมกับลูกก็เป็นการใช้เวลาไปกับลูกที่สนุกสนานร่วมกัน

3. หากิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก พ่อแม่อาจทำกิจกรรมที่ลูกสนใจร่วมกับลูก เช่น ทำอาหาร ชี้อักรยาน เล่นกีฬา ฯลฯ ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่เปิดประตูการใช้เวลากับครอบครัว

4. เล่นเกม เพื่อให้ลูกได้ละจากโทรทัศน์และเกมคอมพิวเตอร์ พ่อแม่อาจหาเกมประเภทอื่นเล่นกับลูกเช่น ทายปัญหา จับผิดภาพ หมากล้อมเพื่อใช้เวลาและได้พูดคุยกับลูก

5. วางแผนทำกิจกรรมนอกบ้าน กิจกรรมนอกบ้านจะช่วยให้พ่อแม่ มีปฏิสัมพันธ์กับลูก และช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นของลูก ซึ่งจะนำไปสู่การสนทนาพูดคุยระหว่างพ่อแม่ลูกเช่น ชี้อักรยาน ไปพิพิธภัณฑน์ ไปสวนสัตว์ เดินเล่นในสวนสาธารณะ ว่ายน้ำ

6. สนับสนุนกิจกรรมกีฬาและสันตนาการการเล่นกีฬาและดนตรีร่วมกับลูก เป็นโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์ พ่อแม่ควรส่งเสริมสนับสนุนกีฬาที่ลูก สนใจที่ช่วยพัฒนาอารมณ์และร่างกายให้แก่ลูก ดนตรีและศิลปะช่วยให้ ลูกมีจินตนาการ มีอารมณ์สุนทรีย์ และมองโลกในแง่ดี การดูแลสัตว์เลี้ยงช่วยให้ลูกอ่อนโยนรักชีวิตของตนเองและผู้อื่น การปลูกต้นไม้ช่วยให้ลูกรักและหวงแหนธรรมชาติ

7. กำหนดปฏิทินการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว พ่อแม่ควรจัดทำปฏิทินที่จะใช้เวลาร่วมกับครอบครัวไว้ล่วงหน้า และตกลงใจ แน่วแน่ที่จะทำตามปฏิทินนั้น การทำปฏิทินล่วงหน้าจะช่วยพ่อแม่คิดถึงกิจกรรมที่สร้างสรรค์ที่จะทำร่วมกันในครอบครัว

8. ผลัดกันเล่าเรื่อง การผลัดกันเล่าเรื่องหรือนิทาน มีความสนุกสนานและสร้างปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว สมาชิกอาจผลัดกันเล่าเรื่อง คนละ 5-10 นาที

9. สวดมนต์ก่อนนอนและไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา การร่วมกันสวดมนต์ก่อนนอนหรือการไปวัดเพื่อทำบุญ ฟังธรรม เป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์และเพาะบ่มศีลธรรมและจริยธรรมแก่ลูก

10. เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น แข่งกีฬา การทำความสะอาดสาธารณะสมบัติ ฯลฯ นอกจากจะสนุกสนานแล้ว ครอบครัวยังได้ใช้เวลาร่วมกันอย่างมีคุณภาพ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548: 20-28) เขียนถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมของครอบครัว ในงานบ้านแสนสนุกสุดธรรมดา ไว้ดังนี้

1. สร้างสายใยแห่งความรักให้แน่นเหนียว การที่สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสมาใช้เวลาร่วมกันทำงานบ้านอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา พ่อแม่ลูก ย่อมเป็นช่องทางที่พิเศษสุดในการถักทอสายใยแห่งความรักความผูกพันให้เกิดขึ้นในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยซักถามแสดงความรัก ความห่วงใยต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน สามีที่ช่วยภรรยาในการทำงานบ้าน แม้ตนเองจะเหน็ดเหนื่อยมาจากที่ทำงานย่อมเป็นการสร้างความซาบซึ้งใจให้กับภรรยาอยากที่จะลิ้มลิ้ม ภรรยาที่คอยสนับสนุนดูแลความเรียบร้อยของบ้านเรือนปรนนิบัติดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของสามีและลูกๆ เป็นอย่างดีย่อมเป็นการแสดงออกถึงความรักที่เสียสละให้กับสมาชิกในครอบครัวทุกคน การทำงานบ้านที่ดูเหมือนจะเล็กน้อยแต่เบื้องหลังคือพลังแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ที่สมาชิกในครอบครัวมีให้แก่กัน

2. สร้างความรู้สึกร่วมความเป็นครอบครัวความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันในครอบครัวเกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกมีโอกาสทำบางอย่างร่วมกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ต่างจากครอบครัวที่สมาชิกไม่ได้มีส่วนร่วมในงานต่างๆ ภายในบ้าน ย่อมเกิดความรู้สึกในทางตรงกันข้ามคือเหมือนกับต่างคนต่างอยู่ไม่มีความรู้สึกผูกพันหรือเกิดความรู้สึกในความเป็นครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นการที่สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานต่างๆ ภายในบ้านจึงเป็นการสร้างเอกภาพหนึ่งเดียวกันในครอบครัวให้เกิดขึ้น การมอบหมายให้ลูกมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้านในภาพรวม เช่น การปัดกวาด เช็ดถูบ้าน ทำความสะอาดลานบ้าน การล้างจานซามให้กับทุกคนหลังทานอาหารเสร็จ เป็นการสร้างเด็กให้เรียนรู้จักการทำสิ่งดีเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมมากกว่าการที่มุ่งแต่จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว

3. สร้างรากฐานที่มั่นคงเตรียมความพร้อมให้ลูกหากเด็กๆ ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ภายในบ้านสิ่งดีๆ ย่อมเกิดขึ้นกับตัวเองไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีที่ผ่านมาจากบทเรียนที่ได้รับจากการทำงาน การฝึกเข้าไปเข้ามาทุกวัน วันแล้ววันเล่า หรือการที่พ่อแม่สามารถชี้ช่องทางในการอบรมสั่งสอนลูกๆ ของตน อาทิ

3.1 ลักษณะชีวิตที่ตึงตามด้านต่างๆ สามารถถูกสร้างขึ้นผ่านทางการทำงานบ้านได้เป็นอย่างดีไม่จะเป็นการฝึกฝนความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การเห็นแก่ส่วนรวม การมีจิตใจที่อ่อนโยนในการช่วยเหลือปรนนิบัติผู้อื่น การฝึกฝนการเป็นผู้ให้และผู้รับ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะชีวิตขั้นพื้นฐานอันนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

3.2 ทักษะในการทำงาน การรับมือกับปัญหาผ่านการรับผิดชอบงานต่างๆ ภายในบ้านอันเปรียบได้กับสนามฝึกฝนในการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่โลกอันกว้างใหญ่ของจริง อาทิ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ การฝึกความคิดสร้างสรรค์สร้างความภูมิใจในตนเอง และการฝึกให้ลูกมีส่วนร่วมในการทำงานบ้านตั้งแต่เด็กนั้น สามารถกระตุ้น การพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กได้เป็นอย่างดี

4. สร้างสรรค์งานบ้านให้สนุกสุดเหวี่ยง สมาชิกในครอบครัวทุกคนสามารถร่วมกันคิด หาวิธีการต่างๆ เพื่อให้งานบ้านเต็มไปด้วยความสนุกสนานแต่แฝงด้วยสาระประโยชน์ เช่น สร้างบรรยากาศแห่งความสนุกสนานโดยการเปิดเพลงที่ทำให้ผู้ทำงานบ้านเกิดความรู้สึกตื่นตัว กระฉับกระเฉง อาจคิดสร้างสรรค์ท่าทางประกอบในการทำงานบ้านเพื่อความสนุกสนานและ เป็นการออกกำลังกายไปในตัว โดยสำคัญที่สุดพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างของการทำงานบ้านด้วยความสนุกสนานให้ลูกเห็นก่อนเสมอจะเห็นได้ว่าการทำงานบ้านให้เป็นเรื่องสนุกนั้นไม่ยากหากมีทัศนคติที่ถูกต้อง หากสมาชิกในครอบครัวมองว่าการทำงานบ้านเป็นงานที่มีคุณค่า เป็นการถักทอสายใยแห่งความรักระหว่างกันในครอบครัว สร้างความรู้สึกร่วมในความเป็น ครอบครัวเดียวกัน รวมทั้งเป็นช่องทางที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนฝึกฝนลูกของตนทั้งในด้านการเสริมสร้างลักษณะชีวิตที่ดีงามและการเตรียมพร้อมด้านทักษะการทำงานและฝึกทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากมายกับเขาในอนาคต

จะเห็นได้ว่าการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่าง พ่อแม่ ลูก เป็นการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและพ่อแม่ ทั้งยังได้เรียนรู้การแบ่งปัน การรักผู้อื่น ส่วนพ่อแม่ การที่ได้มีเวลาอยู่กับลูกได้ทำกิจกรรมร่วมกันจะเป็นการสร้างสายใยแห่งความรักที่เหนียวแน่นให้ลูกเกิดความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น เป็นช่วงเวลาอันมีค่าที่จะได้อบรมสั่งสอนทักษะชีวิตอันดีงาม ทักษะการทำงานและการแก้ปัญหา ทั้งยังสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นได้อีกด้วย

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง

งานวิจัยต่างประเทศ

ไทร์ (Tyree. 1986) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3 - 5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษา อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ปกครองไป ไม่ได้ได้รับความรู้ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครองด้วยวิธีการของบลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัย และด้านจิตพิสัย อันเป็นรากฐานในการกำหนดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย

เทเลอร์ อลัน (Taylor Allan. 2004) ได้ทำการศึกษาประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการศึกษาตามแผนและหลังจากเลิกเรียนที่ผู้ปกครองมีบทบาทของในการนำการศึกษาไปใช้ต่อ พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะมีบทบาทในการนำการศึกษาไปส่งเสริมให้เด็กและทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ปกครองและเด็ก

เดวีส์ (Davies. 2004) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการให้ความสำคัญการใช้เหตุผล ในกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ของเด็กกับนักการศึกษาเด็กปฐมวัยในการแนะนำส่งเสริม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยพบว่าการเรียนรู้ที่เด็กได้เรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองและที่เรียนกับครูมีความแตกต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของเด็ก ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้มากกว่าที่จะเรียนรู้ ในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กและเมื่อผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เด็กแล้ว เด็กจะมีพัฒนาการในด้านที่ต้องการมากขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

นิตินันท์ วิชิตชลชัย (2535: 87–90) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่น ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองโดยอิสระในชีวิตประจำวันกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เด็กอายุ 4–5 ปีที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลธีรชาติ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน โดยเด็กในกลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง และกลุ่มควบคุมเป็นผู้ปกครองไม่ได้ใช้ผลการศึกษารูปได้ว่าเด็กในกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชุลีพร พิศุทธิ์สุภฤทธิ์ (2537: 63) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการสังเกต ของเด็ก ปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ชวนคุย ชวนร้อง ชวนเล่น พบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้ใช้ชุดส่งเสริมความรู้มีความสามารถในการสังเกตสูงขึ้น

กฤษณี ภูพัฒน์ (2538: 8) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างเด็กปฐมวัย ที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันกับ เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและผู้ปกครอง ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 60 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาล สามเสน จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30คน จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัย ทั้งสองกลุ่มวินัยสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ (2539: 83) ได้พัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรเป็นผู้ปกครองชั้นอนุบาล 1–3 ที่มีอายุ 3–6 ปี จำนวน 31 คน เป็นกลุ่มทดลอง 16 คนกลุ่มควบคุม 15 คน โดยการจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการประชุม กิจกรรมการทำกิจกรรมกับลูก กิจกรรมการบันทึกพฤติกรรม การรู้หนังสือและกิจกรรมรายงานความก้าวหน้าจากการศึกษาพบว่า 1) หลังการทดลองใช้โปรแกรม ผู้ปกครอง กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนน ความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ สูงกว่าก่อนการ

ทดลองใช้โปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผู้ปกครองที่เข้าร่วมโปรแกรม ส่วนมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ครูประจำชั้นที่ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างประชากร ส่วนมากมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ อยู่ในระดับดีมาก

วรารัตน์ นิยมไทย (2547: 78) ได้ศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่าน ระบบ อินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัย ที่ผู้ปกครองได้รับความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตนั้นมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุปราณี ประคำผอง (2547: 66) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริม เด็กปฐมวัยให้มีนิสัยรักการอ่านโดยผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองมีความเข้าใจในการส่งเสริมเด็กปฐมวัย ให้มีนิสัยรักการอ่านได้ และผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนพัฒนาการเด็กเป็นอย่างมาก

ธีรนุช เขยกลิ่นเทศ (2549: 78) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรม “ครอบครัวสุขสันต์ ร่วมกันพัฒนาเด็ก” ที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี พบว่าเด็ก มีความสามารถทางการฟังและการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อนมีความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยพัฒนาการทางภาษาของเด็กกลุ่มอ่อนพัฒนาขึ้นมากกว่าเด็กกลุ่มเก่ง

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้นพบว่า การจัดกิจกรรมโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การสังเกต การแก้ปัญหา นิสัยรักการอ่าน การฟังและการพูด ให้สูงขึ้นได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูและเด็กชาย-หญิง อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูและเด็กชาย-หญิง อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการ สุ่มอย่างง่ายมา 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลูกภาษา
2. แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. แบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเล่นกับลูกปลูกภาษา ซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยจำนวน 8 ชุด ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการสอนและหลักการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดกิจกรรมในครอบครัวเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษา

1.4 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ตลอดจนคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

1.5 สร้างชุดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและกิจกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติร่วมกับเด็ก พร้อมทั้งบันทึกผลการทำกิจกรรมและการตอบคำถามของเด็ก โดยใช้ชื่อว่า “ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลูกภาษา” ซึ่งมีทั้งหมด 8 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 นิทานหรรษา ชุดที่ 2 ปริศนาฮาเฮ ชุดที่ 3 นิ้วมือนักสำรวจ ชุดที่ 4 อักษรซ่อนหา ชุดที่ 5 นิทานย้อนกลับ ชุดที่ 6 ภาษาในครัว ชุดที่ 7 นักสืบน้อย ชุดที่ 8 จ๊ะเอ๋ชื่อใครเอ่ย ซึ่งแต่ละชุดมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เกร็ดเล็กความรู้ใหญ่ เป็นส่วนที่ให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัยและการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

ส่วนที่ 2 มาสนุกด้วยกันสิ เป็นวิธีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เช่น การเล่านิทาน อ่านหนังสือ ท่องคำคล้องจอง ทายปริศนา เล่นเกมทางภาษา เป็นต้น

ส่วนที่ 3 เรื่องเล่าจากบ้าน เป็นส่วนของการพูดคุย ชักถาม และเขียนบันทึกคำตอบ หรือผลการปฏิบัติกิจกรรม

1.6 นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

อาจารย์เสาวณี อามีน	โรงเรียนวัดหนองจอก(ภักดีนรเศรษฐ์)
อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ	หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ค่า ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรม (IOC) ของชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” และคำแนะนำในการปรับปรุงชุดกิจกรรม ดังนี้

ชุดกิจกรรม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
ชุดที่1นิทานหรรษา	1.00	ควรสอนวิธีทำหุ่นนิ้วมือให้กับผู้ปกครองก่อนทำกิจกรรม
ชุดที่2ปริศนาฮาเฮ	0.67	บางปริศนายากเกินไปสำหรับเด็กเช่น อะไรเอ่อยอะไรเอ่อย รึๆเหมือนใบพลู ตรงกลางมีรู ข้างๆ มีขน (หูว) ลองหาปริศนาที่ง่ายกว่ามาใช้
ชุดที่3นิ้วมือนักศรชัย	0.67	ควรมีหมึกพิมพ์นิ้วมือให้กับผู้ปกครองด้วย
ชุดที่4 อักษรซ่อนหา	0.67	ควรให้ผู้ปกครองหาข้อความอื่นๆ มาเล่นกับเด็กด้วย
ชุดที่5นิทานย้อนกลับ	1.00	ควรมีภาพเป็นสื่อให้กับผู้ปกครองเผื่อผู้ปกครองวาดไม่เป็น
ชุดที่6 ภาษาในครัว	0.67	สำรวจว่าเด็กรับประทานข้าวคลุกกะปิเป็นหรือเปล่า หากเด็กรับประทานไม่เป็นควรเปลี่ยนเป็นอาหารชนิดอื่น
ชุดที่7 นักสืบน้อย	0.67	ควรตกลงกับผู้ปกครองว่าไม่ควรซ่อนสิ่งของในที่ไกลหรือ ลึกลับเกินไป
ชุดที่8 จ๊ะเอ๋ชื่อใครเอ่ย	1.00	ควรมหาภาพบุคคลที่มีอายุต่างกันเพื่อให้เด็กได้เปรียบเทียบว่าเป็นใครในครอบครัว

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ตาม คำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ โดยปฐมนิเทศให้ความรู้และวิธีการทำกิจกรรมต่างๆ กับผู้ปกครองก่อนแจกชุดกิจกรรมให้หนักกลับไปทำที่บ้าน เช่น การทำหุ่นนิ้วมือ การบอกใบปริศนาคำทาย การซ่อนสิ่งของ เป็นต้น ปรับปริศนาคำทายให้ง่ายขึ้นโดยทดลองนำไปทายกับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนแล้วตัดปริศนาคำทายที่ยากออกไปแล้วนำปริศนาที่ง่ายกว่ามาใช้แทน สำหรับหมึกที่ใช้พิมพ์นิ้วมือในกิจกรรมนี้ หมึกศรชัย ผู้วิจัยและผู้ปกครองร่วมกันเสนอความคิดว่าสามารถใช้อะโรมาแทนหมึกพิมพ์ได้บ้าง ผู้ปกครองเสนอให้ใช้สีน้ำที่เด็กมีอยู่แล้วในการทำกิจกรรมผู้ปกครองบางคนเสนอให้ใช้ผงขมิ้นผสมน้ำหรือน้ำดอกอัญชันเข้มข้น ผู้วิจัยจึงให้ผู้ปกครองใช้สีน้ำ ผงขมิ้นผสมน้ำ หรือน้ำดอกอัญชันได้ตามความสะดวกของแต่ละครอบครัว กิจกรรมอักษรซ่อนหาผู้วิจัยเสนอให้ผู้ปกครองลองหาข้อความจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารมาให้เด็กลองหาคำที่เหมือนกันบ้างหลังจากที่ทำกิจกรรมตามชุดกิจกรรมที่ให้ไปแล้ว ผู้วิจัยจัดภาพเพื่อเป็นสื่อในกิจกรรมนิทานย้อนกลับและกิจกรรมจ๊ะเอ๋ ชื่อใครเอ่ย ประกอบการทำกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง กิจกรรมภาษาในครัว ผู้วิจัยสำรวจแล้วพบว่าเด็กกลุ่มตัวอย่างทุกคนรับประทานข้าวคลุกกะปิได้และผู้ปกครองสามารถทำอาหารชนิดนี้ได้

1.7 นำชุดกิจกรรม ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองและเด็กชั้นอนุบาล 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างชุดละ 3 คน นำผลการทำกิจกรรมและความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการทำกิจกรรมมาศึกษาแล้วปรับปรุงเนื้อหาและรายละเอียดกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.8 นำชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบวัดความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะด้านความเข้าใจทางภาษา

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

2.3 สร้างแบบวัดความเข้าใจ ทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยคัดเลือกคำศัพท์และประโยคจากกรอบคำศัพท์ของชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ทั้ง 8 ชุด จำแนกตามรายด้านคือ ด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย จำนวน 20 คำ และด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย จำนวน 20 ประโยค จากนั้นนำคำและประโยคไปหาดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรม

2.4 นำแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรม (IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แก่

อาจารย์เสาวณี อามีน โรงเรียนวัดหนองจอก(ภักดีนเรศวรรัฐ)

ผศ.ดร.จิตติพร พิษณุกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

อาจารย์พุกษา สงวนสิน โรงเรียนบางชั้น(ปल्लीวิทยานุสรณ์)

ผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรม (IOC) ของแบบวัดความเข้าใจภาษาและให้คำแนะนำว่า ภาพที่ใช้ในแบบวัดความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยต้องมีขนาดใหญ่และเด็กสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ผู้วิจัยปรับแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบวัดความเข้าใจภาษาที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาล 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก คัดคำศัพท์และประโยคที่มีค่าความยากง่าย 0.40 – 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.25 – 0.60 ซึ่งเป็นคำศัพท์ 10 คำ และประโยค 10 ประโยค จัดทำเป็นแบบวัดความเข้าใจทางภาษา

2.5 หากคุณภาพของแบบวัดความเข้าใจทางภาษาทั้งฉบับด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีของคูเดอร์- ริชาร์ดโดยใช้สูตร KR-20 ซึ่งแบบวัดความเข้าใจทางภาษา มีความเชื่อมั่น 0.86

2.6 นำแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะด้านความเข้าใจภาษา

3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

3.3 สร้างแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

3.4 นำแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แก่

อาจารย์เสาวณี อามีน โรงเรียนวัดหนองจอก(ภักดีนรเศรษฐ์)

ผศ.ดร.จิตติพร พิชญกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์

อาจารย์พุกษา สงวนสิน โรงเรียนบางชัน(ปลื้มวิทยานุสรณ์)

ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้บันทึกคำพูดของเด็กแล้วนำมาวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาและ กิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้บันทึกคำพูดของเด็กควรมีหลากหลายเช่นกิจกรรมสนทนายามเช้า กิจกรรมเสรี การเล่าผลงานศิลปะ การประเมินในด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมายน่าจะประเมินจากการเล่า เรื่องว่าสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้หรือไม่

3.5 ผู้วิจัยปรับแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษา ที่ได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วไป ทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาล 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน โดยบันทึกการดำเนิน กิจกรรมและพฤติกรรมความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยแบบพรรณาคความจาก ผู้สังเกต 2 คน คือผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน ผู้วิจัยนำบันทึกการดำเนินกิจกรรมและ พฤติกรรมความเข้าใจทาง ภาษาของเด็กปฐมวัยมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษา ด้วยแบบวิเคราะห์ ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

3.6 ปรับปรุงเกณฑ์การวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยให้มีความชัดเจน มากยิ่งขึ้นแล้วนำแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

3.7 นำแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย กึ่งทดลองซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบ One - group pretest – posttest Design ซึ่งแบบแผนการทดลองดังกล่าวมีดังนี้

กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂
เมื่อ T ₁ แทน			การทดสอบก่อนการทดลอง(PreTest) โดยใช้แบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษา
T ₂ แทน			การทดสอบหลังการทดลอง(PostTest) โดยใช้แบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษา
X แทน			การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

การทดลองครั้งนี้ทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 8 ครั้ง โดยมีแผนการทดลองดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ความเข้าใจทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คนก่อนการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ด้วยแบบวัดความเข้าใจทางภาษารายบุคคลโดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูภาพและบอกสิ่งที่เห็นในภาพ แล้วจดบันทึกคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

2. ประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่ออธิบายลักษณะโดยรวมของชุดกิจกรรม ประโยชน์ที่เด็กและผู้ปกครองจะได้รับจากชุดกิจกรรมรวมทั้งวิธีการและขั้นตอนในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความรู้กับผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรมในแนวทางเดียวกัน

3. ผู้วิจัยแจกชุดกิจกรรมให้เด็กในวันจันทร์เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองนำไปทำกิจกรรมร่วมกันตลอดทั้งสัปดาห์ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จผู้ปกครองบันทึกผลการทำกิจกรรมและพฤติกรรมของลูก ลงในชุดกิจกรรมส่วนเรื่องเล่าจากที่บ้าน และให้เด็กนำชิ้นงานที่ได้จากการทำกิจกรรมและชุดกิจกรรมในส่วนเรื่องเล่าจากที่บ้านมาส่งคืนผู้วิจัยในวันจันทร์สัปดาห์ถัดไป

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม พร้อมคำพูดของเด็กขณะทำกิจกรรมและผู้วิจัยและเด็กกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ทำกิจกรรมสนทนาเกมเข้า กิจกรรมเล่าเรื่องจากผลงานศิลปะและกิจกรรมเสรี หลังจากเด็กทำกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” กับผู้ปกครองที่บ้านแล้ว ในวันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 09.00 – 11.00 น. และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย จนครบ 8 สัปดาห์

5. จัดเก็บข้อมูล ความเข้าใจทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คนหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ด้วยแบบวัดความเข้าใจทางภาษารายบุคคลโดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูภาพและบอกสิ่งที่เห็นในภาพ แล้วจดบันทึกคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย เช่นเดียวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย จึงมีการเก็บข้อมูลดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลความเข้าใจทางภาษาก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ด้วยแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลการทำชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ของผู้ปกครอง จากส่วนเรื่องเล่าจากบ้านในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม คำพูดของเด็กโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยแล้วนำข้อมูลมาตรวจวิเคราะห์ด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป
4. รวบรวมผลการวิเคราะห์ทางสถิติเขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

1.1 การคำนวณหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบวัดความเข้าใจทางภาษา โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	=	ค่าความยากง่าย
	R	=	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	=	จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบเซรียล (Point Biserial Correlation) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 212)

$$r_{pbis} = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}}{S_x} \cdot \sqrt{\frac{P_i}{1 - P_i}}$$

เมื่อ	r_{pbis}	=	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_i$	=	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำถูก
	$\bar{X}$	=	คะแนนเฉลี่ยของผู้สอบทั้งหมด
	S_x	=	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	P_i	=	สัดส่วนของผู้ที่ทำถูกในข้อนั้น

1.3 การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 197-198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_e^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	=	ค่าความเชื่อมั่น
	n	=	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	=	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือสัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด
	q	=	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ นั่นคือ $1 - p$
	S_e^2	=	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

1.4 หาดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรม (IOC) ของชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2538: 273)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	=	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	=	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนันทพงษ์. 2545: 95)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนนักเรียน

2.2 การคำนวณหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
 N = จำนวนนักเรียน

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังทำการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร t – test for Dependent Sample (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546: 193)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t = ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังทำการทดลอง
 $\sum D$ = ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 $\sum D^2$ = ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
 N = จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนน
Sd	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ T
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ตอนที่ 2 พัฒนาการความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่บ้านที่ก โดยผู้ปกครองขณะปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความ เข้าใจ ภาษา ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการ ส่งเสริม
ความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริมความเข้าใจ
ภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ความเข้าใจภาษา	ก่อน		หลัง		$\bar{D}$	Sd	t	p
	การทดลอง		การทดลอง					
	$\bar{X}$	s	$\bar{X}$	s				
การใช้								
คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย	5.72	1.21	7.00	1.19	1.28	0.46	13.91***	.000
การใช้ประโยค เพื่อสื่อความหมาย	5.36	0.91	7.04	0.89	1.68	0.56	15.00***	.000
รวม	11.08	2.11	14.04	1.93	2.96	0.84	17.62	.000

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่า ความ เข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยหลังการใช้
ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกรายด้าน
พบว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีความเข้าใจทางภาษา ด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมายและ
ด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมายสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 พัฒนาการความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกลูกภาษา”

ตาราง 3 พัฒนาการความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกลูกภาษา”

ความเข้าใจภาษา	ก่อนการ	หลังการ	พัฒนาการ	ร้อยละ
	ทดลอง	ทดลอง		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{D}$	
การใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย	5.72	7.00	1.28	22.38
การใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย	5.36	7.04	1.68	31.34
รวม	11.08	14.04	2.96	53.72

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่าปรากฏว่า พัฒนาการความเข้าใจภาษา โดยรวมของเด็กปฐมวัยหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกลูกภาษา” สูงขึ้นร้อยละ 26.72 จากพื้นฐานเดิม โดยพัฒนาการการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมายสูงขึ้นร้อยละ 22.38 และการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมายสูงขึ้นร้อยละ 31.34 ตามลำดับ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกลูกภาษา” จำแนกตามรายสัปดาห์

ความเข้าใจภาษา	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
การใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย	39	40	41	42	43	44	45	47
การใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย	30	33	34	36	39	40	42	45

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่าความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีพัฒนาการที่ดีขึ้นทุกสัปดาห์ทั้งด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมายและด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อ

ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติกิจกรรมและพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่บันทึกโดยผู้ปกครองขณะปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ตาราง 5 จำนวนของเด็กปฐมวัยที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายสัปดาห์

พฤติกรรมการมีส่วนร่วม	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
ตั้งใจและทำกิจกรรมอย่างจดจ่อจนได้ชิ้นงานที่สำเร็จ	18	19	19	20	21	22	23	24
ทำกิจกรรมแต่ไม่ได้ชิ้นงาน	4	4	5	5	4	3	2	1
ไม่สนใจทำกิจกรรมเลย	3	2	1	0	0	0	0	0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่าจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีส่วนร่วม ในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ร่วมกับผู้ปกครอง เพิ่มมากขึ้นทุกสัปดาห์และส่วนใหญ่ ตั้งใจและทำกิจกรรมอย่างจดจ่อจนได้ชิ้นงานที่สำเร็จ

ตาราง 6 จำนวนของเด็กปฐมวัยที่ตั้งใจฟังของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกตามรายสัปดาห์

พฤติกรรมการตั้งใจฟัง	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
ตั้งใจฟังและทำกิจกรรมอย่างจดจ่อจนได้ชิ้นงานที่สำเร็จ	20	20	21	22	23	23	24	24
ตั้งใจฟังแต่ไม่ได้ชิ้นงาน	2	3	3	2	2	2	1	1
ไม่สนใจฟังเลย	3	2	1	1	0	0	0	0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 ปรากฏว่าจำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้าใจความหมายของคำและประโยคในการปฏิบัติชุดกิจกรรม“เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครองเท่ากันในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 สัปดาห์ที่ 5 และ 6 แต่โดยรวมจำนวนเด็กปฐมวัยที่เข้าใจความหมายของคำและประโยคในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา ”ร่วมกับผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนสัปดาห์ที่ทำการกิจกรรม

ตาราง 9 จำนวนของเด็กปฐมวัยที่มีความประทับใจในการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง จำแนกรายสัปดาห์

ความประทับใจในการทำกิจกรรม	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
ประทับใจ	25	24	25	23	24	24	24	24
เฉยๆ	0	1	0	2	1	1	1	1
ไม่ประทับใจ	0	0	0	0	0	0	0	0

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 ปรากฏว่าเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความประทับใจในการปฏิบัติชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”ร่วมกับผู้ปกครอง และพบว่าในสัปดาห์ที่ 1 (นิทานหรรษา) และสัปดาห์ที่ 3 (นิ้วมือนมหัศจรรย์) เด็กปฐมวัยทุกคน ประทับใจในการทำกิจกรรม รองลงมาคือสัปดาห์ที่ 2 (ปริศนาฮาเฮ) สัปดาห์ที่ 5 (นิทานย้อนกลับ) สัปดาห์ที่ 6 (ภาษาในครัว) สัปดาห์ที่ 7 (นักสืบน้อย) และสัปดาห์ที่ 8 (จะเอชื้อใครเอ่ย) เด็กส่วนใหญ่มีความประทับใจ ส่วนสัปดาห์ที่ 4 (อักษรซ่อนหา) เด็กมีความประทับใจเป็นอันดับสุดท้าย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
2. เพื่อเปรียบเทียบความ เข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมความ เข้าใจ ภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและเป็นแนวทางสำหรับครูในการร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ปฐมวัยและผลจากการศึกษาจะเป็นกิจกรรมหนึ่งในการจัดผู้ปกครองศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู และเด็ก ชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
  - 2.1 เด็กชาย- หญิง อายุระหว่าง4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน แขวงแสนแสบ สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายมา 1 ห้องเรียนจำนวน 25 คน
  - 2.2 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 1.1
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
  - 3.1 ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”จำนวน 8 ชุด
  - 3.2 แบบวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียวแล้ววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group Pretest – Posttest Design)

4.2 จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ความเข้าใจทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คนก่อนการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ด้วยแบบวัดความเข้าใจทางภาษารายบุคคลโดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูภาพและบอกสิ่งที่เห็นในภาพ แล้วจดบันทึกคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

4.3 ดำเนินการทดลองโดย ประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้าใจทางภาษา ประโยชน์ที่เด็กและผู้ปกครองจะได้รับจากชุดกิจกรรมรวมทั้งวิธีการและขั้นตอนในการทำกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย แนะนำวิธีการใช้ชุดกิจกรรม กำหนดข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ปกครองทำกิจกรรมในแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยแจกชุดกิจกรรมให้เด็กในวันจันทร์เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองนำไปทำกิจกรรมร่วมกันตลอดทั้งสัปดาห์เมื่อทำกิจกรรมเสร็จผู้ปกครองบันทึกผลการทำกิจกรรมและพฤติกรรมของลูกลงในชุดกิจกรรมส่วนเรื่องเล่าจากที่บ้านและให้เด็กนำชิ้นงานที่ได้จากการทำกิจกรรมและชุดกิจกรรมในส่วนเรื่องเล่าจากที่บ้านมาส่งคืนผู้วิจัยในวันจันทร์สัปดาห์ถัดไป

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างทดลอง โดย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมพร้อมคำพูดของเด็กขณะที่ผู้วิจัยและเด็กกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ทำกิจกรรมสนทนา ยามเช้า กิจกรรมเล่าเรื่องจากผลงานศิลปะและกิจกรรมเสรี หลังจากเด็กทำกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” กับผู้ปกครองที่บ้านแล้ว ในวันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 09.00 – 11.00 น. และผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย จนครบ 8 สัปดาห์

4.5 จัดเก็บข้อมูล ความเข้าใจทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คนหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ด้วยแบบวัดความเข้าใจทางภาษารายบุคคลโดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างดูภาพและบอกสิ่งที่เห็นในภาพ แล้วจดบันทึกคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจให้คะแนนด้วยแบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย เช่นเดียวกับการเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ก่อนการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”

4.6 เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจภาษา (X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

5.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” โดยใช้สูตร t-test for Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีพัฒนาการความเข้าใจภาษา โดยรวมสูงขึ้นร้อยละ 53.72 ของความสามารถพื้นฐานเดิม
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีความเข้าใจทางภาษาโดย รวมและจำแนกรายด้าน คือการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมายและการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีพัฒนาการความเข้าใจภาษาโดยรวมสูงขึ้นร้อยละ 53.72 ของความสามารถพื้นฐานเดิมแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในการส่งเสริมความเข้าใจทางภาษา ทั้งนี้เพราะชุดกิจกรรมประกอบ ด้วยส่วน “เกร็ดเล็กความรู้ใหญ่” เป็นส่วนการให้ความรู้กับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมต่างๆ กับเด็ก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กมากขึ้นรวมทั้งเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวในการส่งเสริมพัฒนาการและความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เพราะโรงเรียนไม่สามารถสอนโดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งทางโรงเรียนและผู้ปกครอง สิ่งที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครองคือคุณค่าของความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับโรงเรียนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ปกครองนักเรียนและโรงเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2546: 21) ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กในระยะปฐมวัยโดยเฉพาะพัฒนาการทางภาษาเพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กนั้น ย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น สอดคล้องกับไวกอสกี (Vygotsky) ที่กล่าวว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ทางภาษาหรือพัฒนาสติปัญญาขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) และทำงานร่วมกับเพื่อนและคนอื่น ๆ กล่าวคือเด็กจะเรียนรู้ทีละน้อยโดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนสามารถคิดเกิดการเรียนรู้ภายในตนเองได้ (อารี สันทนต์. 2535: 20) นอกจากนี้ พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเป็นไปด้วยดี เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางภาษาด้วยอย่างสม่ำเสมอได้เล่นกับเสียง วจนิตต่างๆ มีโอกาสได้ยินได้ฟังเสียงต่างๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งมีโอกาสได้ใช้ภาษาตามวัยของตน เพื่อแสดง

ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ได้ฝึกใช้วาระการออกเสียง และทดลองเปล่งเสียงต่างๆ ตามที่ได้ยินมา ได้รับการตอบสนองในทางบวกเมื่อแสดงความสนใจที่จะใช้ภาษา ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม (ศรีเรือน แก้วกังวาล . 2519: 127-133) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จำเป็นจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ชุดกิจกรรมได้พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของ แนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยผ่านกระบวนการที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน ทำให้เด็กมีประสบการณ์ตรง ในการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็น จากการเล่านิทาน ประกอบหุ่นนิ้วมือที่เด็กและผู้ปกครองช่วยกันประดิษฐ์ขึ้น การเล่านิทานย้อนกลับที่เล่าเรื่องนิทานจากตอนจบไปหาต้นเรื่อง การเล่นปริศนาคำทาย การเล่นนิ้วมือ การเรียงลำดับเหตุการณ์ ในนิทาน การทำข้าวคลุกกะปิร่วมกับผู้ปกครอง การทำผลงานศิลปะ การเล่าเรื่องราวประวัติของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นที่ชื่นชอบของเด็ก และเมื่อมีการทำศิลปะ เช่นการพิมพ์ภาพ การวาดภาพระบายสี การแต่งนิทานเรื่อง อีกทั้งเด็กๆ ได้ทำกิจกรรมเหล่านี้ร่วมกับผู้ปกครอง อันเป็นที่รักของตน ยิ่งทำให้เด็กมีความสุขมากขึ้น เด็กได้เรียนรู้การทำงาน การใช้อุปกรณ์ต่างๆ จากผู้ใหญ่ มีโอกาสพูดคุยสนทนากับผู้ปกครองซึ่งเป็นต้นแบบทางภาษามากขึ้น ซึ่งบรรยากาศเหล่านี้ล้วนส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ภาษา เพราะเด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการกระทำและกิจกรรม ที่บูรณาการสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็ก (อารี สันหนวี. 2535: 20; อ้างอิงจาก Dewey. 1943) การที่เด็กและผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมร่วมกันทำให้ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับลูกมากขึ้น ได้สังเกตถึงความสนใจ ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของเด็กอันเป็นความเจริญงอกงามที่เกิดขึ้น จะทำให้มีกำลังใจในการส่งเสริมความเข้าใจภาษาและพัฒนาการต่างๆ ของเด็กมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากอีกประการหนึ่งเพราะเมื่อผู้ปกครองได้ใกล้ชิดกับเด็กจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็กมีผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หากได้รับการสนับสนุนและอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 5)

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจภาษาโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มีความเข้าใจทางภาษาโดยรวมและจำแนกรายด้านคือการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมายและการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสนุกสนานเป็นเวลา 8 สัปดาห์ทำให้เกิดความงอกงามทางภาษาอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งการทำกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ในแต่ละสัปดาห์นั้นเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบเร่งและสามารถทำกิจกรรมซ้ำได้ตามความต้องการของเด็กจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองพบว่าเด็ก ๆ ปรารถนาให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมใน ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” มากกว่าหนึ่งครั้ง โดยเฉพาะกิจกรรมการเล่านิทาน การทายปริศนา ซึ่งการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และทำซ้ำจะทำให้เด็กเกิดความชำนาญและมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น ผู้ปกครองสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กได้โดยการสนทนาและตอบคำถามของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

จัดหาหนังสือนิทานให้เด็ก อ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำทุกวัน ส่งเสริมให้เด็กอ่านจากสิ่งแวดล้อม เช่น ป้ายโฆษณา กล่องสินค้า ป้ายประกาศ ฯลฯ จัดให้เด็กมีโอกาสอ่านและเขียนทุกวัน ให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กอ่านหรือเขียนเพื่อเป็นกำลังใจแก่เด็กและเพื่อให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและเขียน พยายามไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิสิ่งที่เด็กเขียนเพราะจะทำให้เด็กขาดความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถในการอ่านและเขียน จากการศึกษาของซิมสัน (Simpson) ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็ก อายุ 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่าการเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจน ละเอียดลออ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจได้ดีขึ้น (ธีรนุช เขยกลินเทศ. 2549: 26-30)

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดีแม้ว่าในระยะแรก ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจและคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยากที่เพิ่มภาระงานแต่หลังจากได้สอบถาม ด้วยการพบปะโดยตรง การพูดคุยทางโทรศัพท์กับผู้วิจัยและการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเองแล้วกรอบกับความคาดหวังว่าบุตรหลานของตนจะพัฒนาขึ้นทำให้ผู้ปกครองก็มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและรู้สึกมีความสุข สนุกกับการได้ทำกิจกรรมร่วมกับลูก ยิ่งเมื่อได้เห็นความก้าวหน้าของบุตรหลานในการเล่าเรื่อง วาดภาพ การประดิษฐ์ การคิดปริศนาคำทายด้วยตัวเองยิ่งทำให้ผู้ปกครองสนใจมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลุกภาษา” ในระดับดีและมีความเห็นว่าน่าจะมีกิจกรรมในลักษณะนี้อย่างสม่ำเสมอเพราะผู้ปกครองได้รับความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมากขึ้น ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและเกิดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูในการพัฒนาเด็กให้ไปในทิศทางเดียวกัน แต่เนื่องด้วยการวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาเพียง 8 สัปดาห์ ซึ่งใน 1 สัปดาห์จะมีกิจกรรมให้ผู้ปกครองและเด็กทำร่วมกัน 3 กิจกรรม ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กๆ น้อยบางครั้งเด็กยังรู้สึกไม่เต็มอึดกับการทำกิจกรรมจะรีบเร่งให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมที่ตนเองพึงพอใจซ้ำอีกหลายๆ ครั้ง

3. กิจกรรมต่างๆ ในชุดกิจกรรมแต่ละชุดมีความเกี่ยวเนื่องกันทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเด็กยังมีสมาธิจดจ่ออยู่กับกิจกรรมที่ทำรวมทั้งตื่นเต้น รอคอยว่ากิจกรรมต่อไปจะเป็นอะไร การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้จะช่วยให้เด็กได้เชื่อมโยงความคิดจากเรื่องหนึ่งไปสู่อีกเรื่องหนึ่งได้ดี ทำให้เกิดการคิดและการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบและเกิดองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงของตนเอง รวมทั้งการได้รับความเอาใจใส่และสนับสนุนจากผู้ปกครองทำให้เด็กมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี

4. การใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” แทนการบ้านแบบลอกเลียน เป็นสิ่งแปลกใหม่ทำให้เด็กเกิดความสนใจและเป็นการนำเสนอกิจกรรมรูปแบบใหม่แก่ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล ที่ผู้ปกครองมีความมุ่งหวังว่าเมื่อเด็กมาโรงเรียนแล้วจะต้องอ่านออกเขียนได้ และมีการบ้านให้เด็กฝึกเขียนตามแบบ บวกลบเลข เมื่อผู้ปกครองได้รับชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” และทำกิจกรรมร่วมกับลูกจะเห็น ถึงวิธีการสอนภาษาที่ไม่จำเป็นต้องฝึกเขียน ลอกเลียน ในแบบฝึกหัด แต่เป็นการเขียน อ่าน แบบอิสระที่เด็กมีความสุขในการทำงานมากกว่า

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยการหาความรู้จากชุดกิจกรรม ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กสังเกตการเรียนรู้และบันทึกพฤติกรรมของเด็กเป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งที่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก เท่านั้น การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังสามารถทำได้อีกหลายวิธี เช่น การประชุม อบรมนิเทศ การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง การเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรพิเศษและการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นต้น

2. ครูที่สนใจใช้ชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กควรตั้งวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุมและไม่ควรให้ชุดกิจกรรมทุกวัน ในหนึ่งสัปดาห์ควรใช้ชุดกิจกรรมเพียง 1-2 ครั้งตามความพร้อมของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีเวลาในการศึกษาเอกสาร ทำความเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ควรมีการบันทึกการส่งคืนชุดกิจกรรม คุณภาพของการทำกิจกรรมและความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและเด็กเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงต่อไป

4. ชุดกิจกรรมควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอนของสัปดาห์นั้นๆ เพื่อเป็นการทบทวนประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียนและช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

5. การสื่อสารกับผู้ปกครองควรใช้ภาษาที่เข้าใจ ง่ายเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเกิดความเข้าใจที่ตรงกันไม่สับสนและเกิดความคับข้องใจว่าจะทำกิจกรรมไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อผู้ปกครองเข้าใจและมีความมั่นใจแล้วจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะใจการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยในบริบทสังคมที่เด็กต้องเรียนรู้สองภาษา
2. ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมโดยผู้ปกครองที่ส่งเสริมความสามารถในด้านอื่นๆ ของเด็กเช่น ความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์ ดนตรี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ชูพันธ์. (2541). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาธรรมชาติโดยใช้
แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณี ภูพัฒน์. (2538). การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้แก่
ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. (เอกสารประกอบคำสอน).
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2544, ตุลาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. วารสารการศึกษาปฐมวัย.
5(4): 30-36.
- (2546). รายงานผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบ้านที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับเด็ก.
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). ครอบครัวแสนสุข : สร้างกิจกรรมครอบครัวให้สนุกจนลูกๆ ติด.
กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- จรรยา สุวรรณทัต; และคนอื่นๆ. (2529). อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ:
สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า.
- (2537). อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ: สถาบันระหว่างชาติสำหรับการ
การค้นคว้า.
- ฉวีวรรณจินดาพล. (2525). เปรียบเทียบความเข้าใจความหมายของคำนามและความคงทนในการ
จำคำโดยใช้รูปภาพ การเล่านิทานและปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2531). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว.541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2537). ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย, ใน ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการศึกษาปฐมวัย
หน่วยที่ 8. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2538, 8 – 9 พฤษภาคม). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาภาษา
แบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชวลีพร พิศุทธิ์สุภฤทธิ. (2537). การศึกษาความสามารถในการสังเกตของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ชวนคุย ชวนร้อง ชวนเล่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. (2529). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงพร สุทธิธรรม. (2534). การศึกษาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทัศนะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมนิทานเพื่อส่งเสริมการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิสนา แคมมณี. (2535). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรนุช เชยกลิ่นเทศ. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประเด็น บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นฤมล เนียมหอม. (2540). การศึกษาสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิกา แก้วศรีงาม. (2525). เอกสารประกอบการบรรยาย. นโยบายในการอบรมผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย : *Developing young children*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิตยา ไสงาม. (2543). การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กอนุบาล ในจังหวัดศรีสะเกษ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตินันท์ วิชิตชลชัย. (2535). ผลของการใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความเชื่อมั่นใจตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เนื่อน้อง สนับบุญ. (2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
เล่นิทาน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤษวัน. (2522). อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมิน
การศึกษา (หน่วยที่3). กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องนวัตกรรม
การสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- เบญจะ คำมะสอน. (2544). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. (2539). การพัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
หนังสือชั้นต้นของวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประมวญ ดิดคินสัน. (2536). เมื่อลูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ: พับลิคบิสเนส พรินท์.
- พนิดา ซาดยาภา. (2544). กระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้าง
เรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พรราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). ปฐมวัยศึกษา: กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการ
และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงเล็ก วรกุล; และทัศนีย์ ประธาน. (2547). รายงานการวิจัย : การพัฒนาชุดเสริมความรู้เพื่อ
ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครอง. สงขลา: สถาบันราชภัฏ
สงขลา.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537, ตุลาคม). พัฒนาภาษาแบบธรรมชาติในวัยอนุบาล. รักรู. 1: 195–196.
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539, มกราคม). สร้างลูกรักเป็นนักอ่าน. โฟรเบล 1. 1: 26–28.
- ไพฑูรย์ ลินลาร์ตัน. (2543). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภาवास บุนนาค. (2538, เมษายน – 2538, มีนาคม). ภาษาไทยของเรา. วารสารสมาคมภาษาและ
หนังสือแห่งประเทศไทย. 26: 1-2.

- มยุรี กัณฑ์ลือ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รัชณี รัตนนา. (2533). ผลของการใช้กิจกรรมจากชุดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถในการใช้กล่อมเนื้อเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทายโปรแกรมเส้นตรงและการใช้ปริศนาคำทายทั่วไปที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- วราภรณ์ บุญสุข. (2546). การศึกษาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยและความคงทนการเรียนรู้คำศัพท์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับปฐมวัย จากการสอนโดยการจัดกิจกรรมศิลปะ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรารัตน์ นิยมไทย. (2547). ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา อุดมมัจฉลินท์. (2526). การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวนระดับก่อนประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม; และ ประภัสสร นิยมธรรม. (2519). พัฒนาการทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้วาล. (2519). จิตวิทยาฝ่ายภาษา. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- ศรินารถ วัฒนกุล. (2537). การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ร่วมแรง ร่วมใจ สายใยผูกพัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย:ตามแนว
การเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล.
- สมศรี แสงธนู. (2545). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพบน
ทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมงคล สุวรรณผา. (2546). *การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์พื้นฐานทางด้านภาษาด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุปราณี ประคำพอง. (2547). *ผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีนิสัยรักการอ่าน
โดยผู้ปกครอง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุรสิทธิ์ เอี่ยมสะอาด. (2527). *การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่สองระหว่างนักเรียนที่เรียนเพียงภาษาเดียวกับนักเรียนที่เรียนทั้ง
ภาษาไทยและภาษาอาหรับในโรงเรียนเขตชานเมือง สังกัดกรุงเทพมหานคร*.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2537). *เอกสารประกอบการสอนชุด สื่อการสอนระดับปฐมวัย
ศึกษา หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2550). *โครงการรณรงค์การใช้เวลาร่วมกันของ
ครอบครัว*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544จ). *รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อ
แม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.
- เสาวคนธ์ สาเอี่ยม. (2537). *การศึกษาความสามารถในการจำแนกประเภทของเด็กปฐมวัยที่
ผู้ปกครองใช้ชุดการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ให้เวลาสักนิด ใกล้ชิดลูกรัก*.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรุณี หรดาล. (2536). *“ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัยศึกษา,”* ประมวล 3 ชุดวิชาหลักการและ
แนวคิดปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อารี สันทนต์. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- (2537). *นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*. ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการศึกษา
ปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 4-7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อำพร ศรีทรัพย์. (2540). ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Burns, Paul C.; & Lowe Alberta L. (1969). *The Language Arts in Childhood Education*.
Chicago: Rand McNally.
- Davies, D.W. (2004). *A comparison of the importance attributed to early childhood literacy
activities by parent and early childhood educators with the activities suggests by
the Pennsylvania early childhood Learning Continuum Indicators*. ED. Widener
University. Retrieved March 20, 2010, from wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit
- Hurlock, E.B. (1972). *Child Development*. 5th ed. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Raines, S.C.; & Canady, R.J. (1990). *The Whole Language Kindergarten*. New York:
Teachers College, Columbia U.
- Taylor A.H. (2004). *Experience in early childhood education programs and later school
adjustment : The role of parent involvement*. MA. University of Toronto (CANADA).
Retrieved May 18, 2011, from wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit
- Tyree, C.L. (1986). Development of Parenting Skills Taxonomy for Parent Education.
Dissertation Abstracts International. 47(4): 1182 -1194.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society The development of psychological processes*.
Cambridge MA: Harvard University Press.

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลุกภาษา”
- ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลุกภาษา”

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลูกภาษา

จุดมุ่งหมาย

ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลูกภาษาสร้างขึ้น เพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และเป็นแนวทางสำหรับครูในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กต่อไป

คำชี้แจง

1. ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลูกภาษา มีทั้งหมด 8 ชุด ใช้ระยะเวลาในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม 2553 ทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ลักษณะของชุดกิจกรรม มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่
  - 2.1 *เกร็ดเล็ก..ความรู้ใหญ่* เป็นส่วนที่ให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัย การส่งเสริมความเข้าใจภาษา
  - 2.2 *มาสนุกด้วยกันสิ* เป็นวิธีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เช่น การเล่านิทาน อ่านหนังสือ ท่องคำคล้องจอง ทายปริศนา เล่นเกมทางภาษา เป็นต้น
  - 2.3 *เรื่องเล่าจากบ้าน* เป็นส่วนสำหรับผู้ปกครองในการเขียนบันทึกผลการ ปฏิบัติกิจกรรมและพฤติกรรมของลูกในการทำกิจกรรม แล้วนำส่งคืนผู้วิจัย

วิธีการใช้ชุดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่ออธิบายลักษณะโดยรวมของชุดกิจกรรม ประโยชน์ที่เด็กและผู้ปกครองจะได้รับจากชุดกิจกรรมรวมทั้งวิธีการและขั้นตอนในการทำกิจกรรม ต่างๆ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ให้ความรู้กับผู้ปกครองและให้ผู้ปกครองลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครอง มีความรู้และเข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรมในแนวทางเดียวกัน
2. ครูแจกชุดกิจกรรมให้เด็กในวันจันทร์เพื่อให้เด็กและผู้ปกครองนำไปทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดทั้งสัปดาห์และให้เด็กนำชิ้นงานที่ ได้จากการทำกิจกรรมและชุดกิจกรรมในส่วนเรื่องเล่าจาก บ้านมาส่งคืนผู้วิจัยในวันจันทร์สัปดาห์ถัดไป
3. ผู้ปกครอง และลูกร่วมกันทำกิจกรรม เมื่อทำกิจกรรมเสร็จ ผู้ปกครองบันทึกผลการ ทำกิจกรรมและพฤติกรรมของลูกลงในชุดกิจกรรมส่วนเรื่องเล่าจากทางบ้านและให้เด็กนำมาคืน ผู้วิจัยในวันจันทร์ของสัปดาห์ถัดไป
4. ผู้วิจัยรวบรวมชิ้นงานและเรื่องเล่าจากทางบ้านแล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

เล่นกับลูกปลูกภาษา

ชื่อ .....

อนุบาล 1 /.....

โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

เกร็ดเล็ก...ความรู้ใหญ่

นิทานเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับเด็ก ๆ มาเป็นเวลานานแล้ว เด็กทุกคนชอบฟังนิทานและเรื่องเล่าต่าง ๆ ยิ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัย เรื่องเกี่ยวกับเด็กตัวเล็กที่สามารถเอาชนะผู้ที่ตัวใหญ่กว่าหรือความชั่วร้ายได้ เด็กจะยิ่งชอบเป็นพิเศษ การเล่านิทานให้เด็กฟังจะช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้ดียิ่งขึ้นเพราะนิทานจะช่วยเพิ่มจำนวนคำศัพท์ให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กเข้าใจถ้อยคำและประโยคต่างๆ ได้มากขึ้น โดยเฉพาะใน เด็กอายุ 4 – 5 ปี ที่เริ่มพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้รับ รู้และการสังเกตการพูดคำเป็นวลี เป็นประโยคสั้นๆ เช่น กินข้าว ขอดูด้วย แม่ไปตลาด ไปเที่ยว ฯลฯ

การเล่านิทานสามารถทำได้หลายวิธี การเล่านิทานโดยใช้หุ่นนิ้วมือ ประกอบเด็กจะสนุกสนานและสมมติตนเองตามหุ่นนิ้วที่ตนเองสวมและยังช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรงขึ้นด้วย นอกจากนี้การที่เด็กได้มีส่วนร่วมในการประดิษฐ์หุ่นนิ้วมือเองเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับผู้ปกครองที่ลองทำเล่นกับลูก ลองทำดูนะคะ แล้วเด็ก ๆ จะสนุกและ เล่าเรื่องราวได้ยาวมากขึ้นอีกด้วย

มาสนุกด้วยกันสิ

ถึงเวลาสนุกของลูกแล้วเรามาเริ่มกันเลยนะคะ

กิจกรรมครั้งที่ 1

➤ ผู้ปกครองคุยกับลูกเกี่ยวกับเรื่องสัตว์และเสียงร้องของสัตว์ว่าสัตว์ต่าง ๆ มีเสียง ร้องอย่างไร เช่น นก ร้อง จิบ ๆ เป็ดร้อง ก้าบ ๆ แมวร้องเหมียว ๆ กบร้องอ๊บ ๆ เป็นต้น

➤ เล่นเกมสำเนียงเสียงสัตว์โดยผู้ปกครองชูภาพสัตว์ให้ลูกดูแล้วร้องเลียนแบบเสียงสัตว์ในภาพเมื่อลูกทำเสียงไม่ได้ให้ผู้ปกครองช่วยทำเสียงของสัตว์ชนิดดังกล่าว จากนั้นแบ่งภาพสัตว์ให้เด็กด้วยแล้วผลัดกันชูภาพและทำเสียงสัตว์

➤ ผู้ปกครองเล่านิทานเกี่ยวกับสัตว์ให้ลูกฟัง

กิจกรรมครั้งที่ 2

➤ ผู้ปกครองเล่านิทานเกี่ยวกับสัตว์ให้ลูกฟังอีกครั้งเมื่อจบแล้วผู้ปกครองทำเสียงสัตว์ให้ลูกบอกว่าเป็นเสียงของสัตว์ชนิดใดเมื่อลูกทายได้แล้วให้ลูกทำเสียงของสัตว์แล้วผู้ปกครองบอกชื่อสัตว์บ้าง

➤ ผู้ปกครองและลูกช่วยกันนำภาพสัตว์ต่าง ๆ มาตัดและทำเป็นหุ่นนิ้วมือใช้ประกอบการเล่านิทาน(สามารถวาดภาพหรือนำรูปสัตว์อื่น ๆ ที่สนใจมาติดก็ได้)

กิจกรรมครั้งที่ 3

➤ ผู้ปกครองและลูกช่วยกัน แต่งนิทานเรื่องใหม่โดยผู้ปกครองและลูกช่วยกันแต่งและเล่าคนละประโยคโดยใช้หุ่นนิ้วมือที่มีอยู่หรืออาจประดิษฐ์ขึ้นใหม่ก็ได้

➤ ผู้ปกครองและลูกช่วยกันสรุปนิทานเรื่องใหม่และวาดภาพประกอบ

เรื่องเล่าจากบ้าน

หลังจากทำกิจกรรมสนุกๆ แล้วลองมาดูซิว่าลูก ๆ เป็นอย่างไรบ้างช่วยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสามารถด้วยนะคะ

พฤติกรรม	ระดับความสามารถ		
	ตั้งใจและทำกิจกรรมอย่างจดจ่อจนได้ชิ้นงานที่สำเร็จ	ทำกิจกรรมแต่ไม่ได้ชิ้นงาน	ไม่สนใจทำกิจกรรมเลย
- มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			
- ตั้งใจฟัง			
- สนทนาโต้ตอบแสดงความคิดเห็น			
- เข้าใจความหมายของคำและประโยค			
- ความประทับใจในการทำกิจกรรม			

เรื่องประทับใจที่อยากบอกคุณครู

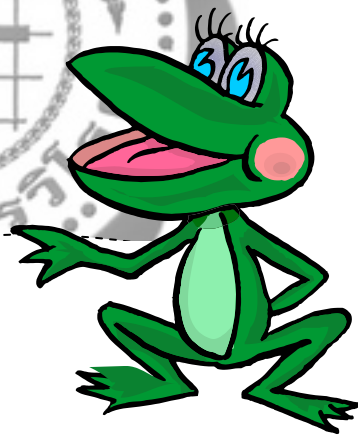
.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

ตัดตามรอยประแล้วม้วนเป็นกรวยสำหรับสวมนิ้วมือ

เล่นกับลูกปลูกภาษา

ชุดที่ 2 “ปริศนาฮาเฮ”

ชื่อ .....

อนุบาล 1 /.....

โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

เกร็ดเล็ก...ความรู้ใหญ่

ปริศนาคำทายคือหัวข้อปัญหาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อให้ทายกันได้ความสนุก เพลิดเพลินเจริญใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดได้ในหลายโอกาส เป็นการฝึก ให้มีการเรียนรู้ ใช้ไหวพริบ เซอร์ปัญญา ใช้ภาษาหาเหตุผล การเล่นทายปัญหา หรือปริศนาคำทายนับเป็นเรื่องสนุกสนานอย่างหนึ่งที่ผู้คนทุกวัยสามารถเล่นได้ คำทายส่วนใหญ่ที่เราใช้กันบ่อย ๆ มักขึ้นต้นด้วยคำว่าอะไรเอ่ย ดังนั้นขอเพียง กล่าวคำว่าอะไรเอ่ยขึ้นมาทุกคนจะสนใจฟังและหาคำตอบอย่างตั้งใจ

นอกจากความสนุกสนานที่ ได้รับแล้วปริศนาคำทายจะช่วยให้เด็ก เกิดความเข้าใจภาษามากยิ่งขึ้นเด็กจะสร้างจินตนาการตามคำทายและพยายาม หาคำตอบออกมาทำให้เกิดความคิดรวบยอดทางภาษาและหาถ้อยคำ มาบอกกล่าวเป็นคำตอบของปริศนาเหล่านี้ จนเกิดเป็นคลังของคำมากมาย ที่เด็กจะสามารถเอามาใช้ได้ ในโอกาสต่อไป เรามาช่วยกันสร้างคลังคำของเด็ก ๆ ด้วยปริศนาทำทายกันดีกว่า

มาสนุกด้วยกันสิ

ถึงเวลาสนุกของลูกๆแล้วเรามาเริ่มกันเลยนะคะ

กิจกรรมครั้งที่ 1

- ผู้ปกครองทายปัญหาต่างๆกับลูก เช่น อะไรเอ่ยฟันมากมายนอะไรไม่ได้เลย (คำตอบคือหวี) แล้วให้ลูกตอบแต่ถ้าลูกตอบไม่ได้ต้องบอกไปต่อเช่น เป็นของใช้ เอาไว้แต่งตัว อยู่หน้ากระจก ฯ จนลูกตอบออกมาว่าหวี เมื่อลูกทายถูกให้ดาว 1 ดวง
- ผู้ปกครองเล่นทายปริศนาอื่นๆกับลูกอีก แล้วชวนลูกมาผลัดกันทายผลัดกันตอบและให้ดาวตามปริศนาที่ตอบถูก
- ผู้ปกครองและลูกช่วยกันนับจำนวนดาวที่แต่ละคนได้ ให้ลูกคิดหาคำทายเพื่อเล่นกันใหม่ในครั้งหน้า

กิจกรรมครั้งที่ 2

- ผู้ปกครองชวนเด็กเล่นทายปริศนาอีกครั้งทายสัก 4 – 5 ปริศนา
- จากนั้นผู้ปกครองนำคำตอบของปริศนาสุดท้ายมาเล่นต่อคำเช่นหากคำตอบสุดท้ายคือ น้ำตก ก็ขึ้นต้นการเล่นคำด้วยน้ำตก เช่น น้ำอะไร ตอบว่าน้ำตก ตกอะไร ตอบว่า ตก .....(แล้วแต่คำที่ลูกหรือผู้ปกครองจะคิดขึ้นมาได้)และสุดท้ายเมื่อมีผู้ตอบด้วยคำที่เริ่มต้นการเล่น(น้ำตก)ก็ถือเป็นผู้ชนะ

กิจกรรมครั้งที่ 3

- ผู้ปกครองเล่นต่อคำกับลูกอีกครั้ง ครั้งนี้ให้ผู้ปกครองจดบันทึกคำที่ได้ทั้งหมดแล้วช่วยกันวาดภาพประกอบด้วย
- ผู้ปกครองและลูกอ่านคำพร้อมภาพประกอบที่ได้จากการเล่นต่อคำร่วมกันอีกครั้ง

เรื่องเล่าจากบ้าน

หลังจากทำกิจกรรมสนุกๆ แล้วลองมาดูซิว่าลูกๆ เป็นอย่างไรบ้าง ช่วยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสามารถด้วยนะคะ

พฤติกรรม	ระดับความสามารถ		
	ตั้งใจและทำ กิจกรรมอย่าง จดจ่อจนได้ ชิ้นงานที่สำเร็จ	ทำกิจกรรม แต่ไม่ได้ ชิ้นงาน	ไม่สนใจทำ กิจกรรมเลย
- มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			
- ตั้งใจฟัง			
- สนทนาโต้ตอบแสดงความคิดเห็น			
- เข้าใจความหมายของคำและ ประโยค			
- ความประทับใจในการทำกิจกรรม			

เรื่องประทับใจที่อยากบอกคุณครู

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

ปริศนาคำทาย

1. อะไรเอ่ยปีกสวยมีลาย ดอมดมดอกไม้หาน้ำหวาน (ผีเสื้อ)
2. นกอะไรไม่ไซ้ของเรา (นกเขา)
3. อะไรเอ่ยชื่ออยู่บนฟ้ากายาอยู่ในน้ำ (ปลาดาว)
4. อะไรเอ่ยสูงกว่าน้ำต่ำกว่าเรือ (ฟองน้ำ)
5. อะไรเอ่ยสองหูสี่ตา เบื่อนักหา เอาขาไว้ที่หู (แวนตา)
6. อะไรเอ่ยไม่ใกล้ไม่ไกลมองเห็นรำไร (จมูก)
7. อะไรเอ่ยตัดโคนก็ไม่ตาย ตัดปลายก็ไม่เนา (ผม)
8. น้ำอะไรไม่เคยขึ้น (น้ำตก)
9. อะไรเอ่ยมีฟันมากมาย แต่กินอะไรไม่ได้ (หวี)
10. อะไรเอ่ยทุกครั้งที่ทางขา ต้องอ้าปากทุกที (กรรไกร)
11. อะไรเอ่ยเกิดมามีหางไม่มีขา พอโตขึ้นมามีขาไม่มีหาง (กบ)
12. อะไรเอ่ยมีตารอบตัว หัวไว้จุก (สับประรด)
13. มีหูสองหู มีขาสองขา เวรหนักหนา เอาขาแยงหู (ปืนโต)
14. อะไรเอ่ย แก่ๆนุ่งแดง เด็กๆนุ่งขาว สาวๆนุ่งเขียว (พริกชี้หนู)
15. อะไรเอ่ย สองตีนบังแดด แปรตีนเดินมา (ปู)
16. อะไรเอ่ย ทอดแหในอากาศ คอยพิฆาตแมลง (แมงมุม)
17. อะไรเอ่ย ไม่มีแข้ง ไม่มีขา เวลาไปมาใช้ปากเดิน (หอย)
18. ตัวเป็นไม้ ไล่เป็นตะกั่ว หัวเป็นยาง (ดินสอ)
19. อะไรเอ่ย เกิดเพราะไฟ หายไปเพราะลม (ควันไฟ)
20. อะไรเอ่ย ชื่อมาสีดำ นำไปใช้กลายเป็นสีแดง พอสิ้นแรงเป็นสีเทา (ถ่าน)

เล่นกับลูกปลูกภาษา

ชุดที่ 3 “นิ้วมือมหัศจรรย์”

ชื่อ .....

อนุบาล 1 /.....

โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

เกร็ดเล็ก...ความรู้ใหญ่

มือเป็นอวัยวะสำคัญในร่างกายที่เราสามารถนำมาใช้สอนภาษาให้กับเด็กๆ ได้ การเล่นนิ้วมือเป็นการเล่นโดยใช้คำพูด คำคล้องจองและใช้นิ้วมือแสดงประกอบเด็กจะสนุก สนุกสนาน เพลิดเพลินในการพูดคำคล้องจองซึ่งเป็นเรื่องราวสั้นๆ ที่เด็กจะเข้าใจง่าย สามารถใช้ประกอบการเล่นสมมติ โดยให้เด็กสร้างจินตนาการให้นิ้วมือเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งต่างๆ การเล่นนิ้วมือ ยังเป็นการช่วยให้เด็กได้บริหารกล้ามเนื้อมือ ทำให้สามารถ ใช้นิ้วมือได้อย่างคล่องแคล่ว อันจะเป็นการนำไปสู่การเขียนได้ง่ายขึ้น เราสามารถ นำการเล่นนิ้วมือมาใช้เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กเจียบและมีสมาธิในการฟัง นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการร้องเพลง เล่านิทานและประกอบการสอนให้เกี่ยวพันกับวิชาต่างๆ เช่น ธรรมชาติ สังคม คณิตศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความรู้ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ปกครองสามารถทำกิจกรรมที่ใช้นิ้วมือเพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเจ้าตัวเล็กได้หลายอย่างเช่น เล่านิทานด้วยนิ้วมือ พิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือแล้วแต่งเป็นเรื่องราว หรือแม้แต่การวาดหน้าคนบนนิ้วแล้วนำมาสนทนากับเด็กๆ ก็ช่วยสร้างภาษาที่สร้างสรรค์และละเมียดละไมให้กับเด็กๆ ได้

มาสนุกด้วยกันสิ

ถึงเวลาสนุกของลูก ๆ แล้วเรามาเริ่มกันเลยนะคะ

กิจกรรมครั้งที่ 1

- ผู้ปกครองพูดคำคล้องจอง “อารมณ์ของนิ้ว” แล้วยกนิ้วขึ้นประกอบให้ลูกพูดตามคำคล้องจองที่ละวรรค
- ผู้ปกครองวาดใบหน้าคนแสดงอารมณ์ต่าง ๆ เหมือนในคำคล้องจอง ลงบนนิ้วให้ตนเองและลูก
- ผู้ปกครองและลูกท่องคำคล้องจองและยกนิ้วที่วาดใบหน้าคนประกอบคำคล้องจองอีกครั้ง

กิจกรรมครั้งที่ 2

- ผู้ปกครองและลูกท่องคำคล้องจอง “อารมณ์ของนิ้ว” ประกอบการเล่นนิ้วมืออีกครั้ง
- ชวนลูกพิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือและเขียนต่อเติมเป็นรูปต่างๆ

กิจกรรมครั้งที่ 3

- ผู้ปกครองให้ลูกท่องคำคล้องจอง “อารมณ์ของนิ้ว” ประกอบการเล่นนิ้วมือ
- ผู้ปกครองและลูกสนทนาถึงภาพที่เกิดจากการพิมพ์ด้วยนิ้วมือที่ทำร่วมกันแล้วช่วยกันแต่งนิทานหรือเรื่องราวจากภาพที่พิมพ์

เรื่องเล่าจากบ้าน

หลังจากทำกิจกรรมสนุกๆแล้วลองมาดูซิว่าลูกๆเป็นอย่างไรบ้างช่วยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสามารถด้วยนะคะ

พฤติกรรม	ระดับความสามารถ		
	ตั้งใจและทำกิจกรรมอย่างจดจ่อจนได้ชิ้นงานที่สำเร็จ	ทำกิจกรรมแต่ไม่ได้ชิ้นงาน	ไม่สนใจทำกิจกรรมเลย
- มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			
- ตั้งใจฟัง			
- สนทนาโต้ตอบแสดงความคิดเห็น			
- เข้าใจความหมายของคำและประโยค			
- ความประทับใจในการทำกิจกรรม			

เรื่องประทับใจที่อยากบอกคุณครู

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง

คำคล้องจอง อารมณ์ของนิ้ว

ผู้แต่ง : พรใจ สารยศ

นิ้วโป้งตัวใหญ่
 มีใบหน้าที่ยิ้ม
 นิ้วชี้จิ้มลิ้ม
 ยิ้มสวยกว่าใคร
 นิ้วกลางชอบโกรธ
 ชอบโทษใครใคร
 นิ้วหางร้องไห้
 นิ้วก้อยเกเร

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างภาพที่ใช้วัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจทางภาษาด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจทางภาษาด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย

คู่มือการใช้แบบวัดความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยชุดนี้ใช้เพื่อวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ซึ่งแบบวัดความเข้าใจทางภาษาเป็นรูปภาพ โดยผู้ดำเนินการทดสอบเป็นผู้อธิบายวิธีการทำแบบทดสอบ โดยดำเนินการทดสอบเด็กทีละคน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยชุดนี้ใช้เพื่อวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา”
  2. ลักษณะของแบบทดสอบความเข้าใจคำศัพท์ มีจำนวน 2 ชุด ดังนี้
    - 2.1 แบบวัดความเข้าใจทางภาษาด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย จำนวน 10 คำ
    - 2.2 แบบวัดความเข้าใจทางภาษาด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย จำนวน 10 ประโยค
  3. ระยะเวลาในการทดสอบ 10 - 15 นาที รวมเวลาทั้งหมด 2 วัน

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ใช้เวลาในการดำเนินการทดสอบจำนวน 2 วัน โดยทดสอบเด็กทีละคน
2. ผู้ดำเนินการทดสอบนำภาพ ชุดให้เด็กดูและใช้คำถามให้เด็กตอบ เมื่อเด็กตอบแล้วผู้ดำเนินการทดสอบบันทึกคำตอบลงในแบบวัดความเข้าใจทางภาษา จากนั้นนำคำตอบของเด็กมาให้คะแนนโดยถ้าเด็กสามารถตอบได้ถูกต้อง จะได้ 1 คะแนน และถ้าเด็กไม่ตอบ หรือตอบไม่ได้ จะไม่ได้คะแนน ทดสอบความเข้าใจทางภาษาจนครบทั้ง 2 ชุด

แบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ชื่อ.....วันที่.....เวลา.....

ด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย

ข้อ	คำศัพท์/ประโยค	คำตอบ	คะแนน
1	เปิด		
2	แว่นตา		
3	สับปะรด		
4	นิ้วนาง		
5	โกรธ		
6	หกล้ม		
7	กลางคืน		
8	หัน		
9	ไต่		
10	ไต่ตะ (ย่าหรือยาย)		

ด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย

ข้อ	คำศัพท์/ประโยค	คำตอบ	คะแนน
1	นกกินผลไม้		
2	คนหิวผม		
3	เด็กเกเร		
4	คนขาหัก		
5	แม่กับลูกช่วยกันทำอาหาร		
6	แจกันบนโต๊ะ		
7	ในหลวงปลูกต้นไม้		
8	คนหิวปีนโต		
9	เด็กร้องไห้		
10	กระต่ายกินผัก		

ตัวอย่างภาพที่ใช้วัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย

หัวหอม

โຕ้ (ย่า/ยาย)

ด้านการใช้ประโยชน์เพื่อสื่อความหมาย

เด็กร้องไห้

กระต่ายกินผัก

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกด้านการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย
ของแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ข้อ	ค่าความยากง่าย(P)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	หมายเหตุ
1	0.4	0.4	คัดลอก
2	0.5	0.22	คัดลอก
3	0.4	0.17	คัดลอก
4	1.0	0.0	คัดลอก
5	1.0	0.0	คัดลอก
6	0.45	0.29	คัดลอก
7	0.55	0.28	คัดลอก
8	0.55	0.46	คัดลอก
9	0.7	0.25	คัดลอก
10	0.85	0.48	คัดลอก
11	0.8	0.4	คัดลอก
12	0.45	0.43	คัดลอก
13	0.4	0.38	คัดลอก
14	0.7	0.43	คัดลอก
15	0.8	0.07	คัดลอก
16	0.85	0.29	คัดลอก
17	0.75	0.18	คัดลอก
18	0.3	0.52	คัดลอก
19	0.3	0.23	คัดลอก
20	0.2	0.07	คัดลอก

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกด้านการใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย
ของแบบวัดความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ข้อ	ค่าความยากง่าย(P)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	หมายเหตุ
1	0.6	0.11	ตัดออก
2	0.6	0.36	คัดเลือก
3	0.4	0.04	ตัดออก
4	0.55	0.65	คัดเลือก
5	0.55	0.46	ตัดออก
6	0.4	0.0	ตัดออก
7	0.8	0.31	คัดเลือก
8	0.4	0.44	คัดเลือก
9	0.75	0.39	คัดเลือก
10	0.9	0.18	ตัดออก
11	0.5	0.46	คัดเลือก
12	0.4	0.4	คัดเลือก
13	0.35	0.73	ตัดออก
14	0.5	0.5	คัดเลือก
15	0.35	0.47	คัดเลือก
16	0.45	0.02	ตัดออก
17	0.6	0.36	คัดเลือก
18	0.8	0.31	คัดเลือก
19	0.85	0.02	ตัดออก
20	0.75	0.27	คัดเลือก

ภาคผนวก ค

- คู่มือการใช้แบบวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- แบบวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างแบบวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบวิเคราะห์ความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการบันทึกการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยขณะที่ผู้วิจัยและเด็กกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน สนทนาหลังจากเด็กทำกิจกรรมในชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” กับผู้ปกครองที่บ้านแล้ว ในวันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี ช่วงเวลา 09.00 – 11.00 น. ขณะที่เด็กทำกิจกรรมสนทนาเข้ามา กิจกรรมเล่าเรื่องจากผลงานศิลปะและกิจกรรมเสรี โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยร่วมกัน สังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของเด็กขณะทำกิจกรรมในลักษณะพรรณนาความ ซึ่งผู้ช่วยผู้วิจัยจะจดบันทึกคำพูดและพฤติกรรมของเด็กในทันที ส่วนผู้วิจัยจะสังเกตและบันทึกเมื่อทำสนทนากับเด็กเสร็จแล้ว หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาวิเคราะห์และบันทึกลงในแบบวิเคราะห์ความเข้าใจทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคลเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยซึ่งผู้วิจัยแบ่งความเข้าใจภาษาเป็น 2 ด้านดังนี้

2.1 การใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย หมายถึง การพูดคำที่มีความหมาย ซึ่งจะมีที่พยางค์ก็ได้ คำเหล่านี้จะเป็นคำนาม คำสรรพนามเกี่ยวกับ คน สัตว์ สิ่งของหรือเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คำกริยา เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ปฏิบัติตาม และสื่อความหมายว่าตนเองเข้าใจในสิ่งนั้นๆ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้คำอย่างมีจุดมุ่งหมาย ของเด็กปฐมวัยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	เด็กสามารถใช้คำพูดได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เช่น เมื่อเห็นภาพนก พูดว่านก เมื่อรู้สึกหิวพูดว่าหิวเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ
0 คะแนน	หมายถึง	เด็กไม่สามารถใช้คำพูดอย่างมีจุดมุ่งหมายได้ ไม่พูด

2.2 การใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมาย หมายถึง การพูดถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกัน ถูกต้องตามระเบียบของภาษามีเนื้อความสมบูรณ์ และแจ้งชัดว่าใครทำอะไรหรือใครทำอะไรกับใคร ส่วนสำคัญของประโยคคือ ผู้กระทำและกริยาที่ทำ เพื่อสื่อความหมายว่าตนเองเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูดหรือสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนเองพูด

การวิเคราะห์พฤติกรรม การเพื่อสื่อความหมาย ของเด็กปฐมวัยมีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 คะแนน	หมายถึง	เด็กสามารถใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมายได้ เช่น เล่าเรื่องจากภาพที่วาดได้ พูดเป็นประโยคเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้
0 คะแนน	หมายถึง	เด็กไม่สามารถใช้ประโยคเพื่อสื่อความหมายได้ ไม่พูด

ตัวอย่างแบบวิเคราะห์พฤติกรรมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย
ชื่อ เด็กหญิงอันดา ตมาลี ชั้นอนุบาล1/2

ครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมและคำพูด	การใช้คำ อย่างมี จุดมุ่งหมาย		การใช้ ประโยค เพื่อสื่อ ความหมาย		คะแนน รวม
		0	1	0	1	
สัปดาห์ที่1	มีรถตกถนนที่หน้าสุเหร่าคะคุณครู				✓	
	จิบ		✓			
	เหมียว		✓			
	เจียก		✓			
	โฮ่อง		✓			
	เจ้าหญิงถือดอกไม้				✓	
	ไปไหน		✓			
	เราเคยไปบ้านที่ได้				✓	
	นก		✓			
	แมว		✓			
	ตุ๊กแก		✓			
	อึ้งอ่าง		✓			
	ผีเสื้อ		✓			
	ผีเสื้อกินน้ำหวาน				✓	
	ไข่เจียวแสนอร่อย		✓			
	บ้านเจ้าหญิง		✓			
สัปดาห์ที่2	เมื่อวานแม่ก็ทายอะไรเอ่ย				✓	
	รถบรรทุก		✓			
	อะไรเอ่ยชอบดมดอกไม้				✓	
	กระดุม		✓			

ครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมและคำพูด	การใช้คำ อย่างมี จุดมุ่งหมาย		การใช้ ประโยค เพื่อสื่อ ความหมาย		คะแนน รวม
		0	1	0	1	
สัปดาห์ที่2	ก้อนหิน		✓			
	แมงมุม		✓			
	ปลา		✓			
	มะห้จะพาไปเรียนว่ายน้ำ				✓	
	เพนกวิน		✓			
	มะเขือเทศสีแดง		✓			
	เรากินผัก				✓	
	เราอ่านหนังสือกับมะห้ทุกวัน				✓	
สัปดาห์ที่3	นิ้วโป้ง		✓			
	นิ้วชี้		✓			
	นิ้วกลาง		✓			
	นิ้วก้อย		✓			
	ยิ้ม		✓			
	เกเร		✓			
	วาดหน้าที่นิ้ว				✓	
	พี่น้องไปเที่ยวกัน				✓	
	ดอกไม้ที่นิ้วมือ		✓			
	เราจะต่อเต่า				✓	
	มะห้แต่งนิทาน					
	นิ้วโป้งเกเรไม่มีใครรักเพื่อนไม่เล่น ด้วยต้องไม่เกเรถึงจะน่ารัก				✓	
	ปลากับเพื่อนเล่นน้ำ				✓	
สัปดาห์ที่4	จับปู				✓	
	ปูมีก้าม		✓			
	ปูน้อยกับแม่		✓			
	ปูนาขาเก		✓			

ครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมและคำพูด	การใช้คำ อย่างมี จุดมุ่งหมาย		การใช้ ประโยค เพื่อสื่อ ความหมาย		คะแนน รวม
		0	1	0	1	
สัปดาห์ที่4	ปูทะเล		✓			
	ปูม้า		✓			
	ปูหนีบ				✓	
	คนเล่นน้ำที่ทะเล				✓	
	สีแดงเป็นหลังคา		✓			
	ล้อกลมๆ		✓			
	ถนนยาว		✓			
สัปดาห์ที่5	ข้างหลัง		✓			
	กระต่ายหนีแม่ไปเที่ยว				✓	
	ฉีกกระดาษเล็กๆ				✓	
	กาวหก				✓	
	กำไลข้อมือ		✓			
	ก่อนหน้านี้		✓			
	เราเป็นแม่นะ				✓	
	ไปซื้อกับข้าวที่ตลาด				✓	
	ซื้อไก่				✓	
	ผักกาด		✓			
	ผักคะน้า		✓			
	นี่สตาร์ค์		✓			
	แม่ค้าขายของที่ตลาด				✓	
	ข้าวหมกไก่		✓			
	เราจะไปทำกับข้าว				✓	
	สัปดาห์ที่6	มะห้ช่วยแต่งนิทาน				✓
เจ้าหญิงแสนสวย			✓			
เจ้าหญิงพูดเพราะมีคนรัก					✓	
ใส่รองเท้าสูงๆ					✓	

ครั้งที่ วัน/เดือน/ปี	พฤติกรรมและคำพูด	การใช้คำ อย่างมี จุดมุ่งหมาย		การใช้ ประโยค เพื่อสื่อ ความหมาย		คะแนน รวม
		0	1	0	1	
สัปดาห์ที่6	หิวน้ำ		✓			
	ไปเที่ยวในสวนกัน				✓	
	มะห้ชวนทำกับข้าว				✓	
	ข้าวคลุกกะปิ		✓			
	หนูช่วยมะห้ทำกับข้าว				✓	
	ล้างผัก				✓	
	หั่นแตงกวา				✓	
	คลุกข้าวกับกะปิ				✓	
	ช่วยแม่หั่นผักหั่นอยุ่ลูก				✓	
สัปดาห์ที่7	นั่งรถไฟไปเที่ยวทุ่งทานตะวัน				✓	
	หาของที่มะห้ชอบ				✓	
	นกปากยาวสีแดง		✓			
	นกแก้ว		✓			
	นกกินหนอน				✓	
	หรี		✓			
	ถุงเท้า		✓			
	เราจะเป่าขลุ่ย				✓	
	มะห้ขายของ				✓	
สัปดาห์ที่8	ป่าทำงาน				✓	
	มารีนลิ้มเก็บยางลบ				✓	
	โต๊ะ		✓			
	แซ		✓			
	มะห้		✓			
	ป่า		✓			
	น้อง		✓			
	บั้ง		✓			

ภาคผนวก ง

- บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติพร พิชญกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. อาจารย์ ดร.สุภัทรา คงเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. อาจารย์ปิยะธิดา เกษสุวรรณ	หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์เสาวณี อามีน	โรงเรียนวัดหนองจอก(ภักดีนเรศวร)
5. อาจารย์พุกษา สงวนสิน	โรงเรียนบางชัน(ปลื้มวิทยานุสรณ์)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอารีย์ คำสังฆะ
วัน เดือน ปีเกิด	26 มกราคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	53/344 เคนใจไอซ์แมนชั่น หมู่ 9 ซอยสุวินทวงศ์ 13 แยก 19 แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน 61 หมู่ 8 ถนนราษฎร์อุทิศ แขวงแสนแสบ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2544	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวิเศษชัยชาญ “ตันติวิทยากูมิ” จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ.2548	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ.2554	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

